

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Διοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αντιπρόεδροι

ΠΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Alpha Bank

ΠΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ
Διοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΑΛΛΑΣ
Πρόεδρος Τράπεζας Πειραιώς

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΜΠΟΥΜΗ
Πρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΟΡΩΤΟΣ
Γενικός Διευθυντής
Citibank International plc

ΑΝΤΩΝΗΣ ΧΑΣΙΩΤΗΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Αττικής

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Aspis Bank

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Υποδιοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ
Γενικός Γραμματέας
Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ
Διοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αναπληρωτής Προέδρου Ε.Ε.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ
Υποδιοικητής
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Μέλη

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΝΤΖΟΥΝΗΣ
Εντεταλμένος Σύμβουλος - Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

ΒΥΡΩΝ ΜΠΑΛΛΗΣ
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΣ
Υποδιοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΡΑΓΓΕΤΗΣ
Γενικός Διευθυντής
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΕΚΚΑΚΟΣ
Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Πειραιώς

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος

ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ
Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Κύπρου

ΛΑΜΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Financial Controller Head
Citibank International plc

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΕΛΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Διευθύνων Σύμβουλος Εγνατίας Τράπεζας

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΑΝΙΣΚΙΔΗΣ
Διευθύνων Σύμβουλος Novabank

ANNA ΠΟΥΣΚΟΥΡΗ-REICHE
Γενικός Διευθυντής
Bayerische und HypoVereinsbank

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΡΤΣΟΣ
Γενικός Γραμματέας
Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών

Πίνακας Περιεχομένων

I. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	11
Η οικονομία των ΗΠΑ	
Η ιαπωνική οικονομία	
Η ευρωπαϊκή οικονομία	
Οι προοπτικές για το 2004	
Η ελληνική οικονομία	
Ο τραπεζικός κλάδος	
II. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	
A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	19
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορά	23
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	28
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών - Ηλεκτρονικό εμπόριο - Τυποποιήσεις	30
1. Διεθνές επίπεδο	
2. Κοινοτικό επίπεδο	
3. Εθνικό επίπεδο	
Ε. Νομικά θέματα	36
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
ΣΤ. Φορολογικά θέματα	39
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
Ζ. Λογιστικά θέματα	43
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
Η. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα	46
1. Κοινοτικό επίπεδο	
2. Εθνικό επίπεδο	
Θ. Καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας	48

III. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Α. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	49
1. Εσωτερικός έλεγχος των πιστωτικών ιδρυμάτων	
2. Νέο Σύμφωνο για την Κεφαλαιακή Επάρκεια της Επιτροπής της Βασιλείας	
3. Ενσωμάτωση του Νέου Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια στο κοινοτικό δίκαιο	
4. Συγκρότηση Συντονιστικής Επιτροπής Διευθυντών Διαχείρισης Κινδύνων	
5. Εγκύκλιοι της ΤΤΕ για τη σταδιακή ενσωμάτωση των διατάξεων του Νέου Συμφώνου στην Ελλάδα	

6. Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2002/87/EK σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

52

1. Ίδρυση και εποπτεία εταιρειών εκκαθάρισης
2. Κανονισμός Χρηματιστηρίου
3. Ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη των Οδηγιών 2001/107/EK και 2001/108/EK αναφορικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων
4. Δημόσιες προσφορές εξαγοράς

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

54

1. Ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους
2. Είσπραξη εξόδων διαχείρισης από αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς
3. Πρόταση Οδηγίας για την καταναλωτική πίστη
4. Κώδικας συμπεριφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

56

1. Βασικές συμφωνίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών
2. Διευκόλυνση της αυτοματοποιημένης ηλεκτρονικής διαβίβασης πιστώσεων
3. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών
4. Σχέδιο ρύθμισης της Τράπεζας της Ελλάδος για την απόσυρση φθαρμένων τραπεζογραμματίων ονομαστικής αξίας 5 και 10 ευρώ
5. Εθνικό σχέδιο δράσης για τη μείωση της κυκλοφορίας των μετρητών
6. Προσαρμογή του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στις αλλαγές του διεθνούς οργανισμού SWIFT

Ε. Νομικά θέματα

60

1. Συνεργασία με νομοπαρασκευαστικές επιτροπές
2. Ευρωπαϊκή Σύμβαση-Πλαίσιο για Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές (European Master Agreement- EMA)
3. Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα

4. Ενέχυρο επί μετοχών ιδιοκτητών εφημερίδων ή περιοδικών
5. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου
6. Εναρμόνιση του Αστικού Δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση
7. Ζητήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

ΣΤ. Φορολογικά θέματα

63

1. Οδηγία για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα
2. Έκδοση ειδικών τίτλων αποταμίευσης (ΕΤΑ), εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) και ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)
3. Φορολόγηση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου
4. Επιτροπή διαβούλευσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων της αγοράς σε φορολογικά και τελωνειακά θέματα
5. Αναγραφή στοιχείων λογιστή-φοροτέχνη στις βεβαιώσεις αποδοχών ή συντάξεων
6. Σύσταση ομάδας εργασίας
7. Φορολογικά ζητήματα του "sale and lease back"
8. Φορολογικές εκκρεμότητες με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
9. Σχέδιο νόμου "Απλούστευση και αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις"
10. Επιστροφή παρακρατηθέντος φόρου επί τόκων ΟΕΔ, των οποίων δικαιούχοι είναι μόνιμοι κάτοικοι αλλοδαπής
11. Λοιπή δραστηριότητα

Ζ. Θέματα τραπεζικής λογιστικής

67

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Η. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

68

1. Κοινωνικός διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους των υπό ένταξη χωρών
2. Ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων
3. Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας
4. Συνέδριο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την "Κοινωνικά Υπεύθυνη Αναδιάρθρωση Επιχειρήσεων" ("Socially responsible enterprise restructuring")
5. Κλαδική Επιτροπή Ισων Ευκαιριών
6. Παρατηρητήριο Απασχόλησης
7. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) - Corporate Social Responsibility (CSR)

8. Επιτροπή Συνδέσμων για Ευρωπαϊκά Κοινωνικά Θέματα (Liaison Committee for Social Affairs)
9. Λοιπή δραστηριότητα

B' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

A. Εκσυγχρονισμός τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών	73
1. Τυποποιήσεις 2. Ηλεκτρονική τραπεζική 3. Στατιστικά στοιχεία 4. Εκσυγχρονισμός συναλλαγών 5. Ασφάλεια τραπεζών και συναλλαγών	
B. Στήριξη επιχειρήσεων	78
1. Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ) 2. Συνεργασία ΕΕΤ - ΤΑΝΕΟ	
Γ. Εκπαιδευτική δραστηριότητα	79
1. Εκπαιδευτικά προγράμματα A. Σεμινάρια στην αίθουσα B. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση 2. Διεθνείς / κοινοτικές δραστηριότητες A. European Foundation Certification in Banking (EFCB) B. Συνέδριο του European Bank Training Network Γ. International Banking Summer School 2004	

IV. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2003

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

89

I. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στη διάρκεια του 2003 η παγκόσμια οικονομία σημείωσε στροφή από την επιβράδυνση προς την ήπια ανάκαμψη της παραγωγής και του εμπορίου, με τον πληθωρισμό να διατηρείται γενικά σε χαμηλούς ρυθμούς, τα επιτόκια να διαμορφώνονται και να παραμένουν στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων σαράντα ετών και τις αγορές κεφαλαίων να επανέρχονται σταδιακά σε συνθήκες σχετικής σταθερότητας με ήπιες ανοδικές τάσεις των τιμών των μετοχών και των ομολόγων και σμίκρυνση ανά τον κόσμο των επισφαλιστρών επικινδυνότητας.

Αξιοσημείωτες διαφορές τάσεων και κλίματος παρατηρήθηκαν στη διεθνή οικονομία μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου του έτους. Στο πρώτο εξάμηνο η παγκόσμια ανάκαμψη υπήρξε εξαιρετικά βραδεία, κυρίως λόγω των αβεβαιοτήτων που δημιούργησε στην αρχή του έτους η πολεμική σύρραξη στην περιοχή του Ιράκ. Το γεγονός επέδρασε αυξητικά στις τιμές πετρελαίου και πρώτων υλών και συνοδεύτηκε από πτωτική τάση τιμών στα διεθνή χρηματιστήρια τίτλων. Οι παράγοντες αυτοί και το κλίμα αβεβαιότητας που προς στιγμήν επικράτησε συμπίεσαν τις επιχειρηματικές επενδύσεις και την ιδιωτική κατανάλωση στις μεγάλες βιομηχανικές οικονομίες, με αποτέλεσμα να επιβραδυνθεί σε αυτές η οικονομική δραστηριότητα και να αποδυναμωθούν οι προσδοκίες για ουσιαστική ανάκαμψη εντός του 2003. Ωστόσο το κλίμα και οι τάσεις της παγκόσμιας οικονομίας βελτιώθηκαν σημαντικά κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, στη διάρκεια του οποίου η αποκλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων και η άμβλυνση των αβεβαιοτήτων συνέβαλαν στη σταθεροποίηση των τιμών πετρελαίου και στην ενίσχυση των προσδοκιών για επιτάχυνση της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, η γενικώς επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική, που την περίοδο αυτή εφαρμόστηκε στις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, ενίσχυσε τη συνολική ζήτηση, με αποτέλεσμα να βελτιωθούν τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη τους στη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου. Συνολικά το 2003 το παγκόσμιο ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 3,3% έναντι ρυθμού 3% το 2002. Ωστόσο ο ρυθμός ανόδου του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου επιβραδύνθηκε σε 2,9%, καθώς η επιτάχυνση της ανόδου των εισαγωγών στις προηγμένες οικονομίες και στις χώρες που βρίσκονται σε στάδιο μετάβασης δεν ήταν τόσο ώστε να αντισταθμίσει την επιβράδυνση που σημείωσε το εξωτερικό εμπόριο των υπόλοιπων χωρών του κόσμου.

Ιδιαίτερα ισχυρή, από το δεύτερο τρίμηνο του έτους και μετά, υπήρξε η ανάκαμψη που σημείωσε η οικονομία των ΗΠΑ, η οποία έτσι αποτέλεσε και πάλι την ατμομηχανή της παγκόσμιας ανάκαμψης. Για ολόκληρο το 2003 ο ρυθμός ανόδου του αμερικανικού ΑΕΠ ανήλθε σε 2,8%, έναντι 2,5% το 2002. Αντίθετα, στην ευρωζώνη η σημαντική υποχώρηση της εγχώριας ζήτησης, ιδίως στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του έτους, είχε αρνητικές επιπτώσεις στις επιδόσεις των επιμέρους χωρών, με αποτέλεσμα ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ το 2003 να περιοριστεί σε 0,4%. Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο ισχυρός ρυθμός ανόδου της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων συνέβαλε στη μικρή επιτάχυνση σε 1,8% του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Στις υπό ένταξη χώρες η σημαντική εισροή ξέ-

νων άμεσων επενδύσεων συνέχισε να στηρίζει το ρυθμό μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητάς τους, με αποτέλεσμα ο ρυθμός ανάπτυξης να επιταχυνθεί σε 3,3%, ενώ παράλληλα συνεχίστηκε στις χώρες αυτές η τάση υποχώρησης του πληθωρισμού. Στην Ιαπωνία εξάλλου η ανακοπή της εξασθένησης των εξαγωγών και η σημαντική επιτάχυνση των επενδύσεων διαμόρφωσαν το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης σε 2,6% το 2003, έναντι 0,1% το 2002. Από τις επιμέρους περιοχές του κόσμου, τους ταχύτερους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης το 2003 σημείωσαν και πάλι οι αναδυόμενες οικονομίες της Ασίας. Στην Κίνα ειδικότερα η ραγδαία αύξηση των εξαγωγών, των πάγιων επενδύσεων και της παραγωγικότητας της εργασίας συνέβαλαν στην αύξηση του ΑΕΠ με ρυθμό 7,5%. Προς την κατεύθυνση της ταχύτερης ανάκαμψης κινήθηκαν και οι οικονομίες της Λατινικής Αμερικής, στις οποίες το 2003 σημειώθηκε ραγδαία αύξηση εξαγωγών και σημαντική βελτίωση των όρων χρηματοδότησης από το εξωτερικό.

Σε διεθνές επίπεδο οι μεγάλες αυξήσεις των τιμών πετρελαίου κατά τους πρώτους μήνες του έτους δεν είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις τιμές καταναλωτή και στους μισθούς, παρά τη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής που σημειώθηκε σε πολλές προηγμένες οικονομίες. Στις ΗΠΑ η υποτίμηση του αμερικανικού νομίσματος σε συνδυασμό με την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας επιτάχυναν ελαφρά το 2003 το ρυθμό πληθωρισμού σε 2,3%. Στην ευρωζώνη η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής δεν έθεσε σε κίνδυνο τη σταθερότητα των τιμών εξαιτίας της ασθενούς ανάπτυξης, με αποτέλεσμα ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός να διαμορφωθεί σε 2,1%. Σημαντικές διαφορές πληθωρισμού παρατηρήθηκαν ωστόσο εντός της ευρωζώνης, ανάλογα με το στάδιο της ανάκαμψης που διανύουν οι επιμέρους εθνικές οικονομίες.

Στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές η εμπιστοσύνη των επενδυτών ενισχύθηκε σταδιακά από τις αρχές του δεύτερου εξαμήνου του έτους, με αποτέλεσμα η προηγούμενος πτωτική τάση των αποδόσεων των μακροπρόθεσμων ομολόγων να αντιστραφεί. Μετά τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του Ιουνίου οι εν λόγω αποδόσεις άρχισαν και πάλι να αυξάνονται, γεγονός που αντανάκλα μάλλον βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης των αγορών στις μακροπρόθεσμες προοπτικές ανάκαμψης της διεθνούς οικονομίας. Οι αναπτειρωμένες προσδοκίες για την πορεία της διεθνούς οικονομίας σε συνδυασμό με τα βελτιωμένα επιχειρηματικά κέρδη έδωσαν ώθηση και στην πορεία των τιμών των μετοχών στις διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές, με αποτέλεσμα οι κυριότεροι δείκτες να κινηθούν και πάλι ανοδικά με ταυτόχρονη μείωση της διακύμανσής τους.

Η οικονομία των ΗΠΑ

Η επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική των ΗΠΑ συνεχίστηκε και το 2003, με αποτέλεσμα να σημειωθούν εντυπωσιακοί ρυθμοί οικονομικής ανάκαμψης από το δεύτερο τρίμηνο του έτους και μετά. Σπουδαίοι προωθητικοί παράγοντες της ανάπτυξης ήταν η ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επιχειρηματικών επενδύσεων – λόγω κυρίως της μείωσης των φορολογικών συντελεστών και της επιστροφής φόρων – και οι σημαντικά αυξημένες δαπάνες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, λόγω κυρίως των αυξημένων αμυντικών δαπανών. Προς την ίδια κατεύθυνση

εξάλλου επέδρασε και η περαιτέρω μείωση του επιτοκίου-στόχου της FED, το οποίο βρέθηκε έτσι στο χαμηλότερο επίπεδο των 45 τελευταίων ετών. Επιπλέον η χαμηλή ισοτιμία του δολαρίου έναντι του ευρώ και άλλων νομισμάτων βελτίωσε τους δείκτες καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης, καθώς ενίσχυσε την ανταγωνιστική θέση της χώρας στο διεθνές εμπόριο, αλλά τα θετικά αποτελέσματα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εκτιμάται ότι θα γίνουν ορατά από το επόμενο έτος. Από την άλλη πλευρά, οι χαλαρές συνθήκες που επικράτησαν στην αγορά εργασίας συνέβαλαν ώστε να διατηρηθεί το ποσοστό ανεργίας σε σχετικώς υψηλά επίπεδα, παρά την ανάκαμψη της οικονομίας, ενώ παράγοντας αβεβαιότητας εξακολούθησε και το 2003 να είναι το “δίδυμο έλλειμμα” της χώρας (υψηλό έλλειμμα γενικής κυβέρνησης και τρεχουσών συναλλαγών), το οποίο, σε συνδυασμό με τα υψηλότερα ευρωπαϊκά επιτόκια, εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να αποτελεί έναν πιθανό κίνδυνο για τη δυναμική της ανάπτυξης στο μέλλον.

Η ιαπωνική οικονομία

Στην Ιαπωνία η αύξηση της ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό τομέα έχει αποτελέσει βασικό προωθητικό παράγοντα ανάπτυξης της οικονομίας τα δύο τελευταία χρόνια. Στη σημαντική επιτάχυνση του ΑΕΠ το 2003 συνέβαλαν κυρίως η επιτάχυνση των παραγωγικών επενδύσεων από επιχειρήσεις συγκεκριμένων καινοτόμων κλάδων της εγχώριας βιομηχανίας (κυρίως των κλάδων νέας τεχνολογίας), η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών στις χώρες προορισμού των ιαπωνικών εξαγωγών (κυρίως στις ΗΠΑ και στις χώρες της Ανατολικής Ασίας). Παρά την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας όμως, το φαινόμενο του αποπληθωρισμού διατηρήθηκε σε όλη τη διάρκεια του έτους, ενώ η εξυγίανση καιρίων κλάδων της οικονομίας (π.χ. του τραπεζικού τομέα) συντελέστηκε και πάλι με αργούς ρυθμούς, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται το κλίμα αβεβαιότητας για τη δυνατότητα της ιαπωνικής οικονομίας να επιταχύνει τους ρυθμούς των απαιτούμενων σε αυτήν διαρθρωτικών αλλαγών.

Η ευρωπαϊκή οικονομία

Στην ευρωζώνη η οικονομική δραστηριότητα παρέμεινε υποτονική σε όλη τη διάρκεια του 2003. Μολονότι οι παράγοντες που δρούσαν ανασταλτικά στο βαθμό εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων και των καταναλωτών υποχώρησαν σημαντικά στη διάρκεια του έτους, ο ρυθμός ανόδου της εσωτερικής ζήτησης παρέμεινε χαμηλός. Παρά ταύτα, λόγω και της σημαντικής ανατίμησης του ευρώ, η εγχώρια ζήτηση είχε μεγαλύτερη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη από ό,τι ο εξωτερικός τομέας, υπογραμμίζοντας έτσι μεταξύ άλλων την ανάγκη εφαρμογής πολιτικής με στόχο την ενίσχυση των εγχώριων πηγών ανάπτυξης. Η δημοσιονομική πολιτική, μέσω κυρίως της λειτουργίας των αυτόματων σταθεροποιητών, υπήρξε ενισχυτική της ανάπτυξης, αλλά η εφαρμογή σε εθνι-

κό επίπεδο πρόσθετων μέτρων για την τόνωση της ζήτησης χειροτέρευσαν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα στα περισσότερα κράτη-μέλη, προκαλώντας ιδιαίτερη ανησυχία σε ορισμένες περιπτώσεις χωρών (π.χ. Γερμανία, Γαλλία, Πορτογαλία), για τις οποίες το Συμβούλιο EcoFin προέβη σε συστάσεις διόρθωσης των υπερβολικών ελλειμμάτων τους. Σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες εκτιμήσεις το δημοσιονομικό έλλειμμα στη ζώνη του ευρώ διαμορφώθηκε το 2003 σε 2,8% του ΑΕΠ.

Λόγω της υποτονικής οικονομικής δραστηριότητας και των συνεχιζόμενων δυσκαμψιών στην αγορά εργασίας, το ποσοστό ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως σύνολο παραμένει από τα μέσα του 2001 σταθερά ανοδικό και στο τέλος του έτους διαμορφώθηκε πλησίον του 9%. Το γεγονός της βραδείας προσαρμογής της αγοράς εργασίας στον οικονομικό κύκλο επηρέασε μεταξύ άλλων σημαντικά την παραγωγικότητα και το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Οσον αφορά τη νομισματική πολιτική, η ΕΚΤ το 2003 χαλάρωσε τη στάση της, μειώνοντας διαδοχικά τα βασικά της επιτόκια κατά 125 μονάδες βάσης από το Δεκέμβριο του 2002. Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια βρίσκονται πλέον σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και, κατά την εκτίμηση της ΕΚΤ, η νομισματική πολιτική υποβοηθά την οικονομική ανάπτυξη, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα των τιμών. Ο πληθωρισμός στο τέλος του 2003 διαμορφώθηκε σε 2,1%, αντανακλώντας την ευνοϊκή επίδραση της ανατίμησης του ευρώ, παρά τη σημαντική αύξηση της τιμής του πετρελαίου, στις αρχές του έτους, και των εποχικών ειδών διατροφής.

Οι προοπτικές για το 2004

Οι προβλέψεις των διεθνών οργανισμών συγκλίνουν στην εκτίμηση ότι ο ρυθμός ανόδου της παγκόσμιας οικονομίας το 2004 θα επιταχυνθεί. Η πρόγνωση αυτή στηρίζεται στις παραδοχές ότι θα σταθεροποιηθεί η παγκόσμια οικονομική συγκυρία μετά την άρση των γεωπολιτικών αβεβαιοτήτων, θα σημειωθεί σχετική υποχώρηση των τιμών πετρελαίου και θα βελτιωθεί περαιτέρω το κλίμα στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι αποκλίσεις που αναμένεται ότι θα παρατηρηθούν στο χρόνο και στην ταχύτητα της ανάκαμψης στις επιμέρους οικονομίες θα εξαρτηθούν από τα ειδικότερα χαρακτηριστικά κάθε οικονομίας.

Ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ (%)			
	2002	2003*	2004**
ΗΠΑ	2,5%	2,8%	3,8%
Ευρωζώνη	0,9%	0,4%	1,8%
Ιαπωνία	0,1%	2,6%	1,7%
Ελλάδα	3,8%	4,0%	4,2%
Ευρωπαϊκή Ένωση – 15	1,1%	0,8%	2,0%
Παγκόσμιο ΑΕΠ	3,0%	3,3%	4,1%

* Εκτιμήσεις, ** Προβλέψεις
Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Δεκέμβριος 2003

Το 2004 ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ στις ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα επιταχυνθεί τουλάχιστον κατά 1 ποσοστιαία μονάδα (σε 3,8%). Λόγω της χρονικής υστέρησης στην εκδήλωση των επιπτώσεων από την επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική του 2003, τα αποτελέσματά της θα συνεχίσουν να επιδρούν στη διάρκεια του επομένου έτους. Έτσι η απόσβεση της επίδρασης των χαμηλών επιτοκίων στις επενδύσεις αναμένεται ότι θα είναι σταδιακή, ενώ η ιδιωτική κατανάλωση θα συνεχίσει να επιταχύνεται, λόγω των φοροαπαλλαγών και της προσδοκώμενης αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης. Παράλληλα αναμένεται ότι μια ελαφρά υποχώρηση των εγχώριων τιμών, η περαιτέρω μικρή διολίσθηση του δολαρίου και η αναθέρμανση της παγκόσμιας ζήτησης αγαθών θα επιταχύνουν τις εξαγωγές των ΗΠΑ, ενισχύοντας την άνοδο του αμερικανικού ΑΕΠ.

Για την ευρωζώνη προβλέπεται ότι οι φορολογικές ελαφρύνσεις που σημειώνονται ήδη σε αρκετές χώρες, σε συνδυασμό με την αναμενόμενη περαιτέρω αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, θα τονώσουν τις επενδύσεις (αλλά και θα αυξήσουν τα δημοσιονομικά ελλείμματα) και θα οδηγήσουν σε αναθέρμανση της εσωτερικής ζήτησης, συνεισφέροντας έτσι θετικά στην ανάκαμψη. Αντίθετα η συμβολή των εξαγωγών στην άνοδο του ΑΕΠ θα είναι περιορισμένη, εξαιτίας κυρίως της περαιτέρω ανατίμησης του ευρώ. Οι κατευθύνσεις της νομισματικής πολιτικής διαφαίνεται ότι μάλλον θα παραμείνουν αμετάβλητες στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου, ενώ στο υπόλοιπο του έτους θα εξαρτηθούν από την έκταση, στην οποία οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές του πληθωρισμού θα επηρεασθούν από την πορεία ανάκαμψης της οικονομικής δραστηριότητας και, έμμεσα, από τις περαιτέρω εξελίξεις στο μέτωπο των διεθνών ισοτιμιών.

Για την Ιαπωνία οι διεθνείς οργανισμοί προβλέπουν ότι το 2004 ο ρυθμός οικονομικής ανόδου θα επιβραδυνθεί, ενώ το φαινόμενο του αποπληθωρισμού θα συνεχιστεί. Μολονότι η συμβολή του εξαγωγικού τομέα στην αύξηση του ΑΕΠ θα εξακολουθήσει να είναι θετική, ο ρυθμός ανόδου των ιδιωτικών επενδύσεων θα μειωθεί, ενώ περιορισμένες προβλέπεται ότι θα είναι οι περαιτέρω διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία (όπως π.χ. στον τραπεζικό τομέα).

Η ελληνική οικονομία

Η ελληνική οικονομία, στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2003, σημείωσε ρυθμό ανάπτυξης σημαντικά υψηλότερο από εκείνον του συνόλου της ευρωζώνης. Η αύξηση της κατανάλωσης και ιδιαίτερα των επενδύσεων συνεχίστηκε και στο τρίτο τρίμηνο του έτους, με αποτέλεσμα ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ να ανέλθει σε 5% έναντι του αντίστοιχου τριμήνου πέρυσι. Όσον αφορά την πορεία του πληθωρισμού, η αναθέρμανσή του στους πρώτους μήνες του έτους οφειλόταν κατά κύριο λόγο στην επίδραση των αυξημένων τιμών των καυσίμων και των νωπών οπωροκηπευτικών. Στη συνέχεια του έτους ο πληθωρισμός σταδιακά επιβραδύνθηκε, με αποτέλεσμα η μέση απόκλιση ρυθμών του εναρμονισμένου δείκτη από τον αντίστοιχο δείκτη της ζώνης του ευρώ να διαμορφωθεί σε 1,5% στο εννεάμηνο του έτους. Στην ίδια περίοδο ανάλογη εικόνα παρουσίασε τόσο η εξέλιξη του γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή, όσο και του πυρήνα του πληθωρισμού, ενώ λόγω και της ανατίμησης του ευρώ

η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού συνεχίστηκε και στο υπόλοιπο του έτους. Η υποχώρηση των γεωπολιτικών εντάσεων και η εξάλειψη της διεθνούς αβεβαιότητας, οι θετικές ενδείξεις για τη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας και η ανάκαμψη της κερδοφορίας των επιχειρήσεων έδωσαν ώθηση στην πορεία της ελληνικής χρηματιστηριακής αγοράς, με αποτέλεσμα όλοι οι βασικοί δείκτες του ΧΑ να κινηθούν ανοδικά. Στο τέλος Δεκεμβρίου 2003 τόσο ο γενικός δείκτης, όσο και ο τραπεζικός παρουσίαζαν σημαντική αύξηση από την αρχή του έτους, κατά 29,5% και 58% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τις επίσημες προβλέψεις το 2004 ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ αναμένεται ότι θα επιταχυνθεί, ενώ θα εξακολουθήσει να παραμένει υψηλός και στη διετία 2005-2006. Βασικός κινητήριος μοχλός της ανάπτυξης προβλέπεται ότι θα εξακολουθήσουν να είναι οι επενδύσεις τόσο του ιδιωτικού τομέα, όσο και της Γενικής Κυβέρνησης. Ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης θα υπολείπεται του ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ, ενώ θετική συμβολή στην ανάπτυξη αναμένεται ότι θα έχει ο εξωτερικός τομέας της οικονομίας. Παρά τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικής δραστηριότητας ωστόσο, οι επίσημες προβλέψεις για τον πληθωρισμό είναι ότι αυτός θα συνεχίσει τη σταδιακή αποκλιμάκωσή του, σε 3,0% το 2004 και ελαφρώς χαμηλότερα τα δύο επόμενα έτη.

Προβλεπόμενα βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας				
	2003	2004	2005	2006
ΑΕΠ (πραγματική αύξηση)	4,0%	4,2%	4,0%	3,8%
Πληθωρισμός	3,5%	3,0%	2,8%	2,6%
Ανεργία (ως % του εργατικού δυναμικού)	9,0%	8,0%	7,4%	7%
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	-1,4%	-1,2%	-0,5%	0,0%
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ)	101,7%	98,5%	94,6%	90,5%
<i>Πηγή: Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2003-2006, Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Δεκέμβριος 2003</i>				

Η σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, το χαμηλό ύψος των επιτοκίων και η υλοποίηση του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των έργων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες αποτελούν παράγοντες που αναμένεται ότι θα συμβάλουν στη διατήρηση υψηλών αναπτυξιακών ρυθμών, στη δημιουργία υψηλότερων πρωτογενών πλεονασμάτων, στον περιορισμό των επιβαρυντικών παραγόντων του χρέους, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στη μείωση της ανεργίας, επιταχύνοντας έτσι την πραγματική σύγκλιση της ελληνικής οικονομίας. Στο βαθμό που οι θετικές αυτές μακροοικονομικές επιδόσεις θα συνοδεύονται από περαιτέρω διαρθρωτικές αλλαγές που ενισχύουν την ευκαμψία και την αποτελεσματικότητα των αγορών προϊόντων, υπηρεσιών και συντελεστών παραγωγής, τα οφέλη από πλευράς νέων ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης υπό συνθήκες σταθερότητας τιμών θα μπορούσαν να είναι εντυπωσιακά.

Ο τραπεζικός κλάδος

Οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στη διάρκεια των τελευταίων ετών, σε συνδυασμό με την αποκλιμάκωση των επιτοκίων, είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική ενίσχυση της ζήτησης κυρίως για προϊόντα λιανικής τραπεζικής. Τα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα συνέχισαν και το 2004 να εστιάζουν τις προσπάθειές τους στην περαιτέρω ανάπτυξη τραπεζικών εργασιών, ιδιαίτερα στους τομείς της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης και της χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης και δυνητικής κερδοφορίας. Παράλληλα, στοχεύοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους, οι τράπεζες συνέχισαν να προωθούν τη δημιουργία ευέλικτων δικτύων διανομής των προϊόντων και υπηρεσιών τους και την ορθολογική συγκρότηση του λειτουργικού τους κόστους.

Η άρση των ορίων στα προσωπικά και καταναλωτικά δάνεια από τις 20.6.2003 (ΠΔ/ΤΕ 2523/12.6.2003) αποτέλεσε τη σημαντικότερη θεσμική μεταβολή που σημειώθηκε κατά το προηγούμενο έτος. Η ρύθμιση αυτή, σε συνδυασμό με την περαιτέρω μείωση κατά μισή ποσοστιαία μονάδα του βασικού επιτοκίου του ευρώ από την ΕΚΤ σε 2%, στις αρχές του Ιουνίου 2003, συμπίεσε τις πραγματικές αποδόσεις των καταθέσεων και των *repos*, καθώς και το κόστος δανεισμού σε όλες τις κατηγορίες δανείων. Ως εκ τούτου ενισχύθηκε περαιτέρω ο ανταγωνισμός μεταξύ των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι τράπεζες, προκειμένου να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες αποταμιευτικές και χρηματοδοτικές ανάγκες των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, κατέβαλαν περαιτέρω προσπάθειες βελτίωσης του εύρους και της ποιότητας των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους.

Χαρακτηριστικά δείγματα της σύνθετης μορφής, αλλά και της έντασης που έχει πλέον προσλάβει ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις εγχώριες τράπεζες αποτελούν η εξατομικευμένη τιμολόγηση ως συνάρτηση του ύψους συνολικής χρηματοδότησης και της ευρύτερης σχέσης του πελάτη με την τράπεζα και η εμφάνιση νέων καταθετικών προϊόντων επενδυτικού-αποταμιευτικού χαρακτήρα. Παράλληλα η απελευθέρωση της καταναλωτικής πίστης, σε συνδυασμό με την περιορισμένη λειτουργική αποτελεσματικότητα της “λευκής λίστας” του Τειρεσία, η οποία αφορά μόνο τα νέα δάνεια, υποχρεώνει τις τράπεζες να αξιοποιήσουν την πείρα και την τεχνογνωσία που έχουν αποκτήσει στη διάρκεια των τελευταίων ετών στη λιανική τραπεζική και να αναπτύξουν αξιόπιστες τεχνικές αποτίμησης, παρακολούθησης και διαχείρισης των κινδύνων, προκειμένου να περιορίσουν το ενδεχόμενο αύξησης των προβλέψεών τους για επισφαλείς απαιτήσεις. Σε νομοθετικό επίπεδο, εξετάζεται το ενδεχόμενο ανάθεσης στην ΤτΕ ενισχυμένων αρμοδιοτήτων εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όπως ο έλεγχος του τρόπου υπολογισμού και καθορισμού των επιτοκίων, της ποιοτικής ενημέρωσης των συναλλασσομένων κ.ά.

Όσον αφορά την αποδοτικότητα του τραπεζικού κλάδου, από τα αποτελέσματα του πρώτου εννεαμήνου του 2003 και τις προβλέψεις για το τελευταίο τρίμηνο παρατηρείται βελτίωση του οργανικού αποτελέσματος των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων, κυρίως λόγω ενίσχυσης των τοκοφόρων εργασιών τους, αλλά και της συγκρατημένης

ανόδου των λειτουργικών δαπανών τους. Στην ικανοποιητική πορεία των αποτελεσμάτων προ φόρων συνέβαλε και η βελτίωση των κερδών από χρηματοοικονομικές πράξεις, ενώ μειωμένος ήταν αντίθετα ο βαθμός συμμετοχής των εσόδων από προμηθειες στα συνολικά έσοδα, απόρροια τόσο του ανταγωνισμού, όσο και της εφαρμογής της ΠΔ/ΤΕ 2501/31. Με την πράξη αυτή τα πιστωτικά ιδρύματα ωθήθηκαν σταδιακά, από το δεύτερο εξάμηνο του έτους, προς την αναμόρφωση και τον περιορισμό των προμηθειών, καθώς και την ενσωμάτωσή τους στο επιτόκιο χορηγήσεων.

Η βελτιωμένη κερδοφορία των τραπεζών το 2003 δημιουργεί αισιοδοξία για τα αποτελέσματά τους κατά την επόμενη χρήση. Παράλληλα το ενδεχόμενο της διατηρήσιμης ανάκαμψης στην εγχώρια και στις διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές θα μπορούσε να επιταχύνει περαιτέρω την αποδοτικότητά τους, ενώ η εφαρμογή από το 2004 των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και η υποχρέωση δημιουργίας ειδικών προβλέψεων ενδέχεται να επηρεάσει αφενός την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών και αφετέρου το λειτουργικό κόστος τους, λόγω της απαιτούμενης προσαρμογής των λειτουργικών συστημάτων τους.

Στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, σημειώθηκαν σημαντικές ανακατατάξεις, που ήταν απόρροια της απελευθέρωσης του χρηματοπιστωτικού τομέα, του ολοένα και μεγαλύτερου βαθμού ολοκλήρωσης των ευρωπαϊκών χρηματοοικονομικών αγορών και της ένταξης της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Το 2003, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, δεν σημειώθηκαν σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές, παρά την έντονη φημολογία περί επικείμενων εξαγορών και συγχωνεύσεων, η οποία επικράτησε στη διάρκεια του έτους, και σε αντίθεση με τη διαδικασία ενοποίησης που παρατηρείται στον ευρωπαϊκό χώρο, ιδίως όσον αφορά τις υπηρεσίες χονδρικής τραπεζικής. Στο άμεσο μέλλον ωστόσο, δεδομένου του σχετικά μικρού μεγέθους των ελληνικών τραπεζών για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, ενδέχεται να υπάρξουν περαιτέρω ανακατατάξεις στο μέγεθος των εγχώριων τραπεζικών ομίλων, είτε μέσω νέων συγχωνεύσεων και εξαγορών είτε μέσω ισχυρών διασυνδέσεων με μεγάλους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς ομίλους. Παράλληλα η εξωστρέφεια στις δραστηριότητες ορισμένων ελληνικών τραπεζών, με την επέκτασή τους σε γειτονικές χώρες – κυρίως των Βαλκανίων – μέσω εξαγορών ή σύναψης συνεργασιών, ενδέχεται στο μέλλον να έχει σημαντική θετική επίδραση στην κερδοφορία τους.

II. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ-ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

1. Διεθνές επίπεδο

► *Τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με το Νέο Σύμφωνο περί Κεφαλαιακής Επάρκειας*

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε τον Απρίλιο 2003 το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο (Consultative Paper 3) για το νέο πλαίσιο της κεφαλαιακής επάρκειας. Ακολούθησε στις 5 Μαΐου η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της τρίτης Μελέτης Ποσοτικών Επιπτώσεων (Quantitative Impact Study 3). Με το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο επήλθαν ουσιαστικές τροποποιήσεις και στους τρεις Πυλώνες.

Αναφορικά με τον 1ο Πυλώνα συμπεριλήφθηκε ως παράρτημα η Απλοποιημένη Τυποποιημένη Μέθοδος (Simplified Standardized Approach). Στα στεγαστικά δάνεια σε φυσικά πρόσωπα μειώθηκε ο συντελεστής στάθμισης κινδύνου σε 35% και προβλέφθηκε η δυνατότητα χρήσης μεθόδων εσωτερικών αξιολογήσεων (IRB) για τα υψηλής διακύμανσης ενυπόθηκα δάνεια σε επιχειρήσεις. Μειώθηκε επίσης το ανώτατο όριο του συντελεστή συσχέτισης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τις ανανεούμενες πιστωτικές ευχέρειες χαμηλής αξίας. Επιπλέον τροποποιήθηκε εν μέρει και επεκτάθηκε η δυνατότητα χρήσης της προσέγγισης της Εποπτικής Μεθόδου (Supervisory Formula) στην τιτλοποίηση απαιτήσεων.

Αναφορικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου παρέχεται η δυνατότητα χρήσης, υπό προϋποθέσεις, της εξελιγμένης μεθόδου σε μέρος των δραστηριοτήτων των πιστωτικών ιδρυμάτων. Στο πλαίσιο αυτό συμπεριλήφθηκε εναλλακτική τυποποιημένη μέθοδος για δραστηριότητες λιανικής τραπεζικής και χορηγήσεων, με βάση όχι τα μεικτά έσοδα, αλλά το μέγεθος των ανοιγμάτων. Η αναγνώριση της άμβλυνσης του λειτουργικού κινδύνου λόγω ύπαρξης ασφάλισης περιορίζεται αποκλειστικά στην προηγμένη μέθοδο μέτρησης (AMA).

Το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο εισήγαγε επίσης, σε ό,τι αφορά τη διαδικασία παρακολούθησης της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές, μια σειρά από ειδικά θέματα που δεν αντιμετωπίζονται άμεσα στο πλαίσιο του 1ου Πυλώνα και χρήζουν ιδιαίτερης αντιμετώπισης από τις εποπτικές αρχές (π.χ. κίνδυνος συγκέντρωσης, εισοδήματος επιτοκίων). Τέλος, η Επιτροπή της Βασιλείας περιόρισε τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης αναλυτικών οικονομικών και μη στοιχείων, κυρίως αναφορικά με τα συστήματα εσωτερικής αξιολόγησης και την τιτλοποίηση.

► **Κατανομή αρμοδιοτήτων κατά τη διασυνοριακή εφαρμογή του Νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας**

Στις 18 Αυγούστου 2003 και σε συνέχεια του έργου που είχε αναλάβει ειδική ομάδα εργασίας (Accord Implementation Group), η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε έκθεση αναφορικά με τις θεμελιώδεις αρχές για την κατανομή αρμοδιοτήτων και τη συνεργασία των ενεχόμενων εποπτικών αρχών κατά τη διασυνοριακή εφαρμογή του Νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας (High Level Principles for the cross-border implementation of the New Accord).

► **Διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων**

Το Σεπτέμβριο 2003 η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα, για διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς, έκθεση αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων, στον οποίο εκτίθενται οι τράπεζες κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους (Principles for the management of interest rate risk). Στο κείμενο διαβούλευσης οι βασικές αρχές κατανέμονται σε δύο ενότητες: (α) αρχές για τη διαχείριση του κινδύνου εισοδήματος επιτοκίων από τις τράπεζες (Αρχές 1-13) και (β) αρμοδιότητες της εποπτικής αρχής (Αρχές 14-15).

► **Νέος γύρος διαβούλευσης της Επιτροπής της Βασιλείας**

Με δελτίο τύπου της 11ης Οκτωβρίου 2003, η Επιτροπή της Βασιλείας ξεκίνησε νέο γύρο διαβούλευσης, με αντικείμενο τη μεταρρύθμιση του πλαισίου των μεθόδων εσωτερικής αξιολόγησης με διακριτή αντιμετώπιση των αναμενόμενων (EL) και των μη αναμενόμενων (UL) ζημιών, τη μεταχείριση των ανακυκλούμενων πιστώσεων, το πλαίσιο μεταχείρισης των τιτλοποιημένων απαιτήσεων και τις τεχνικές άμβλυνσης κινδύνων.

► **Διαχείριση των κινδύνων ηλεκτρονικής τραπεζικής**

Η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε στις 17 Ιουλίου 2003 δύο εκθέσεις αναφορικά με τη “Διαχείριση κινδύνων ηλεκτρονικής τραπεζικής” και τη “Διαχείριση κινδύνων και εποπτεία της διασυνοριακής ηλεκτρονικής τραπεζικής”. Επισημαίνεται ότι τα εν λόγω κείμενα συγκαταλέγονται μεταξύ των εκθέσεων που οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη οι εποπτικές αρχές κατά τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου, σύμφωνα με τον 2ο Πυλώνα του Νέου Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια της Επιτροπής της Βασιλείας.

2. Κοινοτικό επίπεδο

► **Τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ΕΠΕΥ**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε στη δημοσιότητα το τρίτο Συμβουλευτικό Κείμενο αναφορικά με την αναθεώρηση του πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των ΕΠΕΥ, παράλληλα με την ανάλυση των αποτελεσμάτων της τρίτης Μελέτης Ποσοτικών Επιπτώσεων (QIS 3). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να το υιοθετήσει υπό μορφή Οδηγίας εντός του 2004, με έναρξη εφαρμογής του στο τέλος του 2006.

▮ **Οίκοι διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας**

Σε κείμενο εργασίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τους οίκους διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας με εισηγητή τον κ. Κατηφόρη, το οποίο συζητήθηκε πρόσφατα στο ευρωκοινοβούλιο, παρουσιάζονται εκτενώς τα ζητήματα που απασχολούν σε κοινοτικό επίπεδο αναφορικά με το καθεστώς που διέπει τους εν λόγω οίκους. Μεταξύ άλλων επισημαίνεται η κυριαρχία των αγγλοσαξονικών επιχειρήσεων στη σχετική αγορά και η ολιγοπωλιακή δομή της, καθώς επίσης και η απουσία ειδικού θεσμικού πλαισίου σε κοινοτικό επίπεδο, γεγονός το οποίο δεν δικαιολογείται, δεδομένης της αυξανόμενης σημασίας των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας. Υπογραμμίζονται επίσης τα θέματα σύγκρουσης συμφερόντων ανάμεσα στη δραστηριότητα αξιολόγησης και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών από τους εν λόγω οργανισμούς και οι μακροοικονομικές επιπτώσεις (ενίσχυση διακυμάνσεων οικονομικού κύκλου) των αξιολογήσεων. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται οι ανάγκες δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού οίκου διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και υιοθέτησης της αρχής της υποχρέωσης λογοδοσίας για τους οίκους αυτούς.

▮ **Μνημόνιο Συνεννόησης για τη διαμόρφωση υψηλού επιπέδου αρχών συνεργασίας μεταξύ εποπτικών αρχών και κεντρικών τραπεζών της ΕΕ για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα**

Η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας (Banking Supervision Committee), που δραστηριοποιείται στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), εκπόνησε Μνημόνιο Συνεννόησης για τη συνεργασία των αρμόδιων εποπτικών αρχών σε καταστάσεις κρίσης, το οποίο τέθηκε σε ισχύ από την 1η Μαρτίου 2003. Στο Μνημόνιο, το οποίο δεν είναι δημοσιεύσιμο, προβλέπονται μεταξύ άλλων αρχές και διαδικασίες αναφορικά με τον προσδιορισμό των αρμόδιων κατά περίπτωση αρχών για τη διαχείριση κρίσεων, τη διαμόρφωση της υποδομής που θα διασφαλίζει τη ροή των αναγκαίων πληροφοριών και το περιεχόμενο των πληροφοριών που θα ανταλλάσσονται.

▮ **Τροποποίηση του λειτουργικού πλαισίου του ευρωσυστήματος για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής**

Στη διάρκεια του 2003 επήλθε σειρά αλλαγών στο λειτουργικό πλαίσιο του ευρωσυστήματος για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής. Οι αλλαγές αυτές αφορούν:

- ▣ τη χρονική οριοθέτηση της περιόδου τήρησης των υποχρεωτικών ελάχιστων αποθεματικών (ούτως ώστε να αρχίζει πάντοτε την ημέρα διακανονισμού της πράξης κύριας αναχρηματοδότησης (ΠΚΑ) που διενεργείται μετά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου, στην οποία έχει προγραμματιστεί η μηνιαία αξιολόγηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής),
- ▣ τις πάγιες διευκολύνσεις (οι μεταβολές των επιτοκίων των πάγιων διευκολύνσεων θα τίθενται, κατά κανόνα, σε εφαρμογή την πρώτη ημέρα της νέας περιόδου τήρησης),
- ▣ τη σύντμηση της διάρκειας των ΠΚΑ (από δύο εβδομάδες σε μία),
- ▣ την ημερομηνία εκτέλεσης των πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (ΠΠΜΑ) (η κατανομή ρευστότητας για τις ΠΠΜΑ θα πραγματοποιείται την τελευταία Τετάρτη κάθε ημερολογιακού μήνα),

- το πλαίσιο ελέγχου κινδύνων για τα περιουσιακά στοιχεία που γίνονται αποδεκτά για τις πιστοδοτικές πράξεις του ευρωσυστήματος (θα θεσπιστούν κατηγορίες ρευστότητας για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης βαθμίδας και θα αναθεωρηθούν τα επίπεδα περικοπών αποτίμησης για τα περιουσιακά στοιχεία της πρώτης και της δεύτερης βαθμίδας), και
- έναν αναλυτικότερο ορισμό των χαρακτηριστικών των αποδεκτών εγγυήσεων για τα περιουσιακά στοιχεία. Η πρόθεση του ευρωσυστήματος συνίσταται στη σταδιακή ενοποίηση των δύο βαθμίδων περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον εξετάζεται, μεταξύ άλλων, η σκοπιμότητα συμπερίληψης στο νέο ενοποιημένο κατάλογο χρεωστικών τίτλων εκφρασμένων σε ευρώ, που εκδίδονται από εκδότες εγκατεστημένους στις χώρες του G10, εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Καναδάς, Ιαπωνία, ΗΠΑ και Ελβετία).

Με την υιοθέτηση, την 1η Δεκεμβρίου 2003, της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2003/16 που τροποποιεί την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2000/7 σχετικά με τα μέσα και τις διαδικασίες νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) αποφάσισε ότι το αναθεωρημένο πλαίσιο θα τεθεί σε ισχύ στις 8 Μαρτίου 2004.

Τέλος, επισημαίνεται ότι κατά τη συνεδρίαση που πραγματοποίησε στις 8 Μαΐου 2003 το ΔΣ της ΕΚΤ διευκρίνισε, υποδηλώνοντας τη δέσμευση της ΕΚΤ να παράσχει επαρκές περιθώριο ασφαλείας έναντι του κινδύνου αποπληθωρισμού, ότι στο πλαίσιο του στόχου της σταθερότητας των τιμών θα επιδιώξει να διατηρήσει τον πληθωρισμό σε επίπεδα (χαμηλότερα, αλλά) πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα.

3. Εθνικό επίπεδο

▶ **Όροι και προϋποθέσεις παροχής άδειας για ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα**

Με την ΠΔ/ΤΕ 2526/8.12.2003 “Κωδικοποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 1379/24.10.1988, όπως ισχύει, σχετικά με τους όρους και προϋποθέσεις παροχής άδειας για ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα” κωδικοποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις σχετικά με τη διαδικασία για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, καθώς και για την εγκατάσταση στην Ελλάδα υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) ή σε τρίτη χώρα.

▶ **Προληπτική εποπτεία ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος**

Με το Ν. 3148/2003 ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο οι διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας, με τις οποίες ορίζονται τα ειδικά χαρακτηριστικά του ηλεκτρονικού χρήματος, ενός νέου τραπεζικού προϊόντος που αποτελεί συγγενές υποκατάστατο των χαρτονομισμάτων και κερμάτων, είναι αποθηκευμένο σε ηλεκτρονική μορφή και προορίζεται για την πληρωμή μικροποσών. Με την ΠΔ/ΤΕ 2527/8.12.2003 “Κανόνες προληπτικής εποπτείας από την Τράπεζα της Ελλάδος των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος” διαμορφώνεται ένα ειδικό πλαίσιο εποπτείας προσαρμοσμένο στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της δραστηριότητας των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος.

► **Κωδικοποίηση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2054/18.3.92, όπως ισχύει, για το συντελεστή φερεγγυότητας**

Με την ΠΔ/ΤΕ 2524/23.7.2003 συμπληρώνεται η ΠΔ/ΤΕ 2054/18.3.92, που αφορά την εποπτεία και τον έλεγχο της φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος, και κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις της, όπως έχουν τροποποιηθεί μέχρι σήμερα. Πέραν της κωδικοποίησης, με την ΠΔ/ΤΕ 2524/23.7.2003 δίνεται έμφαση στην άσκηση της εποπτείας σε ενοποιημένη και υποενοποιημένη βάση, καθώς η Τράπεζα της Ελλάδος – ως αρμόδια εποπτική αρχή – μπορεί να καθορίζει και ειδικές προϋποθέσεις, υπό τις οποίες θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και αξιολόγηση του συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

► **Επάρκεια των προβλέψεων των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι απαιτήσεών τους από πιστοδοτήσεις**

Με την ΠΔ/ΤΕ 2513/15.1.2003 σχετικά με την επάρκεια των προβλέψεων των πιστωτικών ιδρυμάτων έναντι απαιτήσεών τους από πιστοδοτήσεις, η Τράπεζα της Ελλάδος αναπροσαρμόζει τους καθορισμένους στην ΠΔ/ΤΕ 2442/29.1.99 συντελεστές που εφαρμόζονται επί ορισμένων κατηγοριών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε καθυστέρηση, για τον υπολογισμό του ελάχιστου ποσού προβλέψεων.

► **Περιοδική υποβολή στην Τράπεζα της Ελλάδος καταστάσεων των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων προς κατοίκους εξωτερικού**

Με την ΠΔ/ΤΕ αριθ. 2520/10.2.2003 θεσπίζεται η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων με καταστατική έδρα στην Ελλάδα να παρέχουν στοιχεία σχετικά με τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς κατοίκους εξωτερικού, με διάκριση κατά χώρα και ευρύτερη οικονομική και γεωγραφική ζώνη. Η εν λόγω υποχρέωση παροχής στοιχείων κρίθηκε αναγκαία, λόγω της σημαντικής επέκτασης των δραστηριοτήτων των ελληνικών τραπεζών στο εξωτερικό κατά τα τελευταία έτη, είτε μέσω της εγκατάστασής τους υπό μορφή υποκαταστημάτων και θυγατρικών, είτε με τη διασυνοριακή παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

1. Κοινοτικό επίπεδο

► **Εσωτερικές εκθέσεις ελέγχου λειτουργίας της διαδικασίας Lamfalussy**

Για την παρακολούθηση της λειτουργίας της διαδικασίας Lamfalussy και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της, προτάθηκε από την Επιτροπή Σοφών η συγκρότηση ειδικής για το σκοπό αυτό Επιτροπής Ελέγχου (Inter-Institutional Monitoring Group), της οποίας το έργο θα διαρκέσει μέχρι το τέλος του 2004, οπότε η διαδικασία Lamfalussy θα επαναξιολογηθεί από τα κοινοτικά όργανα στο σύνολό της.

Κατά τη διάρκεια του 2003 εκπονήθηκαν δύο εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου, από τις οποίες η πρώτη δημοσιεύτηκε το Μάιο και η δεύτερη το Δεκέμβριο 2003. Οι εκθέσεις αυτές απευθύνονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όλα τα εμπλεκόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι είναι ακόμη νωρίς για να βγουν τελικά συμπεράσματα και ότι πρόκειται για ένα στάδιο προσαρμογής και “εκμάθησης στην πράξη”.

Τα κυριότερα ζητήματα που εντοπίζονται στην πιο πρόσφατη έκθεση του Δεκεμβρίου, για τα οποία επισημαίνεται ότι θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια βελτίωσης, είναι τα εξής:

- επίτευξη όσο το δυνατό μικρότερου βαθμού λεπτομέρειας της νομοθεσίας στα επίπεδα 1 και 2,
- βελτίωση των πρακτικών διαβούλευσης στα επίπεδα 1 και 2,
- διάθεση περισσότερων πόρων, ιδίως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
- έγκαιρη υιοθέτηση της νέας Οδηγίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τις υποχρεώσεις διαφάνειας των εισηγμένων σε οργανωμένες αγορές εταιρειών (Απρίλιος 2004).

► ***Αναθεώρηση της Οδηγίας 93/22/ΕΟΚ σχετικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών στον τομέα των κινητών αξιών***

Οι εξελίξεις που δρομολογήθηκαν κατά τη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας της ΕΕ στην κατεύθυνση της σύντομης κατά το δυνατόν ολοκλήρωσης της διαδικασίας υιοθέτησης της πρότασης Οδηγίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες και τις ρυθμιζόμενες αγορές, έλαβαν συγκεκριμένη μορφή από τις αρχές ήδη της ιταλικής προεδρίας. Ειδικότερα, στις 25 Σεπτεμβρίου 2003 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε σε πρώτη ανάγνωση την πρόταση Οδηγίας, ενώ στις αρχές Οκτωβρίου 2003 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σε επίπεδο Συμβουλίου EcoFin. Στις 8 Δεκεμβρίου διαμορφώθηκε κοινή θέση του Συμβουλίου στη βάση της πολιτικής συμφωνίας του Οκτωβρίου, οπότε η πρόταση Οδηγίας θα επιστρέψει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για δεύτερη ανάγνωση.

Επί του περιεχομένου και ειδικά ως προς ορισμένα κρίσιμα ζητήματα που επιδιώκει να ρυθμίσει η πρόταση Οδηγίας και τα οποία προκάλεσαν έντονες αντιδράσεις και ασυμφωνίες μεταξύ των κρατών-μελών, το EcoFin έλαβε συγκεκριμένες πολιτικές θέσεις. Σε ό,τι αφορά το θέμα της εσωτερικοποίησης των εντολών, το EcoFin συμφώνησε ότι θα πρέπει να επιτρέπεται σε όλα τα κράτη-μέλη, εφόσον τηρούνται ορισμένες υποχρεώσεις ενημέρωσης του επενδυτή πριν και μετά τη συναλλαγή, με γνώμονα τη διασφάλιση της διαφάνειας των συναλλαγών και την προστασία ιδίως των μη επαγγελματιών επενδυτών. Περαιτέρω, αναφορικά με τις υφιστάμενες ρυθμίσεις της πρότασης Οδηγίας για τη βέλτιστη εκτέλεση των εντολών, το EcoFin αποφάσισε – διακρίνοντας κατά περίπτωση – την πλήρη εφαρμογή τους στην περίπτωση που η εταιρεία παρέχει επιπρόσθετα επενδυτικές συμβουλές, τη μη εφαρμογή τους εφόσον η παρεχόμενη επενδυτική υπηρεσία συνίσταται στην εκτέλεση εντολών και μόνο (execution only) και τη μερική εφαρμογή τους στις ενδιάμεσες περιπτώσεις. Η πολιτική συμφωνία του Συμβουλίου αποτυπώνει επίσης συμβιβαστική πρόταση για την έκταση εφαρμογής των κανόνων του κράτους-μέλους καταγωγής και αντίστοιχα του κράτους-μέλους υποδοχής.

▮ **Πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (market abuse)**

Το Δεκέμβριο 2002 υιοθετήθηκε η Οδηγία 2003/6/ΕΚ για τις καταχρηστικές πρακτικές στην αγορά. Όπως είναι γνωστό, η Οδηγία αυτή εκδόθηκε βάσει της διαδικασίας Lamfalussy. Στις 22 Δεκεμβρίου 2003 δημοσιεύτηκαν δύο Οδηγίες και ένας Κανονισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τα οποία καθορίζονται τα τεχνικά μέτρα εφαρμογής ορισμένων από τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy. Ειδικότερα εκδόθηκαν:

- ▣ Η Οδηγία 2003/124/ΕΚ της Επιτροπής για την εφαρμογή της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ όσον αφορά τον ορισμό και τη δημοσιοποίηση των εμπιστευτικών πληροφοριών και τον ορισμό πράξεων χειραγώγησης της αγοράς. Σημειώνεται ότι σε επιμέρους διατάξεις της Οδηγίας δίνεται γενικά έμφαση στο γεγονός ότι οι ρυθμίσεις που περιέχονται σε αυτήν δεν είναι εξαντλητικές, ενώ ειδικά για τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς αναφέρεται ότι οι μη περιοριστικά απαριθμούμενες ενδείξεις, δεν πρέπει να θεωρούνται απαραίτητα ότι συνιστούν αυτές καθαυτές πράξεις χειραγώγησης της αγοράς.
- ▣ Η Οδηγία 2003/125/ΕΚ της Επιτροπής για τα μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ όσον αφορά τη θεμιτή παρουσίαση των επενδυτικών συστάσεων και τη γνωστοποίηση των συγκρούσεων συμφερόντων.
- ▣ Ο Κανονισμός 2273/2003 της Επιτροπής, στον οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου τα προγράμματα επαναγοράς και οι πράξεις σταθεροποίησης χρηματοπιστωτικών μέσων να τύχουν της απαλλαγής των απαγορεύσεων της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ.

▮ **Ενημερωτικό δελτίο**

Στις 31 Δεκεμβρίου 2003 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2003/71/ΕΚ σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ, κύριος στόχος της οποίας είναι η εναρμόνιση των απαιτήσεων κατάρτισης, έγκρισης και διανομής του ενημερωτικού δελτίου.

Στο πλαίσιο αυτό καθιερώνεται, μεταξύ άλλων, γενική υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά στην Οδηγία και ρυθμίζονται λεπτομερώς τα θέματα κατάρτισης του ενημερωτικού δελτίου. Λαμβανομένου υπόψη του καθοριστικής σημασίας ρόλου της πληροφόρησης του επενδυτή, εισάγεται η υποχρέωση να περιλαμβάνεται στο ενημερωτικό δελτίο περιληπτικό σημείωμα, διατυπωμένο σε μη τεχνική γλώσσα, το οποίο θα περιλαμβάνει τα κύρια χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που συνδέονται με τον εκδότη, τον τυχόν εγγυητή και τις κινητές αξίες. Θα πρέπει να καθίσταται σαφές στον επενδυτή ότι το περιληπτικό σημείωμα αποτελεί εισαγωγή του ενημερωτικού δελτίου και, προκειμένου να λάβει οποιαδήποτε επενδυτική απόφαση, θα πρέπει να εξετάζει το ενημερωτικό δελτίο στο σύνολό του.

Επιπλέον εισάγονται νέες ρυθμίσεις σε ό,τι αφορά την έγκριση και δημοσίευση του ενημερωτικού δελτίου. Ειδικότερα προβλέπεται ότι η αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους

καταγωγής κοινοποιεί την απόφασή της σχετικά με την έγκριση του ενημερωτικού δελτίου εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχεδίου ενημερωτικού δελτίου, η οποία υπολογίζεται από τη στιγμή που τα υποβληθέντα έγγραφα είναι πλήρη. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να απευθύνει κοινοποίηση στον εκδότη, εάν τα έγγραφα έχουν ελλείψεις, εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την υποβολή της αίτησης.

► **Εναρμόνιση των υποχρεώσεων διαφάνειας και προστασία του επενδυτή**

Περί τα τέλη Μαρτίου 2003 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας αναφορικά με τις υποχρεώσεις διαφάνειας των εκδοτών, των οποίων οι κινητές αξίες γίνονται δεκτές για διαπραγμάτευση σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Κύριος στόχος της Οδηγίας είναι η ενίσχυση της προστασίας του επενδυτή, ώστε να αυξηθεί η εμπιστοσύνη του στη λειτουργία της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και η κατάργηση ορισμένων τουλάχιστον διαφοροποιήσεων των εθνικών νομοθεσιών αναφορικά με τις επιβαλλόμενες υποχρεώσεις διαφάνειας, ώστε να ενθαρρύνονται οι εκδότες να εισάγουν τις κινητές αξίες τους και εκτός των εθνικών συνόρων.

Για το σκοπό αυτό, με την πρόταση Οδηγίας επιδιώκεται η εναρμόνιση των υποχρεώσεων διαφάνειας και της συχνότητας υποβολής οικονομικών στοιχείων από τους εκδότες, των οποίων οι κινητές αξίες είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές. Στο πλαίσιο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοχεύει στην εξισορρόπηση μεταξύ της μεγαλύτερης δυνατής διαφάνειας για τους επενδυτές και της ταυτόχρονης αποφυγής γραφειοκρατικών διαδικασιών και μεγάλου κόστους για τους εκδότες.

Στην πρόταση Οδηγίας περιέχονται ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, για την περιοδική πληροφόρηση και ειδικότερα τις ετήσιες και τις εξαμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις, τις κατηγορίες που εξαιρούνται από τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις και την ευθύνη του εκδότη. Προτείνονται επίσης ρυθμίσεις για την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται σε συνεχή βάση και ειδικότερα αναφορικά με την απόκτηση σημαντικών συμμετοχών και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για τη γνωστοποίησή τους, καθώς επίσης και ρυθμίσεις για την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται από τον εκδότη στους μετόχους και στους κατέχοντες χρεόγραφα.

► **Συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού των συναλλαγών σε τίτλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση**

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΟΒΑΝΝΙΝΙ

Εναν περίπου χρόνο μετά την Ανακοίνωση της Επιτροπής το Μάιο 2002, με την οποία ξεκίνησε διαδικασία διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς, και σε συνέχεια του κειμένου βασικών συμπερασμάτων, όπως αυτά προέκυψαν από την εν λόγω διαδικασία διαβούλευσης, δημοσιεύτηκε η δεύτερη έκθεση της Ομάδας Γιουβαννίνι για τις συμφωνίες εκκαθάρισης και διακανονισμού σε τίτλους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη (α) τα σχόλια που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης, (β) το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που υιοθετήθηκε το Δεκέμβριο 2002, καθώς και (γ) τη δεύτερη έκθεση της Ομάδας Γιουβαννίνι, θα εκδώσει έκθεση πολιτικής (policy paper), στην οποία θα συμπεριλάβει όλα τα μέτρα που θεωρεί απαραίτητα προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος μιας ολοκληρωμένης, ασφαλούς και ανταγωνιστικής – ως προς το κόστος – αγοράς συμψηφισμού και εκκαθάρισης τίτλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με τη δεύτερη έκθεση της Ομάδας Giovannini διερευνώνται οι τρόποι άρσης των δεκαπέντε διαπιστωμένων εμποδίων στην αγορά συμφητισμού και εκκαθάρισης, εξετάζονται οι παράγοντες που ασκούν επιρροή στη χάραξη πολιτικής ως προς την ολοκλήρωση και την εδραίωση των παρεχόντων υπηρεσιών εκκαθάρισης και συμφητισμού (κόστος, ανταγωνισμός και ασφάλεια) και συνοψίζονται οι ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης αγοράς στον τομέα του συμφητισμού και της εκκαθάρισης τίτλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βασική πεποίθηση των μελών της Ομάδας είναι ότι οι αρμόδιοι φορείς της αγοράς θα πρέπει να αναλάβουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία αυτή.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ CPSS/IOSCO

Τον Αύγουστο 2003 το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), με τη σύμπραξη της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγορών (CESR), έδωσε στη δημοσιότητα δύο κείμενα διαβούλευσης αναφορικά με την εκκαθάριση και το διακανονισμό συναλλαγών σε κινητές αξίες.

Σκοπός της διαβούλευσης είναι η προσαρμογή στο κοινοτικό θεσμικό και επιχειρηματικό πλαίσιο των Συστάσεων για τα Συστήματα Διακανονισμού Τίτλων, που είχε εκπονήσει η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (CPSS) της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS) σε συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Ρυθμιστικών Αρχών Κεφαλαιαγορών (IOSCO). Βασικούς στόχους αποτελούν:

- ❑ Η εμπέδωση της εύρυθμης λειτουργίας και η αύξηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εκκαθάρισης και διακανονισμού.
- ❑ Η μείωση της πιθανότητας εκδήλωσης συστημικού κινδύνου.
- ❑ Η διαμόρφωση συνθηκών ανταγωνισμού.
- ❑ Η εδραίωση της εμπιστοσύνης της αγοράς και η ενίσχυση της προστασίας του επενδυτικού κοινού.
- ❑ Η ενίσχυση της διαδικασίας για την ενοποίηση των ευρωπαϊκών κεφαλαιαγορών.

2. Εθνικό επίπεδο

▷ *Ίδρυση και εποπτεία χρηματιστηρίων και οργανωμένων αγορών*

Με το Ν. 3152/2003 μεταβάλλεται σημαντικά το ισχύον ρυθμιστικό σύστημα των χρηματιστηριακών αγορών στην κατεύθυνση της απελευθέρωσής τους. Οι σημαντικότεροι άξονες το νόμου αυτού είναι οι εξής: Καθιερώνεται σύστημα αδειοδότησης των χρηματιστηρίων – τα οποία προβλέπεται ότι θα λειτουργούν μόνο με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας – από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Με την έννοια αυτή παρέχεται πλέον η δυνατότητα ανάληψης επιχειρηματικής δράσης στον τομέα αυτόν και καταργείται το ισχύον μέχρι στιγμής “μονοπώλιο” του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Παράλληλα όλες οι κανονιστικές αρμοδιότητες που είχε το χρηματιστήριο βάσει του νομοθετικού πλαισίου μεταφέρονται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Προβλέπεται επίσης ότι κάθε χρηματιστήριο συντάσσει κανονισμό, τον οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εγκρίνει, εφόσον διαπιστώσει ότι είναι σύμφωνος με το νόμο και τις κανονιστικές διατάξεις για την κεφαλαιαγορά και καθορίζεται ενδεικτικά το περιεχόμενό του.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Διεθνές επίπεδο

► **Έκθεση της Επιτροπής Πολιτικής Καταναλωτών του ΟΟΣΑ για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών που διέπουν την προστασία των καταναλωτών στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου**

Οι κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία του καταναλωτή στο ηλεκτρονικό εμπόριο έθεσαν τις βασικές αρχές για τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής πολιτικής προστασίας των καταναλωτών κατά τη διενέργεια ηλεκτρονικών συναλλαγών (Business to Consumer). Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε κατόπιν σχετικής εντολής του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ προς την Επιτροπή Πολιτικής Καταναλωτών και συνοψίζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών στις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ. Επιπλέον καταγράφει σειρά πρόσθετων πρωτοβουλιών που ανέλαβε η επιτροπή σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των συναφών ζητημάτων και εντοπίζει τις προκλήσεις που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο μέλλον. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που ανέλαβαν σχετική δράση.

2. Κοινοτικό επίπεδο

► **Πρόταση Οδηγίας για την παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές**

Όπως είναι γνωστό, το Σεπτέμβριο 2002 υποβλήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας για την εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, οι οποίες διέπουν τις πιστώσεις που χορηγούνται στους καταναλωτές. Το περιεχόμενο αρκετών από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της Οδηγίας, στόχος της οποίας είναι η ριζική αναθεώρηση της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ για την καταναλωτική πίστη, έχει προκαλέσει έντονο προβληματισμό ως προς την αποτελεσματικότητα και επιτυχή επίλυση των θεμάτων που επιδιώκει να αντιμετωπίσει. Τούτο επιβεβαιώνεται άλλωστε από τις εξελίξεις που έχουν μέχρι στιγμής επέλθει κατά την επεξεργασία της σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ειδικότερα, η αρμόδια για το θέμα Νομική Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (EP Legal Committee) ψήφισε στις 11 Σεπτεμβρίου 2003 κατά της πρότασης Οδηγίας και υπέρ ενός σχεδίου Απόφασης, με την οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα προτείνει την υποβολή αναθεωρημένης πρότασης Οδηγίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τελικά αποφασίστηκε να μην υποβληθεί η ως άνω απόφαση για απόσυρση της πρότασης Οδηγίας. Θα προταθούν ωστόσο εκτεταμένες τροποποιήσεις επί του κειμένου της Οδηγίας. Παράλληλα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 5 Νοεμβρίου 2003 δελτίο τύπου δέκα σημείων, με το οποίο απαντά στις αντιδράσεις και την επιχειρηματολογία των επαγγελματιών και του εισηγητή στο Κοινοβούλιο.

▮ **Ενυπόθηκη πίστη**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διαπιστώνοντας την απουσία ενιαίας αγοράς ενυπόθηκης πίστης, προέβη στη σύσταση ειδικού forum (Mortgage Credit Forum), το οποίο θα έχει ως κύριο στόχο τον προσδιορισμό των υφιστάμενων εμποδίων για την ολοκλήρωση ενιαίας αγοράς στον τομέα της ενυπόθηκης πίστης και την υποβολή προτάσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πολιτική που θα πρέπει να ακολουθηθεί με στόχο τη δημιουργία ενιαίας αγοράς και στον τομέα αυτόν. Στο forum θα συμμετέχουν και εκπρόσωποι του πιστωτικού τομέα, οι οποίοι, όπως και τα υπόλοιπα μέλη του forum, επελέγησαν με βάση την εμπειρία και τεχνογνωσία που διαθέτουν. Οι εργασίες του forum αναμένεται να διαρκέσουν ένα χρόνο.

▮ **Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές**

Στις 17 Ιουνίου 2003 υποβλήθηκε πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις επιχειρήσεων με καταναλωτές, κύριος στόχος της οποίας είναι η καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών.

Στην πρόταση Οδηγίας προβλέπεται η καθιέρωση γενικής απαγόρευσης των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, για τον προσδιορισμό των οποίων τίθενται συγκεκριμένα κριτήρια, ενώ, παράλληλα, εντάσσονται αυτοτελώς στον ορισμό των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών οι παραπλανητικές και επιθετικές πρακτικές. Επιπλέον προτείνεται η καθιέρωση ειδικών ρυθμίσεων για τις παραπλανητικές πράξεις ή παραλείψεις, καθώς επίσης και για τις επιθετικές πρακτικές, με διάκρισή τους σε παρενόχληση, εξαναγκασμό και άσκηση μη θεμιτής επιρροής. Ειδική διάταξη προβλέπεται για τους κώδικες δεοντολογίας, σύμφωνα με την οποία τα κράτη-μέλη θα είναι δυνατό να ενθαρρύνουν τον έλεγχο σε ό,τι αφορά τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές από τους κατά περίπτωση υπευθύνους για την υιοθέτηση κωδίκων δεοντολογίας σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Τέλος, στην πρόταση Οδηγίας προτείνεται η υιοθέτηση ειδικών ρυθμίσεων για τον τρόπο επιβολής των προβλεπόμενων σε αυτήν διατάξεων, καθώς επίσης και τροποποιήσεις στις Οδηγίες για την παραπλανητική και συγκριτική διαφήμιση.

▮ **Forum αποδεκτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (FIN-USE)**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με γνώμονα τη διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής συμμετοχής των αποδεκτών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών κατά το σχεδιασμό και την εκπόνηση της πολιτικής της στον τομέα αυτόν, ανακοίνωσε και ξεκίνησε τον Ιούλιο 2003 τη διαδικασία για τη δημιουργία ενός forum, στο οποίο θα συμμετέχουν ειδικοί στα θέματα αυτά, εκπροσωπώντας τους καταναλωτές.

Όπως επισημαίνεται στη σχετική της Ανακοίνωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά την εκπόνηση των μέτρων που λαμβάνει στο χρηματοπιστωτικό τομέα, δέχεται πληροφόρηση και τεχνογνωσία σχεδόν αποκλειστικά από τους επαγγελματίες, ενώ η αντίστοιχη πληροφόρηση εκ μέρους των καταναλωτών είναι μάλλον πενιχρή και σε κάθε περίπτωση ανεπαρκής για την επίτευξη ουσιαστικού και δομημένου διαλόγου μεταξύ των δύο πλευρών. Για το σκοπό αυτό καλεί τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν αιτήσεις συμμετοχής στο forum που προτίθεται να δημιουργήσει, το οποίο θα αποτελείται από δώδεκα πρόσωπα. Τα ζητήματα που θα εξετάζονται στο πλαίσιο του forum θα αφορούν θέματα παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε επίπεδο λιανικής (retail).

3. Εθνικό επίπεδο

► **Καταναλωτική πίστη**

Στις 12 Ιουνίου 2003 εκδόθηκε η ΠΔ/ΤΕ 2523/2003 αναφορικά με την τροποποίηση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 1955/1991 για την καταναλωτική πίστη και τα δάνεια που χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη προσωπικών αναγκών. Με την Πράξη αυτή καταργούνται τα ισχύοντα βάσει της ΠΔ/ΤΕ 1955/1991 ανώτατα όρια για την καταναλωτική πίστη και ορίζεται ότι επιτρέπεται η χρηματοδότηση φυσικών προσώπων με σκοπό την αγορά αγαθών και υπηρεσιών και την κάλυψη προσωπικών αναγκών – συμπεριλαμβανομένης της εξόφλησης πάσης φύσεως ληξιπρόθεσμων ή άλλων οφειλών τους – χωρίς περιορισμούς ή ειδικούς όρους ως προς το ύψος, το επιτόκιο, τη διαδικασία και τη μορφή της χρηματοδότησης. Η χρηματοδότηση θα παρέχεται με βάση τραπεζικά κριτήρια, τα οποία αφορούν ιδίως την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών, που υιοθετεί και εφαρμόζει κάθε τράπεζα.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών - Ηλεκτρονικό εμπόριο - Τυποποιήσεις

1. Διεθνές επίπεδο

► **Αιτήματα πολιτικής των κεντρικών τραπεζών αναφορικά με τα συστήματα και μέσα πληρωμών μικρής αξίας**

Το Σεπτέμβριο 2002 η Επιτροπή Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού (Committee on Payments and Settlement Systems), που λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς σε σχέση με τα “Αιτήματα πολιτικής των κεντρικών τραπεζών αναφορικά με τα συστήματα και μέσα πληρωμών μικρής αξίας”. Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που υπεβλήθησαν κατά τη διαδικασία διαβούλευσης, εξέδωσε το τελικό της κείμενο στις 19 Μαρτίου 2003.

Στην έκθεση διακρίνονται οι ρόλοι που διαδραματίζει η κεντρική τράπεζα στα συστήματα πληρωμών – λειτουργικός (operational), διοικητικός (overseer) και ρόλος καταλύτη για την προώθηση αλλαγών (catalyst-facilitator) – και τίθενται οι βασικοί στόχοι πολιτικής για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας των αγορών πληρωμών μικρής αξίας.

► **Ειδική Σύσταση της FATF (SR VII: Wire transfers) για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης τρομοκρατικών οργανώσεων και φυσικών προσώπων που εμπλέκονται με την τρομοκρατία**

Τον Οκτώβριο 2001 η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) υιοθέτησε οκτώ Ειδικές Συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Μία από αυτές, η SR VII, αφορά τις ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων και βασικός στόχος

της είναι να εντοπίζονται οι τρομοκράτες και άλλα φυσικά πρόσωπα που κατηγορούνται για ποινικά αδικήματα και να αποφεύγεται η χρήση αυτών των υπηρεσιών για τη διακίνηση των κεφαλαίων τους.

Σύμφωνα με τα όσα ορίζει η Ειδική Σύσταση VII, τα κράτη θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα θεσμικά μέτρα, προκειμένου να απαιτείται από τα πιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης κεφαλαίων να συμπεριλαμβάνουν, κατά την εκτέλεση μιας διασυνοριακής μεταφοράς κεφαλαίων, πληροφορίες που αφορούν το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και τον αριθμό λογαριασμού του εντολέα της πληρωμής. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να μεταδίδονται σε όλο το εύρος της αλυσίδας, μέχρι την πίστωση των χρημάτων στο λογαριασμό του τελικού δικαιούχου.

Δεδομένης της τεχνικής πολυπλοκότητας και των διαφορετικών προσεγγίσεων των εθνικών νομοθετικών κανόνων περί τραπεζικού απορρήτου, που ορίζουν τις υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων σε κάθε χώρα, η FATF δημοσίευσε κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του 2002, ερμηνευτικό κείμενο για την Ειδική Σύσταση VII, ζητώντας από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς να αποστείλουν σχόλιά τους. Μετά την εξέταση των σχολίων από ειδική ομάδα εργασίας, το Διοικητικό Συμβούλιο της FATF οριστικοποίησε, το Φεβρουάριο 2003, το περιεχόμενο του ερμηνευτικού κειμένου για την εφαρμογή και ενσωμάτωση της Ειδικής Σύστασης VII από τα κράτη-μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

Στα σχόλια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας τονίζεται μεταξύ άλλων:

- Η ανάγκη να αντιμετωπιστούν όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται σε ευρώ μεταξύ των κρατών της ευρωζώνης ως εγχώριες πληρωμές και κατά συνέπεια να εξαιρεθούν από τις υποχρεώσεις πληροφόρησης που επιβάλλει η Ειδική Σύσταση VII. Στην περίπτωση των εγχώριων μεταφορών κεφαλαίων απαιτείται μόνο η αναγραφή του τραπεζικού λογαριασμού του εντολέα, εφόσον μπορεί η τράπεζα του εντολέα να αντλήσει και να διαθέσει τα υπόλοιπα στοιχεία του πελάτη, εάν της ζητηθεί κάτι τέτοιο με βάση και τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.
- Τα συστήματα πληρωμών και οι διαχειριστές τους δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πιστωτικά ιδρύματα. Κατά συνέπεια δεν θα πρέπει να ευθύνονται για την ελλιπή αναγραφή στο ηλεκτρονικό μήνυμα διεκπεραίωσης της πληρωμής των απαιτούμενων πληροφοριών του εντολέα (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και αριθμός λογαριασμού).
- Η εφαρμογή της Ειδικής Σύστασης VII δεν θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή πριν το ειδικό μήνυμα μεταφοράς κεφαλαίων MT 103 του οργανισμού SWIFT αποτελέσει παγκόσμιο τυποποιημένο μέσο για την ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων, κάτι που αναμένεται να συμβεί μέχρι το τέλος του 2003.

2. Κοινοτικό επίπεδο

► Σχέδιο νέου νομοθετικού πλαισίου για τις πληρωμές στην εσωτερική αγορά

Το Δεκέμβριο 2003 δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανακοίνωση σχετικά με ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο για τις πληρωμές στην εσωτερική αγορά. Η συγκεκριμένη Ανακοίνωση αποτελεί κείμενο διαβούλευσης της Επιτροπής με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα των πληρωμών.

Ήδη από το 2002 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε δημοσιεύσει σχετικό κείμενο εργασίας με τίτλο "A possible legal framework for the single payment area in the internal market", βάρσει του οποίου πραγματοποιήθηκε μια πρώτη πολύμηνη διαβούλευση.

Στην πρόσφατη Ανακοίνωση της Επιτροπής, στην οποία περιλαμβάνονται πολλές από τις παρατηρήσεις του χρηματοπιστωτικού κλάδου, έτσι όπως εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου διαβούλευσης, έχουν ταξινομηθεί όλες οι θεματικές που αφορούν κατά τον ένα ή άλλο τρόπο τις πληρωμές στην εσωτερική αγορά σε 21 ειδικότερα παραρτήματα.

Η κινητοποίηση των ευρωπαϊκών τραπεζών μέσω των θεσμικών φορέων εκπροσώπησής τους, όπως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία και οι εθνικές ενώσεις τραπεζών, είναι ιδιαίτερα έντονη προκειμένου να υπάρξει ο κατάλληλος συντονισμός και η ομοιόμορφη τοποθέτηση επί των ζητημάτων που αναπτύσσονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής.

Η ΕΕΤ παρακολουθεί στενά τις σχετικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής, συνεργαζόμενη με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών και την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία και ενημερώνοντας σχετικά τα μέλη της για την πρόοδο των συζητήσεων διαβούλευσης, τα τελικά αποτελέσματα της οποίας θα μετουσιωθούν σε κοινοτική νομοθεσία, διαμορφώνοντας το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθούν τα μέσα και συστήματα πληρωμών την προσεχή δεκαετία.

► Κατευθυντήρια γραμμή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με το σύστημα πληρωμών TARGET

Το Μάιο 2003 δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης η κατευθυντήρια γραμμή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2003/6 "για την τροποποίηση της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2001/3 σχετικά με το διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο (σύστημα TARGET), όπως τροποποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2002".

Με την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2003/6 τροποποιείται η κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2001/3 και εισάγεται σε αυτήν το νέο άρθρο 8, το οποίο αφορά το μηχανισμό αποζημίωσης του συστήματος TARGET σε περίπτωση δυσλειτουργίας του, καθιερώνοντας τους κανόνες και τις διαδικασίες, μέσω των οποίων οι άμεσοι και έμμεσοι συμμετέχοντες (μέλη του συστήματος) θα μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα αποζημίωσης.

Στο άρθρο 8 της κατευθυντήριας γραμμής προβλέπονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις αποζημίωσης, ο τρόπος υπολογισμού της, δηλαδή τα έξοδα διαχείρισης και το επιτόκιο αναφοράς ως συνιστώσα του τόκου της αποζημίωσης, τόσο για τα αποστέλλοντα όσο και για τα λαμβάνοντα εντολές μέλη του συστήματος TARGET, καθώς και οι διαδικαστικοί κανόνες για απαίτηση αποζημίωσης.

Εκτός του νέου άρθρου 8, με την κατευθυντήρια γραμμή ΕΚΤ/2003/6 τροποποιούνται και διαγράφονται ορισμένα στοιχεία ή παράγραφοι των άρθρων 1, 2 και 3, καθώς και το παράρτημα V της κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2001/3, όπως αυτή τροποποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2002.

► **Εφαρμογή του άρθρου 3 της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες**

Ορισμένα κράτη-μέλη, μετά την έκδοση της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την Οδηγία σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, εξέφρασαν ανησυχίες ως προς την ολοκληρωμένη εφαρμογή της ρήτρας “εσωτερικής αγοράς” στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Τα συγκεκριμένα κράτη-μέλη θεώρησαν ότι εν αναμονή μεγαλύτερης σύγκλισης σε ορισμένους τομείς (όπως οι κανόνες δεοντολογίας για τις επενδυτικές υπηρεσίες ή τα μη εναρμονισμένα κεφάλαια) πρέπει να είναι σε θέση να επιβάλλουν, παρά την Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ορισμένους από τους δικούς τους κανόνες στις εισερχόμενες υπηρεσίες που παρέχονται ηλεκτρονικά. Μια τέτοια μεταβατική περίοδος, η οποία θα ισοδυναμούσε με παρέκκλιση από την Οδηγία, απορρίφθηκε από την Επιτροπή και την πλειοψηφία των κρατών-μελών.

Σε αυτό το πλαίσιο η Επιτροπή εξέδωσε το Μάιο 2003 Ανακοίνωση, που στόχο έχει να εξηγήσει τους μηχανισμούς των παρ. 4-6 του άρθρου 3 της οδηγίας 2000/31/ΕΚ για το ηλεκτρονικό εμπόριο στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Οι εν λόγω παράγραφοι επιτρέπουν στα κράτη-μέλη να λαμβάνουν μέτρα, όπως κυρώσεις και ασφαλιστικά μέτρα που μπορούν να περιορίσουν την παροχή υπηρεσιών προερχόμενων από άλλα κράτη-μέλη, σε απευθείας σύνδεση. Ωστόσο τα μέτρα αυτά συνοδεύονται από αυστηρούς όρους.

Βασικός στόχος της Ανακοίνωσης είναι να βοηθήσει τα κράτη-μέλη που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τους μηχανισμούς που περιγράφονται στις παρ. 4-6 του άρθρου 3 της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε πως απαιτείται επεξήγηση και παροχή βοήθειας. Υπογραμμίζεται ωστόσο ότι η ερμηνεία που δίνεται στο κείμενο της Ανακοίνωσης δεν προδικάζει τη θέση την οποία μπορεί να λάβει η Επιτροπή για τα ίδια θέματα, σε περίπτωση που η αποκτηθείσα πείρα και η νομολογία του Δικαστηρίου των ΕΚ την αναγκάσουν να αναθεωρήσει ορισμένες από τις παρούσες θέσεις της.

► **Ενιαία τιμολόγηση εγχώριων και διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων μέχρι του ποσού των 12.500 ευρώ**

Από την 1η Ιουλίου 2003 τέθηκε σε εφαρμογή το άρθρο 3 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 2560/2001, σύμφωνα με το οποίο “τα έξοδα τα οποία επιβάλλει ίδρυμα για τις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης σε ευρώ μέχρι μέγιστου ποσού 12.500 ευρώ είναι ίδια με τα έξοδα που επιβάλλει το ίδιο ίδρυμα για τις πληρωμές σε ευρώ με μεταφορά πίστωσης του ίδιου ποσού στο εσωτερικό του κράτους-μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένο το ίδρυμα αυτό”.

Η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία δημοσίευσε δελτίο τύπου, παρουσιάζοντας τις προσπάθειες και τα συγκεκριμένα μέτρα στα οποία έχουν προχωρήσει οι ευρωπαϊκές τράπεζες, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στην υποχρέωση της ενιαίας τιμολόγησης εγχώριων και διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων σε ευρώ.

Ειδικότερα αναφέρονται:

- Τα τεχνικά πρότυπα που έχουν υιοθετηθεί για την επίτευξη της αυτοματοποιημένης διαδικασίας ολοκλήρωσης μιας πληρωμής, δηλαδή ο Διεθνής Αριθμός Τραπεζικού Λογαριασμού (IBAN) και ο Κωδικός Αναγνώρισης του Πιστωτικού Ιδρύματος (BIC).

- Η επιτυχής προσπάθεια υιοθέτησης και εφαρμογής μέτρων, τα οποία διευκόλυναν την προσαρμογή των πιστωτικών ιδρυμάτων που είναι εγκατεστημένα στην ΕΕ και ειδικότερα η Σύμβαση *Credeuro*, η οποία υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών και θέτει ορισμένα πρότυπα για την εκτέλεση αυτοματοποιημένων, φθηνών και ασφαλών διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων μικρής αξίας σε ευρώ.
- Η έγκριση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών της Διατραπεζικής Σύμβασης Πληρωμών (Interbank Convention on Payments - ICP), με την οποία καθιερώνεται μια απλοποιημένη και κοστολογικά αποτελεσματική διαδικασία επιβολής διατραπεζικών προμηθειών κατά τη διενέργεια διασυνοριακών μεταφορών πιστώσεων σε ευρώ.

► **TARGET 2 – Αρχές και δομή για το σύστημα πληρωμών TARGET**

Τον Οκτώβριο 2002 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε την απόφασή του σχετικά με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική για την αναδιαμόρφωση του συστήματος TARGET. Ακολούθησε το Δεκέμβριο του ίδιου έτους η έκδοση ανακοίνωσης σε σχέση με τις αρχές και τη δομή του συστήματος TARGET 2, με την οποία ξεκίνησε το πρώτο στάδιο διαβούλευσης του ευρωσυστήματος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς μέχρι την άνοιξη του περασμένου έτους.

Την αιτιολογική βάση των προτεινόμενων αλλαγών συγκροτούν: (α) η υφιστάμενη ετερογενής δομή του TARGET αναφορικά με τεχνικά ζητήματα και τη διαχείριση της ρευστότητας των συμμετεχόντων, (β) η περιορισμένη αποδοτικότητα του συστήματος ως προς το κόστος, (γ) οι μελλοντικές προκλήσεις – ιδίως σε σχέση με τη διεύρυνση της ΕΕ. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η επικείμενη μερική (ή καθολική) επέκταση της αρμοδιότητας του ευρωσυστήματος σε υβριδικά συστήματα, υπό τον όρο ότι πραγματοποιούν διακανονισμό: (α) με ενδοημερήσια οριστικότητα σε συνεχή βάση και (β) σε πρωτογενές χρήμα.

Θεμελιώδη χαρακτηριστικά του υπό εκπόνηση συστήματος αποτελούν: (α) η διαμόρφωση ενιαίων προτύπων, διαδικασιών και λειτουργιών, (β) η παροχή με εναρμονισμένους όρους από όλες τις επιμέρους πλατφόρμες ενός συνόλου βασικών υπηρεσιών (queuing, back-up facilities), (γ) η ενιαία διάρθρωση τιμών, η οποία θα ερειδεται στο σύστημα με το χαμηλότερο κόστος ανά συναλλαγή.

3. Εθνικό επίπεδο

► **Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2000/46/ΕΚ για την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος και της Οδηγίας 2000/28/ΕΚ για την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ**

Με το κεφάλαιο Β (άρθρα 14-15) του Ν. 3148 πραγματοποιήθηκε η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις κοινοτικές Οδηγίες για την ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος.

▶ Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο

Με το Προεδρικό Διάταγμα 131/16.5.2003 ενσωματώθηκαν στην εσωτερική έννομη τάξη οι διατάξεις της Οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά.

▶ Κανόνες προληπτικής εποπτείας από την Τράπεζα της Ελλάδος των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος

Με την Πράξη Διοικητή 2527/8.12.2003 η Τράπεζα της Ελλάδος, ως αρμόδιος εποπτικός φορέας, διαμόρφωσε τους κανόνες προληπτικής εποπτείας των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος. Ειδικότερα ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν:

1. τους όρους και τις προϋποθέσεις για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Ιδρύματος Ηλεκτρονικού Χρήματος,
2. τους κανόνες προληπτικής εποπτείας (απόκτηση ειδικών συμμετοχών, προσδιορισμός ιδίων κεφαλαίων, κεφάλαια που αφορούν τις επενδύσεις, κάλυψη των κινδύνων κατά τη διενέργεια των επενδύσεων, κανόνες εσωτερικής διαχείρισης και υποβολή στοιχείων προς την Τράπεζα της Ελλάδος) που εφαρμόζονται σε αυτά τα ιδρύματα,
3. τις εξαιρέσεις Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος από τις διατάξεις του Ν. 2076/92 και της παρούσας Πράξης, μετά από σχετική απόφαση της ΤτΕ και με συγκεκριμένα προσδιορισμένη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί από το Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος, και
4. την ίδρυση υποκαταστημάτων στην Ελλάδα από Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος με έδρα σε χώρα εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

▶ Μέτρα για την πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω ηλεκτρονικής μεταφοράς πιστώσεων

Με επιστολή της Διεύθυνσης Γενικής Επιθεώρησης Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος στις 22.7.2003 κοινοποιήθηκαν προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος μέτρα για την πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων.

Στόχος της επιστολής της Τράπεζας της Ελλάδος είναι η υιοθέτηση της έβδομης Ειδικής Σύστασης (SR VII) της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της χώρας μας.

Βασικές υποχρεώσεις που προκύπτουν για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της χώρας μας, με βάση τα όσα ορίζει η σχετική επιστολή της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι οι παρακάτω:

1. Κατά την αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικής μεταβίβασης κεφαλαίων πελατών, είτε εντός είτε εκτός Ελλάδας, να περιλαμβάνεται στο μήνυμα μεταφοράς το ονοματεπώνυμο και η διεύθυνση του εντολέα,
2. Να αναγράφεται ο αριθμός λογαριασμού του εντολέα μιας ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων, με τη συναίνεσή του, εκτός εάν το μήνυμα αποστέλλεται εντός της χώρας μέσω του διατραπεζικού συστήματος DiasTransfer. Στην περίπτωση αυτή

το πιστωτικό ίδρυμα ή ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός υποχρεούται να τηρεί όλες τις προβλεπόμενες πληροφορίες (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και αριθμός λογαριασμού), ώστε σε περίπτωση που θα του ζητηθεί να μπορεί να τις θέσει στη διάθεση των αρμόδιων εποπτικών αρχών εντός τριών εργάσιμων ημερών.

► **Εγκύκλιοι της Τράπεζας της Ελλάδος για θέματα σχετικά με μετρητά**

Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσίευσε τρεις εγκυκλίους διοίκησης σε θέματα σχετικά με τα μετρητά. Ειδικότερα αφορούσαν:

1. Τον εφοδιασμό των αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ΑΤΜ) με τραπεζογραμματία ευρώ.
2. Την παράδοση από την ΤΤΕ σε τρίτους χρηματοδεμάτων που είναι συσκευασμένα με πλαστικό περίβλημα.
3. Τη διακίνηση χρηματικού μεταξύ της ΤΤΕ και των πιστωτικών ιδρυμάτων.

E. Νομικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

► **Ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε τον Ιούλιο 2001 Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο “σχετικά με το ευρωπαϊκό Δίκαιο των Συμβάσεων”. Η Ανακοίνωση είχε σκοπό να ανοίξει τη δημόσια συζήτηση για τη διερεύνηση της αναγκαιότητας για ανάληψη περαιτέρω δράσης στον τομέα του δικαίου των συμβάσεων, καθόσον μέχρι σήμερα ο κοινοτικός νομοθέτης είχε επιλεκτικά με κοινοτικές πράξεις επιδώσει την εναρμόνιση για συγκεκριμένα είδη συμβάσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το Φεβρουάριο 2003 νέα Ανακοίνωση-σχέδιο δράσης με τίτλο “Ένα συνεκτικότερο ευρωπαϊκό δίκαιο των συμβάσεων - Σχέδιο δράσης”. Το “σχέδιο δράσης” περιλαμβάνει παράρτημα με περιλήψη των αντιδράσεων στην πρώτη Ανακοίνωση της Επιτροπής και συνεχίζει το δημόσιο διάλογο για το θέμα.

Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής λειτουργεί συμπληρωματικά με το Πράσινο Βιβλίο “σχετικά με τη μετατροπή σε κοινοτική πράξη και τον εκσυγχρονισμό της Σύμβασης της Ρώμης του 1980 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές”, γνωστό και ως Ρώμη I, καθώς και με την πρόταση Κανονισμού “για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξω-συμβατικές ενοχές” (Ρώμη II).

Το σχέδιο δράσης παρουσιάζει τα προβλήματα που εντοπίστηκαν με αφορμή την πρώτη Ανακοίνωση και αφορούν την ενιαία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και τις συνέπειες στην εσωτερική αγορά.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων το σχέδιο δράσης προτείνει ένα συνδυασμό κανονιστικών και μη κανονιστικών μέτρων:

- βελτίωση της ποιότητας του κοινοτικού κερτημένου στον τομέα των συμβάσεων,

- προώθηση της εκπόνησης τυποποιημένων συμβατικών όρων στο σύνολο της ΕΕ,
- περαιτέρω προβληματισμό σχετικά με τη σκοπιμότητα μη τομεακών μέτρων, όπως μιας μη υποχρεωτικής πράξης στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων.

► **Εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Κανονισμού για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II). Η πρόταση Κανονισμού εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο των εργασιών εναρμόνισης του ιδιωτικού δικαίου και στοχεύει να ομογενοποιήσει τους κανόνες σύγκρουσης νόμων των κρατών-μελών όσον αφορά τις εξωσυμβατικές ενοχές και να συμπληρώσει την εναρμόνιση του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου στον τομέα των αστικών και εμπορικών ενοχών, που έχει ήδη εξελιχθεί σε κοινοτικό επίπεδο με τον Κανονισμό “Βρυξελλες Ι” και τη Σύμβαση της Ρώμης του 1980.

Ο σκοπός των κανόνων είναι η ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας των νομικών λύσεων που επιλέγονται στον τομέα του εφαρμοστέου δικαίου σε συγκεκριμένη νομική σχέση, έτσι ώστε η επιλογή του Κανονισμού ενδείκνυται ως νομοθετικό μέσο στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Ως βασικός κανόνας επιλέγεται το δίκαιο του τόπου, στον οποίο επέρχεται ή απειλείται να επέλθει η άμεση ζημία. Στις περισσότερες περιπτώσεις το δίκαιο αυτό αντιστοιχεί στο δίκαιο της χώρας κατοικίας του ζημιωθέντος. Περαιτέρω εισάγεται ειδικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο στην περίπτωση που ο αυτουργός του ζημιογόνου γεγονότος και ο ζημιωθείς έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ίδια χώρα, τότε εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας αυτής. Όπως και στη Σύμβαση της Ρώμης, προβλέπεται επίσης μια ρήτρα γενικής εξαίρεσης, η οποία επιδιώκει να εισαγάγει κάποια ευελιξία, που να επιτρέπει στο δικαστή να μπορεί να εφαρμόσει σε μεμονωμένες περιπτώσεις το δίκαιο που αντιστοιχεί στο κέντρο βαρύτητας της κατάστασης. Ειδικοί κανόνες καθιερώνονται για το εφαρμοστέο δίκαιο στην εξωσυμβατική ενοχή, σε περίπτωση ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, από πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, από προσβολή του ιδιωτικού βίου, από προσβολή του περιβάλλοντος και από προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τέλος, συγκεκριμένες ρυθμίσεις καθιερώνονται αναφορικά ιδίως με τους εφαρμοστέους κανόνες στις εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από άλλο γεγονός πλην αδικοπραξίας, ενώ επίσης καθιερώνονται και κάποιοι κοινοί κανόνες τόσο για τις εξωσυμβατικές ενοχές που απορρέουν από αδικοπραξία, όσο και για τις υπόλοιπες.

► **Εκσυγχρονισμός του εταιρικού δικαίου και ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση**

Το Μάιο 2003 εκδόθηκε η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Εκσυγχρονισμός του εταιρικού δικαίου και ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση - ένα πρόγραμμα για την επίτευξη προόδου”. Η Ανακοίνωση αυτή εκδόθηκε σε συνέχεια της έκθεσης της “ομάδας εμπειρογνομόνων για το εταιρικό δίκαιο”.

Η Ανακοίνωση εντοπίζει τους τομείς, στους οποίους πρέπει να εκσυγχρονιστεί το κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο και προτείνει πρόγραμμα δράσης με κύριους στόχους:

- την ενίσχυση των δικαιωμάτων των μετόχων και την προστασία των πιστωτών,
- την προώθηση της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

► **Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών**

Η Επιτροπή, σε συνέχεια της ανωτέρω Ανακοίνωσης, υπέβαλε πρόταση Οδηγίας για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις των κεφαλαιουχικών εταιρειών.

Σκοπός της πρότασης Οδηγίας είναι η διευκόλυνση των διασυνοριακών συγχωνεύσεων εμπορικών εταιρειών, χωρίς οι νομοθεσίες στις οποίες υπάγονται να αποτελούν εμπόδιο. Σύμφωνα με την πρόταση Οδηγίας, καθεμιά από τις εταιρείες που συγχωνεύονται εξακολουθεί να υπάγεται στην οικεία εθνική νομοθεσία για τις συγχωνεύσεις. Προβλέπεται η σύνταξη κοινού σχεδίου διασυνοριακής συγχώνευσης, προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενό του και διασφαλίζεται η δημοσιοποίησή του. Επίσης προβλέπεται η σύνταξη έκθεσης εμπειρογνομόνων επί του σχεδίου, η οποία μπορεί να είναι κοινή.

2. Εθνικό επίπεδο

► **Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα**

Τον Ιούνιο 2003 δημοσιεύτηκε ο Ν. 3156/2003, με κύριο στόχο τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου κανονιστικού πλαισίου για τη ρύθμιση των ομολογιακών δανείων ιδιωτικών επιχειρήσεων και την τιτλοποίηση επιχειρηματικών απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα (securitization). Συγκεκριμένα, στο νόμο περιέχονται αφενός ενιαίες και γενικές ρυθμίσεις όλων των κατηγοριών των ομολογιακών δανείων (έννοια ομολογιακού δανείου, αρμόδιο όργανο απόφασης της έκδοσης ομολογιακού δανείου, όροι του δανείου, έκδοση και μεταβίβαση ομολογίων, συνέλευση και εκπρόσωπος των ομολογιούχων) και αφετέρου ειδικές ρυθμίσεις για τις επιμέρους κατηγορίες ομολογιακών δανείων (κοινό ομολογιακό δάνειο, ομολογιακό δάνειο με ανταλλάξιμες ομολογίες, με μετατρέψιμες ομολογίες, με δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη). Επιπλέον, σε ιδιαίτερο κεφάλαιο ρυθμίζεται η τιτλοποίηση επιχειρηματικών απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και προβλέπονται ειδικές φορολογικές διατάξεις τόσο για τα ομολογιακά δάνεια του συγκεκριμένου νόμου, όσο και για την τιτλοποίηση. Αξιοσημείωτη τέλος είναι η ρύθμιση του ζητήματος του συμψηφισμού και ειδικότερα το επιτρεπτό αυτού μετά την πτώχευση στο πλαίσιο συμβάσεων χρηματοοικονομικών παραγώγων.

► **Κωδικοποίηση διατάξεων για τους όρους και τις προϋποθέσεις παροχής άδειας ίδρυσης πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα**

Με την Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ΠΔ/ΤΕ 2526/2003 κωδικοποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 1379/24.10.2003 σχετικά με τους όρους και προϋποθέσεις παροχής άδειας για ίδρυση πιστωτικού ιδρύματος στην Ελλάδα, καθώς και για την ίδρυση υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή σε τρίτη χώρα. Με την πράξη αυτή συμπληρώνονται οι μέχρι τώρα ισχύουσες αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, οι οποίες περιλάμβαναν διατάξεις που είχαν θεσπιστεί πριν από την ισχύ του Ν. 2076/1992. Η ως άνω Πράξη κινείται στην κατεύθυνση της διεύρυνσης της παρεχόμενης πληροφόρησης προς την Τράπεζα της Ελλάδος από τους υποψήφιους μετόχους και τους υπευθύνους των πιστωτικών ιδρυμάτων και περιλαμβάνει σε παράρτημα δύο τυποποιημένα ερωτηματολόγια.

► **Καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές**

Με το Προεδρικό Διάταγμα 166/2003 ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2000/35/ΕΚ της 29.6.2000 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές. Με το Προεδρικό Διάταγμα θεσπίζεται νέο καθεστώς που διέπει την υπερημερία όσον αφορά τις πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές και καθορίζεται η έναρξη της υπερημερίας, καθώς και νέο ελάχιστο νόμιμο επιτόκιο υπερημερίας.

► **Ζητήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων**

Στο τέλος του 2003 οριστικοποιήθηκε από τον ΟΟΣΑ το κείμενο των “Συστάσεων για κοινή προσέγγιση περιβάλλοντος και εξαγωγικών πιστώσεων που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης” (OECD Recommendation on common approaches on environment and officially supported export credits). Το νέο αυτό κείμενο εισάγει αυστηρότερο πλαίσιο για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από έργα υποδομής, για τα οποία χορηγούνται εξαγωγικές πιστώσεις με τη στήριξη του Δημοσίου, σε σχέση με το τελευταίο κείμενο του 2001. Μολονότι οι εν λόγω Συστάσεις δεν έχουν δεσμευτική ισχύ, θα εφαρμοστούν από τα μέλη του Export Credit Group του ΟΟΣΑ, που τις υιοθέτησε, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Αναθεώρηση των Συστάσεων προβλέφθηκε να γίνει το αργότερο μέχρι το 2006, μετά από την ετήσια αξιολόγηση της εφαρμογής τους.

ΣΤ. Φορολογικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

► **Φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις (Taxation of Savings Directive)**

Τον Ιούνιο 2003 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2003/48/ΕΚ για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις. Στόχος της εν λόγω Οδηγίας είναι η πραγματική φορολόγηση των πληρωμών τόκων στο κράτος-μέλος όπου ο πραγματικός δικαιούχος (φυσικό πρόσωπο) έχει τη φορολογική κατοικία του, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους αυτού. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται, σύμφωνα με την Οδηγία, με την εφαρμογή του συστήματος της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών. Η Ελλάδα, όπως και η πλειονότητα των κρατών-μελών, έχουν ήδη επιλέξει το σύστημα αυτό, ενώ από την Οδηγία προβλέπεται μεταβατική περίοδος εφαρμογής για το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και την Αυστρία. Στα τρία αυτά κράτη θα εφαρμοστεί το σύστημα της παρακράτησης φόρου στην πηγή μέχρι την είσοδο στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Ελβετίας, Ανδόρας, Μονακό, Αγ. Μαρίνου, Λιχτενστάιν και ΗΠΑ.

Σύμφωνα με το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, ο φορέας πληρωμής υποβάλλει στην αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους εγκατάστασής του το ελάχιστο επίπεδο των πληροφοριών που προβλέπει η Οδηγία. Ακολούθως η αρμόδια αυτή αρχή κοινοποιεί τις πληροφορίες στην αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους του πραγματικού δικαιούχου. Για παράδειγμα, μια ελληνική τράπεζα θα διαβιβάζει τουλάχιστον μια φορά το

χρόνο στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών πληροφορίες ως προς τα εισοδήματα-τόκους από αποταμιεύσεις πελατών της, που είναι φορολογικοί κάτοικοι άλλων κρατών-μελών της ΕΕ. Στη συνέχεια το Υπουργείο Οικονομικών θα διαβιβάζει τις πληροφορίες αυτές στην αντίστοιχη αρχή του κράτους-μέλους της φορολογικής κατοικίας του πελάτη, προκειμένου αυτός να φορολογηθεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους της φορολογικής του κατοικίας. Οι ελάχιστες πληροφορίες που θα πρέπει να διαβιβάζονται είναι το ποσό του εισοδήματος από τόκους, το ονοματεπώνυμο, η κατοικία, ο αριθμός φορολογικού μητρώου.

Η ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι τις 31.12.2003, ενώ η εφαρμογή των διατάξεων της προβλέπεται να ξεκινήσει την 1.1.2005, εφόσον πληρωθούν οι ειδικά προβλεπόμενοι στην εν λόγω Οδηγία όροι. Σύμφωνα με ρητή διάταξη της Οδηγίας, τα κράτη-μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλιστεί η εκτέλεση των καθηκόντων που απαιτούνται για την εφαρμογή της από τους φορείς πληρωμής, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός τους. Το διάστημα από 1.1.2004 έως 31.12.2004 προβλέπεται ως περίοδος προσαρμογής στο νέο σύστημα.

► **Μια εσωτερική αγορά χωρίς φορολογικά εμπόδια των επιχειρήσεων**

Το Νοέμβριο 2003 δημοσιεύτηκε Ανακοίνωση της Επιτροπής αναφορικά με το ανωτέρω θέμα. Στόχος της Ανακοίνωσης είναι η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της στρατηγικής της Επιτροπής όσον αφορά την αντιμετώπιση των φορολογικών αδυναμιών και εμποδίων στη διασυννοριακή ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων στην εσωτερική αγορά. Επισημαίνεται η ανάγκη προσαρμογής της φορολογίας των επιχειρήσεων στην ΕΕ, με τη διερεύνηση της δυνατότητας διαμόρφωσης κοινής ενοποιημένης φορολογικής βάσης των επιχειρήσεων, ενώ περαιτέρω εξετάζονται ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου σε θέματα φορολογίας, τη φορολογία των ΜΜΕ (φορολογία βάσει των κανόνων του κράτους εγκατάστασης), καθώς και τις φορολογικές επιπτώσεις της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης).

2. Εθνικό επίπεδο

► **Τήρηση ισοζυγίου “Γενικού-Αναλυτικών Καθολικών”**

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών διευκρινίστηκαν διατάξεις του Ν. 3052/2002 για τις “Απλουστεύσεις στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, στον τρόπο απόδοσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και άλλες διατάξεις”. Συγκεκριμένα ορίστηκε ότι οι τράπεζες που εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο μπορούν, λόγω του μεγέθους και της πολυπλοκότητας των μηχανογραφικών τους συστημάτων και των ιδιαιτεροτήτων της Τραπεζικής Λογιστικής, να εκτυπώνουν στο Ισοζύγιό τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Τραπεζών (ΚΛΣΤ), με την προϋπόθεση ότι όταν ζητηθεί από το φορολογικό έλεγχο να είναι δυνατή η περαιτέρω εκτύπωσή τους σε αθεώρητα έντυπα.

► ***Sale and lease back***

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών δόθηκαν ορισμένες διευκρινίσεις αναφορικά με τις διατάξεις της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), καθώς και του θεσμού “sale and lease back”, σύμφωνα με τον οποίο αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορεί να είναι ακίνητο που αγόρασε προηγουμένως η εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης από το μισθωτή. Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση εξαγοράς του μισθίου πριν από τη λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης, η μεταβίβαση του ακινήτου χωρίς την καταβολή φόρου μεταβίβασης ακινήτου μπορεί να γίνει μόνο μετά τη συμπλήρωση τριών ετών από την έναρξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ενώ σε περίπτωση εξαγοράς πριν την τριετία ο μισθωτής θα καταβάλει τον αναλογούντα φόρο μεταβίβασης.

► ***Ζητήματα φορολογίας εισοδήματος από τόκους καταθέσεων, πράξεις repos, ομολογιακών δανείων του Δημοσίου και από τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων των Ν. 1969/1991 και Ν. 2778/1999***

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών διευκρινίστηκε ότι τα εισοδήματα από τόκους καταθέσεων, πράξεις repos, ομολογιακών δανείων του Δημοσίου κ.λπ. εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται αυτοτελώς φορολογούμενα με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, όταν δικαιούχοι τους είναι ημεδαπές ή αλλοδαπές τραπεζικές ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, αναφορικά με τα εισοδήματα από τα κέρδη που μοιράζουν τα αμοιβαία κεφάλαια των Ν. 1969/1991 και Ν. 2778/1999, ορίστηκε ότι, αν δικαιούχος των εισοδημάτων αυτών είναι ανώνυμη εταιρεία, το μέρος αυτών που αντιστοιχεί στα διανεμόμενα κέρδη θα φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, ενώ οι μεσολαβούσες τράπεζες δεν θα προβαίνουν σε παρακράτηση φόρου 20% για τα ανωτέρω εισοδήματα που αποκτούν κάτοικοι Ελλάδας, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

► ***Απόσβεση χρεωστικών συναλλαγματικών διαφορών***

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίστηκε ότι για τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, οι οποίες προέκυψαν είτε κατά την είσπραξη απαιτήσεων σε δολάρια ΗΠΑ στο διάστημα από 1η Ιανουαρίου 2002 μέχρι τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου είτε προκύπτουν από την αποτίμηση στο τέλος της χρήσης 2002, οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να τις αποσβέσουν είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε τρεις συνεχόμενες χρήσεις, με έναρξη από τη χρήση που αφορά ισολογισμούς που κλείνουν με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου 2002 και μετά. Η ρύθμιση αυτή κρίθηκε σκόπιμη, προκειμένου να περιοριστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις στα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων από την υπερτίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ μέσα στη χρήση 2002.

► ***Υποχρεωτική καταβολή οφειλών προς το Δημόσιο με επιταγές***

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίστηκε ότι από την 1η Σεπτεμβρίου 2003 οι οφειλές προς το Δημόσιο από οποιαδήποτε αιτία, από εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα και φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιτήδευμα σύμφωνα με τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καταβάλλονται υποχρεωτικά με επιταγές, εφόσον το προς καταβολή ανά ημέρα ποσό σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ συνολικά. Πέραν των ανωτέρω, τα λοιπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα υποχρεούνται σε καταβολή των οφειλών τους με επιταγές, εφόσον το προς καταβολή ανά ημέρα ποσό σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία υπερβαίνει το ποσό των χιλίων (1000) ευρώ συνολικά.

▶ **Αναπροσαρμογή αναπόσβεστης αξίας ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων**

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίστηκε ότι οι τραπεζικές, ασφαλιστικές και εισηγμένες στο ΧΑΑ ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες αναπροσαρμόζουν την αναπόσβεστη αξία των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων τους στην αντικειμενική αξία αυτών με βάση τις διατάξεις του άρθρου 28 του Ν. 3091/2002, υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση απόδοσης του φόρου επί της υπεραξίας αναπροσαρμογής, σύμφωνα με συγκεκριμένο υπόδειγμα.

▶ **Φορολόγηση μισθωμάτων των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης**

Σύμφωνα με γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, τα μισθώματα που εισπράττουν οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης του Ν. 1665/1986 με βάση τις συναπτόμενες συμβάσεις leasing ακινήτων, δεν αποτελούν εισοδήματα από ακίνητα, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν. 2238/1994 και κατά συνέπεια δεν οφείλονται συμπληρωματικός φόρος 3% επί των ακαθάριστων εσόδων τους, που προέρχονται από τα εν λόγω εισοδήματα. Με σχετικό έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, επισημάνθηκε ότι παύει να ισχύει κάθε διαταγή αντίθετη με τα προαναφερθέντα.

▶ **Φορολόγηση τόκων καταθέσεων και από πράξεις γερο, που αποκτούν γραφεία αλλοδαπών επιχειρήσεων των Ν. 27/1975 και Α.Ν. 89/1967**

Από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίστηκε ότι οι τόκοι καταθέσεων σε συνάλλαγμα, τους οποίους αποκτούν τα γραφεία των αλλοδαπών επιχειρήσεων που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 27/1975 και Α.Ν. 89/1967 εξαιρούνται της αυτοτελούς φορολόγησης με συντελεστή 15%. Για τους τόκους που αποκτούν οι επιχειρήσεις αυτές από πράξεις γερο εφαρμόζονται ανάλογα τα προβλεπόμενα για τους τόκους καταθέσεων, μέχρι την έκδοση σχετικής γνωμοδότησης από την Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

▶ **Απλοποίηση και εκσυγχρονισμός των κανόνων τιμολόγησης – ρυθμίσεις ΦΠΑ**

Με το Ν. 3193/2003 ενσωματώθηκε η Οδηγία 2001/115/ΕΚ για την απλοποίηση, τον εκσυγχρονισμό και την εναρμόνιση των όρων που επιβάλλονται στην τιμολόγηση όσον αφορά το ΦΠΑ. Με τις διατάξεις του νόμου αυτού καθιερώνεται μεταξύ άλλων η αυτοτιμολόγηση και η ανάθεση τιμολόγησης, δηλαδή εξασφαλίζεται από τον επιτηδευματία-υποκείμενο στο φόρο η έκδοση από τον πελάτη του ή τρίτο μέρος τιμολογίου ή άλλου στοιχείου που επέχει θέση στοιχείου, εξ ονόματός του και για λογαριασμό του. Οι ρυθμίσεις αφορούν την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, που ο επιτηδευματίας πραγματοποιεί προς άλλους επιτηδευματίες-υποκείμενους στο φόρο ή προς νομικά πρόσωπα μη υποκείμενα στο φόρο. Περαιτέρω προβλέπονται οι ενδείξεις που υποχρεωτικά αναγράφονται για τους σκοπούς του ΦΠΑ στα τιμολόγια, τα οποία εκδίδονται από τον επιτηδευματία ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο για λογαριασμό του. Οι νέες αυτές διατάξεις συμπληρώνουν τις ισχύουσες διατάξεις (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων) και προσδιορίζουν από κοινού το πλήρες περιεχόμενο του τιμολογίου.

Ζ. Λογιστικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

► **Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΛΠ/ΔΠΧΠ)**

Η Κανονιστική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων (Accounting Regulatory Committee) ενέκρινε ομόφωνα, στο πλαίσιο συνάντησης που πραγματοποίησε τον Ιούλιο 2003, την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των σχετικών διερμηνειών τους, με εξαίρεση τα ΔΛΠ 32 και 39, τα οποία το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξακολουθεί να επεξεργάζεται σε συνεργασία με τους ειδικούς εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Κανονιστική Επιτροπή Λογιστικών Θεμάτων προέβη σε αποσπασματική θέση σε ισχύ των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ, θεωρώντας εξαιρετικά σημαντική την προετοιμασία 7.000 εισηγμένων στο χρηματιστήριο ευρωπαϊκών εταιρειών για την εφαρμογή των ΔΛΠ/ΔΠΧΠ στις οικονομικές τους καταστάσεις από το 2005.

Το Σεπτέμβριο 2003 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός 1725/2003 της Επιτροπής για την υιοθέτηση ορισμένων Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, σύμφωνα με τον Κανονισμό 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Με τον Κανονισμό αυτό υιοθετήθηκαν όλα τα υφιστάμενα στις 14 Σεπτεμβρίου 2002 λογιστικά πρότυπα και οι σχετικές διερμηνείες, εκτός από το ΔΛΠ 32 (χρηματοπιστωτικά μέσα: γνωστοποίηση και παρουσίαση) και το ΔΛΠ 39 (χρηματοπιστωτικά μέσα: καταχώρηση και αποτίμηση). Έτσι υιοθετούνται συνολικά 32 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

► **Ετήσιοι και ενοποιημένοι λογαριασμοί εταιρειών**

Τον Ιούνιο 2003 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2003/51 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των Οδηγιών 78/660/ΕΟΚ, 83/349/ΕΟΚ, 86/635/ΕΟΚ και 91/674/ΕΟΚ σχετικά με τους ετήσιους και τους ενοποιημένους λογαριασμούς εταιρειών ορισμένων μορφών, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Σε συνέχεια του Κανονισμού 1606/2002/ΕΚ για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κρίθηκε αναγκαίο, για τις εταιρείες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, να υπάρξει εκσυγχρονισμός των διατάξεών τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη μεταχείριση μεταξύ των εταιρειών που υποχρεωτικά θα τα εφαρμόζουν και εκείνων που δεν υπόκεινται στην υποχρέωση αυτή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διασφάλιση παρουσίασης της πραγματικής εικόνας της επιχείρησης μέσα από την αξιοποίηση της ετήσιας έκθεσης και της ετήσιας ενοποιημένης έκθεσης ως σημαντικών στοιχείων χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Στο πλαίσιο αυτό είναι σημαντική η καθιέρωση υποχρέωσης του ελεγκτή να βεβαιώνει ότι οι ετήσιοι και ενοποιημένοι λογαριασμοί παρέχουν πιστή και πραγματική εικόνα της επιχείρησης.

► **Λογιστικός έλεγχος επιχειρήσεων**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Μάιο 2003 Ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφορικά με την ενίσχυση του υποχρεωτικού λογιστικού ελέγχου των επιχειρήσεων στην ΕΕ. Στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι οι επενδυτές και άλλοι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να βασίζονται πλήρως στην ακρίβεια των λογιστικών ελέγχων, να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων των ελεγκτών και να ενι-

σχυθεί η προστασία των ευρωπαϊκών εταιρειών από σκάνδαλα, όπως εκείνο της εταιρείας Enron.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει προτάσεις για την υιοθέτηση νέων ρυθμίσεων σε κοινοτικό επίπεδο και τη ριζική αναμόρφωση της υφιστάμενης νομοθεσίας, ώστε να θεσμοθετηθεί μια πλήρης δέσμη κοινοτικών κανόνων όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής των λογιστικών ελέγχων και την ελεγκτική υποδομή που απαιτείται για τη διασφάλιση της ποιότητας των ελέγχων. Η ταχεία πρόοδος σε σχέση με τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στην Ανακοίνωση αναμένεται να έχει καθοριστική σημασία για το διάλογο μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ σε θέματα λογιστικού ελέγχου. Ένα κανονιστικό και εποπτικό περιβάλλον στην ΕΕ, το οποίο θα διαθέτει τις κατάλληλες νομικές βάσεις, θα είναι τουλάχιστον ισοδύναμο με τα κανονιστικά συστήματα που αναπτύσσονται σήμερα από την Public Company Accounting Oversight Board των ΗΠΑ.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες:

- ❑ Στις βραχυπρόθεσμες προτεραιότητες περιλαμβάνονται η ενίσχυση της δημόσιας εποπτείας των ορκωτών ελεγκτών σε επίπεδο κρατών-μελών και ΕΕ, η εφαρμογή των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων (ΔΕΠ) σε όλους τους υποχρεωτικούς λογιστικούς ελέγχους από το 2005 και μετά, η σύσταση κανονιστικής επιτροπής ελεγκτικών θεμάτων, αποστολή της οποίας θα είναι η συμπλήρωση της αναθεωρημένης νομοθεσίας και η ταχεία έγκριση λεπτομερών δεσμευτικών μέτρων, καθώς και ο εκσυγχρονισμός της 8ης Οδηγίας για το εταιρικό δίκαιο.
- ❑ Στις μεσοπρόθεσμες προτεραιότητες περιλαμβάνονται αυτές που αφορούν τον έλεγχο των επιχειρήσεων (δημόσια εποπτεία, ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών, κώδικες δεοντολογίας και πειθαρχικές κυρώσεις).

2. Εθνικό επίπεδο

▮ Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα / Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Σε συνέχεια του Ν. 2992/2002, με τον οποίο εισήχθη η υποχρέωση εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων για τις ελληνικές εταιρείες, ορίστηκε με το Ν. 3148/2003 ότι η εφαρμογή των ΔΛΠ αφορά τις ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες καταρτίζονται για τις χρήσεις που αρχίζουν μετά τις 31.12.2002. Για την πρώτη εφαρμογή καταρτίζεται μόνο ο ισολογισμός σύμφωνα με τα ΔΛΠ, ο οποίος καταχωρείται στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμού, που προβλέπεται από τον ΚΒΣ. Μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού αυτού, η τήρηση των λογιστικών βιβλίων από τις επιχειρήσεις, καθώς και η κατάρτιση των ετήσιων και περιοδικών καταστάσεων τους γίνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Περαιτέρω προβλέπονται ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση εκ προθέσεως παράλειψης σύνταξης οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ ή σύνταξής τους ενάντια στα ΔΛΠ, ενώ ορίζεται ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται μόνο στα πιστωτικά ιδρύματα που υποχρεωτικά τηρούν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Τραπεζών.

Με Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύτηκε τον Αύγουστο του 2003 κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 3148/2003, ορίστηκε ότι οι εταιρείες που υπο-

χρεωτικά θα εφαρμόζουν τα ΔΛΠ θα συντάξουν τις προβλεπόμενες από το ΔΛΠ 1 ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο 1.1.2004 έως 31.12.2004, εφόσον η διαχειριστική τους περίοδος λήγει στις 31 Δεκεμβρίου ή για την περίοδο 1.7.2004 έως 30.6.2005, εφόσον η διαχειριστική τους περίοδος λήγει στις 30 Ιουνίου. Η σύνταξη αυτή θα γίνει σύμφωνα με τα ΔΛΠ που θα έχουν υιοθετηθεί μέχρι τις 31.12.2004. Επιπλέον προβλέπεται και η δυνατότητα προαιρετικής εφαρμογής των ΔΛΠ για τη σύνταξη των ετήσιων ατομικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και για την περίοδο από 1.1.2003 έως 31.12.2003.

Περί τα τέλη του 2003 δόθηκε σε διαβούλευση σχέδιο νόμου για την “Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχο τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις”. Με το σχέδιο αυτό προστίθεται νέο κεφάλαιο στον Κ.Ν. 2190/20 περί ανωνύμων εταιρειών, που αναφέρεται ειδικά στην εφαρμογή των ΔΛΠ και προβλέπει: (α) την επέκταση της υποχρέωσης εφαρμογής των ΔΛΠ και στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των συνδεδεμένων εταιρειών, ανεξάρτητα από το εάν είναι εγκατεστημένες εντός ή εκτός Ελλάδας, (β) τη δυνατότητα προαιρετικής εφαρμογής και από τις μη εισηγμένες και μη συνδεδεμένες με αυτές εταιρείες, καθώς και από τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, (γ) την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας των οικονομικών καταστάσεων που συντάσσονται σύμφωνα με τα ΔΛΠ, (δ) το περιεχόμενο της έκθεσης του διοικητικού συμβουλίου, (ε) τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων από ορκωτούς ελεγκτές και τη σύνταξη από αυτούς του πιστοποιητικού ελέγχου, (στ) την εφαρμογή κανόνων αποτίμησης, (ζ) τον τρόπο προσδιορισμού των φορολογητέων κερδών ή ζημιών, (η) ειδικές διατάξεις για τις χρηματοοικονομικές μισθώσεις, (θ) ειδικές διατάξεις για την πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ, καθώς και (ι) μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των ΔΛΠ.

► Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων

Με το Ν. 3148/2003 συστήθηκε η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, εποπτευόμενο από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Σκοπός του νόμου είναι η ενίσχυση της διαφάνειας της λειτουργίας των επιχειρήσεων μέσω εφαρμογής της λογιστικής τυποποίησης και διασφάλισης της ποιότητας των λογιστικών ελέγχων. Η ΕΛΤΕ έχει την αρμοδιότητα:

- ❑ να εισηγείται στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών νομοθετικές ρυθμίσεις σε θέματα Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων, Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, Κλαδικών Λογιστικών Σχεδίων και Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και για την εναρμόνισή τους με το κοινοτικό δίκαιο και τα διεθνή πρότυπα,
- ❑ να μεριμνά για τον έλεγχο της ποιότητας των διενεργούμενων υποχρεωτικών λογιστικών ελέγχων και να ασκεί εποπτεία στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ),
- ❑ να γνωμοδοτεί επί θεμάτων λογιστικής τυποποίησης,
- ❑ να συνεργάζεται με την επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/95,
- ❑ να θεσπίζει κατόπιν εισήγησης του ΣΟΕΛ κανόνες δεοντολογίας για την άσκηση ελέγχου στο έργο των ορκωτών ελεγκτών και ελεγκτικών εταιρειών και να ελέγχει την τήρηση των κανόνων αυτών.

Στο πλαίσιο της ΕΛΤΕ προβλέπεται η λειτουργία:

- (α) του Συμβουλίου Λογιστικής Τυποποίησης (ΣΛΟΤ),
- (β) του Συμβουλίου Ποιοτικού Ελέγχου (ΣΠΕ),
- (γ) των Πρωτοβάθμιων και Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων, και
- (δ) της Εκτελεστικής Επιτροπής.

Τέλος, προβλέπονται κατά τρόπο εκτενή διατάξεις για ασυμβίβαστα και περιορισμούς αναφορικά με την πρόσληψη, την απασχόληση ή την παροχή μιας σειράς προβλεπόμενων υπηρεσιών από ορκωτούς ελεγκτές ή/και τις ελεγκτικές εταιρείες, στις οποίες ανήκουν.

Η. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

► **Δραστηριότητες και εποπτεία των Οργανισμών Παροχής Επαγγελματικών Συντάξεων (συνταξιοδοτικά ταμεία)**

Το Μάιο 2003 υιοθετήθηκε η Οδηγία για τα συνταξιοδοτικά ταμεία, μετά από διαπραγματεύσεις δύο και πλέον ετών. Με την υιοθέτηση της Οδηγίας επιδιώκεται η διαμόρφωση μιας ενιαίας αγοράς υπό το καθεστώς ενός ολοκληρωμένου και αρκετά ισχυρού πλαισίου, ώστε να προστατεύονται τα μελλοντικά συμφέροντα και δικαιώματα των συνταξιούχων. Σύμφωνα με υπολογισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας καλύπτει περίπου το 25% των εργαζομένων που είναι ασφαλισμένοι στην ΕΕ και αφορά συνταξιοδοτικά ταμεία και σχήματα, τα οποία διαχειρίζονται κεφάλαια ύψους 2,5 τρισεκατομμυρίων ευρώ ή 29% του ΑΕΠ της ΕΕ.

Βασικές συνέπειες από την υιοθέτηση της Οδηγίας, σύμφωνα και με τους επιδιωκόμενους στόχους, αναμένεται να είναι:

- ❑ Η διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας για τα μέλη και τους δικαιούχους των συνταξιοδοτικών ταμείων. Οι Οργανισμοί Παροχής Επαγγελματικών Συντάξεων (ΟΠΕΣ) θα λειτουργούν με συγκεκριμένους κανόνες διαφάνειας, τόσο επί των δικαιωμάτων των συμμετεχόντων σε αυτά, όσο και επί των επενδύσεών τους.
- ❑ Η διασφάλιση της δυνατότητας να αναλαμβάνουν ή και να παρέχουν ένα συνταξιοδοτικό σχήμα σε εταιρεία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος-μέλος από αυτό στο οποίο έχουν εγκατασταθεί τα σχήματα αυτά. Η Οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα αμοιβαίας αναγνώρισης του εποπτικού καθεστώτος μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατών-μελών, με την εφαρμογή της αρχής του κράτους-μέλους καταγωγής.
- ❑ Η παροχή της δυνατότητας σε έναν ΟΠΕΣ να επιλέξει μια επενδυτική στρατηγική προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συνταξιοδοτικού σχήματος, το οποίο παρέχει. Δεδομένου ωστόσο ότι τα συνταξιοδοτικά ταμεία αυτού του τύπου επενδύουν, λόγω της φύσης τους, μακροπρόθεσμα και άρα θα πρέπει να προσαρμόζουν την επενδυτική τους στρατηγική ανάλογα και με την εκάστοτε οικονομική συγκυρία, η Οδηγία προβλέπει ένα σύνολο βασικών αρχών, οι οποίες θα πρέπει να καθοδηγούν την κατανομή κεφαλαίων των ΟΠΕΣ σύμφωνα με “την αρχή του μέσου συνετού ανθρώπου” (prudent person principle).

- ❑ Ο σεβασμός των δικαιωμάτων και κεκτημένων των κρατών-μελών σε σχέση με τις πολιτικές κοινωνικής προστασίας και συνταξιοδοτικής βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών σχημάτων ως ενός από τα πλέον ευαίσθητα στοιχεία κοινωνικής συνοχής και ασφάλειας. Η επιλογή κρατικά επιδοτούμενων ή μη συνταξιοδοτικών εισφορών παραμένει στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών, στο πλαίσιο οργάνωσης της κοινωνικής προστασίας και συνοχής του εργατικού τους δυναμικού.

Η υιοθέτηση της Οδηγίας αποτέλεσε έναν από τους βασικούς στόχους του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (ΠΔΧΥ), απασχολεί το κοινοτικό δίκαιο για περισσότερο από μια δεκαετία και για την ενσωμάτωση των διατάξεών της στις εθνικές έννομες τάξεις προβλέπεται προθεσμία 24 μηνών μετά τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Εθνικό επίπεδο

► Προώθηση της απασχόλησης

Το Μάιο 2003 δημοσιεύτηκε ο Ν. 3144/2003, αναφορικά με την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου για την προώθηση της απασχόλησης. Οι βασικότερες ρυθμίσεις του είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

- ❑ Προβλέπεται η σύσταση Εθνικής Επιτροπής για την Απασχόληση, με σκοπό την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου για τη διαμόρφωση των κατάλληλων πολιτικών που αποσκοπούν στην αύξηση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας, την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την απασχόληση και γενικότερα των πολιτικών για εργασιακά θέματα.
- ❑ Προβλέπονται ειδικές διατάξεις για την προστασία των ανήλικων εργαζομένων.
- ❑ Το δικαίωμα του εργαζομένου να λάβει ετήσια κανονική άδεια με αποδοχές ήδη κατά τον πρώτο χρόνο εργασίας του σε συγκεκριμένο εργοδότη.
- ❑ Ζητήματα προστασίας ατομικών δεδομένων των εργαζομένων.
- ❑ Προβλέπεται η προσκόμιση βεβαίωσης του ΙΚΑ και των άλλων ασφαλιστικών οργανισμών κύριας ασφάλισης μισθωτών περί καταβολής προς αυτούς ασφαλιστικών εισφορών, προκειμένου μια επιχείρηση να λάβει δάνειο από τράπεζα ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα.

Θ. Καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Στο πλαίσιο των τελευταίων διεθνών και ευρωπαϊκών εξελίξεων αναφορικά με το ξεπλύμα χρήματος η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μετά την έκδοση και της δεύτερης σχετικής Οδηγίας (2001/97/ΕΚ), η οποία σημειωτέον δεν έχει ενσωματωθεί ακόμη στην ελληνική νομοθεσία, προτίθεται να εκδώσει το πρώτο εξάμηνο του 2004 τρίτη πρόταση Οδηγίας, προκειμένου να ανταποκρίνεται καλύτερα στη σχετική διεθνή πρακτική και να παρέχει υψηλό επίπεδο προστασίας του χρηματοπιστωτικού κλάδου για τη μη χρησιμοποίησή του από το διεθνές οργανωμένο έγκλημα.

Παράλληλα, στα τέλη Ιουνίου 2003 δημοσιεύτηκαν από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) οι αναθεωρημένες 40 Συστάσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επτά χρόνια μετά από την τελευταία αναθεώρησή τους η FATF θεώρησε αναγκαία την προσαρμογή των 40 Συστάσεων, ώστε να καλύπτουν τις νέες μεθόδους και τεχνικές που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στον τομέα αυτό, όπως η αυξημένη χρήση νομικών προσώπων για τη συγκάλυψη της πραγματικής ιδιοκτησίας και του ελέγχου παράνομων δραστηριοτήτων.

Ωστόσο το πραγματικά νέο στοιχείο των αναθεωρημένων Συστάσεων της FATF είναι η συμπερίληψη μέτρων και μεθόδων καταπολέμησης, όχι μόνο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αλλά και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σε συνδυασμό μάλιστα με την ορθή εφαρμογή από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις κυβερνητικές υπηρεσίες των οκτώ Ειδικών Συστάσεων για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, η FATF παρέχει ένα ολοκληρωμένο και επαρκές πλαίσιο καταπολέμησης των παράνομων αυτών δραστηριοτήτων.

Στον ίδιο τομέα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του αρμόδιου επιτρόπου Chriss Patten, συμφώνησε με το αίτημα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (ΕΤΟ) για τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με στοιχεία φυσικών προσώπων και οργανισμών που υπόκεινται σε οικονομικές κυρώσεις.

Μετά τη συγκρότηση της εν λόγω βάσης από την ΕΤΟ, την ευθύνη ενημέρωσης, λειτουργίας και συντήρησης θα έχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η δε έναρξη λειτουργίας της αναμένεται στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2004.

Στη βάση αυτή θα προσφεύγουν εφεξής οι ευρωπαϊκές τράπεζες, προκειμένου να ενημερώνονται και να αντλούν αξιόπιστα στοιχεία για τα φυσικά πρόσωπα και οργανισμούς που υπόκεινται σε οικονομικές κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

III. ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΕΤ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

1. Εσωτερικός έλεγχος των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η ΕΕΤ έθεσε υπόψη των αρμόδιων εποπτικών αρχών τα ζητήματα που ανακύπτουν για τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την εφαρμογή του Ν. 3016/2002 ως προς τον εσωτερικό έλεγχο των εταιρειών που έχουν εισαγάγει μετοχές τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, σε συνδυασμό με την ΠΔ/ΤΕ 2438/1998, την οποία ήδη εφαρμόζουν σε ό,τι αφορά την επάρκεια και τον τρόπο λειτουργίας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου τους. Στο πλαίσιο αυτό δόθηκαν οι αναγκαίες διευκρινίσεις από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τροποποιήθηκε μερικώς η ΠΔ/ΤΕ 2438/1998.

2. Νέο Σύμφωνο για την Κεφαλαιακή Επάρκεια της Επιτροπής της Βασιλείας

Με αφορμή την έκδοση του τρίτου Συμβουλευτικού Κειμένου της Επιτροπής της Βασιλείας αναφορικά με το Νέο Σύμφωνο για την Κεφαλαιακή Επάρκεια, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων, στις οποίες η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά, προκειμένου να διαμορφωθούν οι θέσεις των ευρωπαϊκών τραπεζών. Ειδικά υπογραμμίστηκε η ανάγκη περιορισμού της διακριτικής ευχέρειας που επιφυλάσσει το Νέο Σύμφωνο στις εθνικές εποπτικές αρχές σε σειρά θεμάτων. Οι μακροοικονομικές επιπτώσεις του Συμφώνου, μέσω της ενίσχυσης των διακυμάνσεων του οικονομικού κύκλου (pro-cyclicality), απασχόλησαν επίσης τη σχετική ομάδα εργασίας και διαμορφώθηκαν προτάσεις για την αντιμετώπισή τους. Περαιτέρω τέθηκε το ζήτημα του ευκρινούς προσδιορισμού των αρμοδιοτήτων των ενεχόμενων εποπτικών αρχών και προτάθηκε η υιοθέτηση του μοντέλου του “συντονιστή” επόπτη (lead regulator) κατά το πρότυπο της Οδηγίας για τους χρηματοπιστωτικούς ομίλους ετερογενούς δραστηριότητας.

Αναφορικά με τις ελάχιστες κεφαλαιακές υποχρεώσεις του 1ου Πυλώνα προτάθηκε η ενοποίηση των δύο μεθόδων που προβλέπει το Σύμφωνο για τις διατραπεζικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβάνοντας τις βραχυχρόνιες απαιτήσεις στην 1η μέθοδο της ευνοϊ-

κής μεταχείρισης. Επιφυλάξεις διατυπώθηκαν για τη σκοπιμότητα διατήρησης του ελάχιστου ορίου (10%) της μεταβλητής “απώλειες δεδομένης της επέλευσης του κινδύνου” (loss given default) στα εσωτερικά συστήματα αξιολόγησης (IRB), σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Εντονος προβληματισμός εκφράστηκε επίσης ως προς την απουσία ουσιαστικών κινήτρων για τη μετάβαση από την τυποποιημένη μέθοδο στις μεθόδους εσωτερικών αξιολογήσεων.

Σε σχέση με το πλαίσιο για το λειτουργικό κίνδυνο βασικό αίτημα αποτελεί η αναγνώριση των θετικών επιδράσεων της ασφάλισης – ως τεχνικής άμβλυνσης των κινδύνων – πέραν της Εξελιγμένης Μεθόδου (Advanced Measurement Approach) και στις δύο άλλες μεθόδους.

Σε σχέση με τις τροποποιήσεις που επήλθαν στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου του 2ου Πυλώνα, εκφράστηκε ανησυχία για τη σιωπηρή μετάβαση σε καθεστώς αυτόματης αύξησης των κεφαλαιακών απαιτήσεων, η οποία θα καθορίζεται από τις εποπτικές αρχές, χωρίς να λαμβάνονται κατ’ ανάγκην υπόψη οι ιδιαιτερότητες κάθε τράπεζας.

Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή της Βασιλείας περιόρισε τις υποχρεώσεις δημοσίευσης αναλυτικών, οικονομικών και μη, στοιχείων στο πλαίσιο του 3ου Πυλώνα, κυρίως αναφορικά με τα συστήματα εσωτερικής αξιολόγησης και το πλαίσιο για την τιτλοποίηση, διατυπώθηκε επίσης προβληματισμός για την κανονιστική επιβάρυνση που επάγεται ο 3ος Πυλώνας. Αιτήματα αποτελούν η αποφυγή δημοσιοποίησης εμπιστευτικών πληροφοριών και η διάκριση των υποχρεώσεων σε αναγκαστικές και προαιρετικές. Τέλος, θεωρείται αναγκαίο να παρασχεθούν διευκρινίσεις ως προς μια σειρά από θέματα (όπως, ενδεικτικά, για την κατάργηση της αναγνώρισης του future margin income, τη συμπερίληψη του πλεονάσματος προβλέψεων αποκλειστικά στα συμπληρωματικά στοιχεία (tier II) και το όριο του 20%, καθώς και για τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων για τις τράπεζες που, κατά τη μεταβατική περίοδο, θα χρησιμοποιήσουν τόσο την Τυποποιημένη όσο και την IRB Μέθοδο.

3. Ενσωμάτωση του Νέου Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια στο κοινοτικό δίκαιο

Η EET, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, τάχθηκε υπέρ της διακοπής της διαδικασίας υιοθέτησης της πρότασης Οδηγίας για το νέο πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας για τα πιστωτικά ιδρύματα και τις ΕΠΕΥ έως ότου οριστικοποιηθεί το Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας. Για το θέμα εστάλη σχετική επιστολή της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας από κοινού με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές ενώσεις του πιστωτικού τομέα προς τον επίτροπο Bolkestein.

4. Συγκρότηση Συντονιστικής Επιτροπής Διευθυντών Διαχείρισης Κινδύνων

Λόγω της πληθώρας των θεμάτων που απασχολούν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στον τομέα της διαχείρισης κινδύνων, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ έκρινε σκόπιμη τη σύσταση Συντονιστικής Επιτροπής Διευθυντών Διαχείρισης Κινδύνων, έργο της οποίας θα είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός, η επεξεργασία και η επίλυση των ζητημάτων που ανακύπτουν, καθώς και η διαμόρφωση κοινών θέσεων του τραπεζικού συστήματος στον εν λόγω τομέα. Η Επιτροπή θα επεξεργάζεται επίσης τις διεθνείς και κοινοτικές εξελίξεις που άπτονται θεμάτων διαχείρισης κινδύνων, όπως οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας και τα ΔΛΠ.

5. Εγκύκλιοι της ΤτΕ για τη σταδιακή ενσωμάτωση των διατάξεων του Νέου Συμφώνου στην Ελλάδα

Σε εθνικό επίπεδο η ΕΕΤ παρακολουθεί την εξέλιξη της αναληφθείσας από την Τράπεζα της Ελλάδος δράσης για τη σταδιακή ενσωμάτωση των διατάξεων του Νέου Συμφώνου στη χώρα μας – και συγκεκριμένα, το σχέδιο εγκυκλίου για την εποπτική μεταχείριση των πιστωτικών παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων (credit derivatives) και την εγκύκλιο για το πλαίσιο εποπτείας της τιτλοποίησης απαιτήσεων από συμβάσεις πιστώσεων.

6. Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων

Περί τα τέλη του 2003 συγκροτήθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2002/87/ΕΚ, αναφορικά με τη συμπληρωματική εποπτεία χρηματοπιστωτικών ομίλων ετερογενών δραστηριοτήτων, στην οποία συμμετέχει ως μέλος η ΕΕΤ.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

1. Ίδρυση και εποπτεία εταιρειών εκκαθάρισης

Περί τα μέσα Αυγούστου 2003 η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έθεσε σε διαβούλευση στους φορείς της αγοράς σχέδιο νόμου αναφορικά με την ίδρυση και εποπτεία εταιρειών εκκαθάρισης συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα και ρυθμίσεις για την εκκαθάριση και το διακανονισμό των συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα.

Η ΕΕΤ συμμετείχε στη διαβούλευση και υπέβαλε κείμενο παρατηρήσεων στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, επισημαίνοντας ωστόσο ότι πολλά κρίσιμα ζητήματα για την εφαρμογή του νόμου, ιδίως κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας, πρόκειται να ρυθμιστούν στον κανονισμό εκκαθάρισης. Ως εκ τούτου η ΕΕΤ τόνισε την ανάγκη συνέχισης της διαδικασίας διαβούλευσης και σε ό,τι αφορά τον κανονισμό εκκαθάρισης, με γνώμονα την κατά το δυνατόν ουσιαστικότερη και πληρέστερη συμβολή της στην υπό εκπόνηση νομοθεσία.

Επιπλέον η ΕΕΤ επεξεργάζεται τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα σε διεθνές και κοινωνικό επίπεδο αναφορικά με την εκκαθάριση και το διακανονισμό. Ειδικότερα μελετά τα ζητήματα που ανακύπτουν από το πόρισμα της Ομάδας Γιαννιπιδί σχετικά με την εκκαθάριση και το διακανονισμό των διασυνοριακών συναλλαγών επί κινητών αξιών στην ΕΕ και συμμετείχε στη διαδικασία διαβούλευσης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς για τα συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υποβάλλοντας κείμενο παρατηρήσεων.

2. Κανονισμός Χρηματιστηρίου

Στο Ν. 3152/2003 προβλέπεται ότι, δώδεκα μήνες μετά την έναρξη ισχύος του, εκδίδεται Κανονισμός για το Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ), ο οποίος υποβάλλεται για έγκριση στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Στο πλαίσιο αυτό και με βάση τις απαιτήσεις του νόμου για το περιεχόμενό του, συντάχθηκε από το ΧΑ σχέδιο κανονισμού, το οποίο υποβλήθηκε στους φορείς της αγοράς για διαβούλευση.

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση με εκπροσώπους του ΧΑ, επικεντρώνοντας τις παρατηρήσεις και προτάσεις της στην ενότητα περί των προϋποθέσεων εισαγωγής των εταιρειών στο χρηματιστήριο. Οι παρατηρήσεις της, οι οποίες υποβλήθηκαν και γραπτά, έγιναν με γνώμονα τη διατήρηση και ενίσχυση της αξιοπιστίας του ΧΑ, την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων και την αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας του ΧΑ. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, οι προτάσεις που διατυπώθηκαν στρέφονται προς την κατάργηση επάλληλων εγκριτικών διαδικασιών, την απλοποίησή τους και τη μείωση κατά το δυνατόν του κόστους. Η δια-

βούλευση και ανταλλαγή απόψεων με το ΧΑ ήταν εποικοδομητική και πολλές από τις παρατηρήσεις της ΕΕΤ αναμένεται να αποτυπωθούν στο προτεινόμενο προς έγκριση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σχέδιο κανονισμού.

3. Ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη των Οδηγιών 2001/107/ΕΚ και 2001/108/ΕΚ αναφορικά με τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων

Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, που έχει ως έργο της την ενσωμάτωση των κοινοτικών Οδηγιών 2001/107/ΕΚ και 2001/108/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη και στην οποία συμμετέχει ως μέλος η ΕΕΤ, ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του 2003 το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών της και οι προτεινόμενες διατάξεις τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση.

Όπως είναι γνωστό, με την Οδηγία 2001/107/ΕΚ επιδιώκεται η εξασφάλιση εναρμόνισης και η καθιέρωση αμοιβαίας αναγνώρισης της άδειας λειτουργίας των εταιρειών διαχείρισης. Για το σκοπό αυτό καθιερώθηκαν οι προϋποθέσεις για τη δυνατότητα έκδοσης ενιαίας άδειας λειτουργίας με ισχύ σε όλα τα κράτη-μέλη και την άσκηση εποπτείας από το κράτος-μέλος καταγωγής. Παράλληλα, με την Οδηγία αυτή διευρύνονται οι δραστηριότητες που επιτρέπεται να ασκούν οι εταιρείες διαχείρισης στη δυνατότητα να ασκούν και ατομική διαχείριση χαρτοφυλακίου, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης συνταξιοδοτικών ταμείων, καθώς και ορισμένες δραστηριότητες παρεπόμενες προς την κύρια απασχόλησή τους. Με την Οδηγία 2001/108/ΕΚ διευρύνονται τα επενδυτικά προϊόντα, στα οποία θα είναι δυνατό να επενδύουν οι εταιρείες διαχείρισης και οι επενδυτικές επιλογές της.

4. Δημόσιες προσφορές εξαγοράς

Η ΕΕΤ, ως μέλος της ΕΤΟ, συμμετείχε στη διαμόρφωση των θέσεων της επί της πρότασης Οδηγίας για τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς. Στις θέσεις που διατυπώθηκαν επισημαίνεται η αναγκαιότητα έκδοσης της εν λόγω Οδηγίας ως ουσιώδους τμήματος του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες, η οποία θα συμβάλει στην ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, τη βελτίωση του ανταγωνισμού και την προστασία των μετόχων μειοψηφίας. Περαιτέρω διατυπώθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις αναφορικά με επιμέρους άρθρα της πρότασης Οδηγίας και ιδίως για τις ρυθμίσεις που προτείνονται σχετικά με τον καθορισμό της αρμόδιας εποπτικής αρχής και του εφαρμοστέου δικαίου, την προστασία των μετόχων μειοψηφίας και τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται από τις υπό εξαγορά εταιρείες.

Διαφοροποίηση της θέσης της ΕΕΤ σε σχέση με τις ως άνω θέσεις της ΕΤΟ υπάρχει όσον αφορά το ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου, με το οποίο αποκτάται ο έλεγχος της εται-

ρείας. Ειδικότερα, η ΕΕΤ εκτιμά ότι ορθά προβλέπεται στην πρόταση Οδηγίας ότι το ποσοστό των δικαιωμάτων ψήφου, με το οποίο αποκτάται ο έλεγχος της εταιρείας, καθώς και ο τρόπος προσδιορισμού του θα πρέπει να καθορίζονται από κανόνες του κράτους-μέλους, στο οποίο η εταιρεία έχει την καταστατική της έδρα.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους

Όπως είναι γνωστό, με την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν την ενημέρωση των συναλλασσομένων με τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η ΕΕΤ, κατόπιν επεξεργασίας των διατάξεων της Πράξης και με γνώμονα την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της και την αποφυγή δυσλειτουργιών και παρερμηνειών των διατάξεών της, έθεσε συγκεκριμένα θέματα προς διευκρίνιση από την Τράπεζα της Ελλάδος και επισήμανε την αναγκαιότητα εύλογης παράτασης της έναρξης ισχύος αυτής.

Σε συνέχεια των ανωτέρω η Τράπεζα της Ελλάδος απέστειλε διευκρινιστικές επιστολές προς την ΕΕΤ, όπου επισημαίνονται ιδίως τα εξής:

- ▶ Αναγνωρίζοντας ότι η εφαρμογή αρκετών διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 προϋποθέτει εκτεταμένες προσαρμογές στα συστήματα των τραπεζών (μηχανογραφικά, οργανωτικά κ.λπ.), στις επιμέρους τραπεζικές συμβάσεις, καθώς επίσης και στα ενημερωτικά τους φυλλάδια, παρέτεινε την έναρξη ισχύος της Πράξης για την προσαρμογή των εντύπων των συμβάσεων και τις τεχνικές προσαρμογές που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της, μέχρι τις 30 Ιουνίου 2003.
- ▶ Εδωσε διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο προσδιορισμού της μεταβολής του γενικού επιτοκίου αναφοράς και με τις χρεώσεις που έχουν δικαίωμα να επιβάλλουν οι τράπεζες, με διάκρισή τους σε προμήθειες, αμοιβές για τυχόν παρεχόμενες ειδικές υπηρεσίες, εφάπαξ δαπάνες και έξοδα υπέρ τρίτων. Διευκρινίσεις δόθηκαν επίσης αναφορικά με τη μονομερή τροποποίηση των όρων των συμβάσεων, με την ενημέρωση των δικαιούχων δανείων ειδικών κατηγοριών, με την ενημέρωση των εγγυητών, καθώς επίσης και με τα ενημερωτικά φυλλάδια.

2. Είσπραξη εξόδων διαχείρισης από αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς

Η ΕΕΤ, με αφορμή καταγγελίες μεμονωμένων συναλλασσομένων και σχετική αλληλογραφία της Τράπεζας της Ελλάδος αναφορικά με την είσπραξη εξόδων διαχείρισης από αδρανείς καταθετικούς λογαριασμούς, επεξεργάστηκε το θέμα με γνώμονα τις επιταγές του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και τη διαφάνεια των συναλλαγών. Όπως προκύπτει από την ισχύουσα νομοθεσία και ιδίως την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002, οι υποχρεώσεις στις οποίες υπόκεινται και τις οποίες τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα συνίστανται, εφόσον πρόκειται για μονομερή τροποποίηση όρων υφιστάμενων συμβάσεων, στη γνωστοποίηση των σχετικών μεταβολών στους συναλλασσομένους, είτε με γενική είτε με εξατομικευμένη ενημέρωση, προαναγγέλλοντας σε κάθε περίπτωση την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των νέων όρων. Επιπρόσθετα θα πρέπει να παρέχεται εύλογη προθεσμία στο συναλλασσόμενο, η οποία προσδιορίζεται στην ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 σε τριάντα ημέρες, για την αποδοχή ή μη εκ μέρους του των νέων όρων, ώστε σε περίπτωση μη αποδοχής τους να καταγγείλει τη σύμβαση.

3. Πρόταση Οδηγίας για την καταναλωτική πίστη

Η ΕΕΤ, με την ιδιότητά της ως μέλους της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, συμμετείχε στη διαμόρφωση των θέσεων της επί της πρότασης Οδηγίας για την καταναλωτική πίστη. Εκπόνησε επίσης αυτοτελές κείμενο θέσεων, το οποίο κοινοποίησε στις αρμόδιες εθνικές αρχές. Οι θέσεις της ΕΕΤ στο κείμενο παρατηρήσεών της αναφέρονται διεξοδικά στην πρόταση Οδηγίας και στα επιμέρους άρθρα της και προτείνονται συγκεκριμένες λύσεις αντιμετώπισης των ζητημάτων που ανακύπτουν, με γνώμονα την εξισορρόπηση της ενίσχυσης της προστασίας του καταναλωτή σε ένα περιβάλλον υγιούς ανταγωνισμού και παροχής υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και ποικιλίας επιλογών στους καταναλωτές.

Τα ζητήματα, τα οποία εντοπίζονται στη συνολική θεώρηση της πρότασης Οδηγίας είναι ιδίως η ανάγκη μέγιστης εναρμόνισης και μελέτης των επιπτώσεων που αναμένεται να έχει η πρόταση Οδηγίας στην αγορά της καταναλωτικής πίστης στην ΕΕ, καθώς επίσης και η ανάγκη αποφυγής καθιέρωσης πολύπλοκων διαδικασιών κατά την παροχή πίστωσης. Ειδικά επισημαίνεται ότι η παρατηρούμενη μετάθεση του συνόλου σχεδόν των ευθυνών στο πιστωτικό ίδρυμα έχει ως αποτέλεσμα ο καταναλωτής, αν και συμβαλλόμενο μέρος, να μη φέρει ευθύνη για τις επιλογές του. Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια τον υπέρμετρο περιορισμό της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων και καταλήγει σε συρρίκνωση όχι μόνο των ευθυνών, αλλά και των επιλογών του καταναλωτή και των αντίστοιχων για αυτόν πλεονεκτημάτων.

4. Κώδικας συμπεριφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Κατά τη διάρκεια του 2003 η ΕΕΤ παρακολούθησε και επεξεργάστηκε σχέδιο κώδικα συμπεριφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), τον οποίος επεξεργάστηκαν από κοινού ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας και οι ευρωπαϊκές ενώσεις μικρομεσαίων επιχειρήσεων υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στον κώδικα, ο οποίος πρόκειται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2004, θα είναι δυνατό να προσχωρήσουν τα πιστωτικά ιδρύματα είτε μέσω των εθνικών ενώσεών τους είτε αυτοτελώς.

Όπως αναφέρεται στο προοίμιό του, ο ευρωπαϊκός κώδικας συμπεριφοράς αποτελεί ένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης στις σχέσεις μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και ΜΜΕ και αναμένεται να συμβάλει στη μεγαλύτερη αμοιβαία κατανόηση των αντίστοιχων ρόλων και ευθυνών τους. Μεταξύ άλλων περιέχονται γενικές αρχές για την ενίσχυση της διαφάνειας, τον ανοικτό διάλογο, την τήρηση εμπιστευτικότητας και την αποφυγή διακρίσεων, καθώς επίσης και ειδικότερου περιεχομένου διατάξεις για τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθείται για τη χορήγηση πιστώσεων σε ΜΜΕ και την αντίστοιχη ενημέρωση που πρέπει αμοιβαία να παρέχεται.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Βασικές συμφωνίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, η δραστηριότητα του οποίου υπήρξε ιδιαίτερα έντονη σε όλη τη διάρκεια του 2003. Βασικές συμφωνίες, οι οποίες εγκρίθηκαν και αποτελούν τα εργαλεία-κλειδιά για την επιτυχή υιοθέτηση των διατάξεων του Κανονισμού 2560/2001/ΕΚ για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, ήταν η συμφωνία Credeuro και η Διατραπεζική Συμφωνία Πληρωμών:

- i. Με τη συμφωνία Credeuro επιτεύχθηκε η αποτελεσματική και ταχεία εκτέλεση διασυνοριακών μεταφορών πίστωσης μικρής αξίας σε ευρώ. Βάσει της συμφωνίας αυτής οι συμμετέχουσες τράπεζες θα είναι σε θέση να εγγυηθούν στους πελάτες τους την ολοκλήρωση μιας εντολής πληρωμής εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποδοχής της εντολής.
- ii. Η Διατραπεζική Συμφωνία Πληρωμών (Interbank Convention on Payments - ICP) εδραιώνει μια απλοποιημένη και αποτελεσματική ως προς το κόστος διαδικασία για διατραπεζικές πρακτικές χρέωσης για αυτοματοποιημένες διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης σε ευρώ, η οποία θα βασίζεται στο νομοθετικό πλαίσιο (Κανονισμός 2560/2001) και στις απαιτήσεις του πελάτη. Η Διατραπεζική Συμφωνία

Πληρωμών επιτρέπει την πίστωση του λογαριασμού του δικαιούχου με το εμβαστέο ποσό στο σύνολό του, χωρίς αφαίρεση τυχόν εξόδων από τη μεσολαβούσα τράπεζα.

Σχεδόν όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας υιοθέτησαν τις διατάξεις των δύο βασικών συμφωνιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, οι οποίες και αποτέλεσαν την έμπρακτη συμβολή του πανευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού τομέα στη διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου πληρωμών στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παράλληλα με τις δυο αυτές βασικές συμφωνίες υιοθετήθηκαν και ορισμένα επιβοηθητικά μέτρα προς την κατεύθυνση της καλύτερης δυνατής εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού 2560/2001. Συγκεκριμένα πρόκειται για:

- ▶ Το ψήφισμα για τη δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης του Πανευρωπαϊκού Αυτοματοποιημένου Συστήματος Εκκαθάρισης Πληρωμών (PEACH – STEP 2) από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ (“Principles for the receiver capability within the PEACH framework”). Στο πλαίσιο αυτού του ψηφίσματος κάθε εθνική τραπεζική κοινότητα της ΕΕ όφειλε να διασφαλίσει μέχρι τις 31.12.2003 τη δυνατότητα άμεσης ή έμμεσης πρόσβασης και χρήσης του Πανευρωπαϊκού Αυτοματοποιημένου Συστήματος Εκκαθάρισης Πληρωμών (που έχει επιλεγεί να είναι το σύστημα STEP 2, το οποίο έχει αναπτύξει και λειτουργεί η European Banking Association - EBA) σε όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που είναι μέλη της.
- ▶ Τους δείκτες αναφορικά με την παρακολούθηση της συντελούμενης προόδου για την ολοκλήρωση της αγοράς πληρωμών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (SEPA Indicators). Η παρακολούθηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα της ταχείας υιοθέτησης των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών με απώτερο σκοπό την ολοκλήρωση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς Πληρωμών (SEPA) θα πραγματοποιείται μέσω τριμηνιαίων εκθέσεων σχετικά με τους προαναφερθέντες δείκτες.

2. Διευκόλυνση της αυτοματοποιημένης ηλεκτρονικής διαβίβασης πιστώσεων

Η ΕΕΤ ζήτησε τη συνδρομή της Τράπεζας της Ελλάδος για την απλοποίηση των διαδικασιών, τις οποίες οφείλουν να ακολουθούν τα πιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στη χώρα μας, προκειμένου να διενεργήσουν μια διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης σε ευρώ, ώστε μέχρι μέγιστου ποσού 12.500 ευρώ να έχουν την ίδια μεταχείριση έναντι της πολιτείας με τις εγχώριες συναλλαγές.

Με σχετικές επιστολές της ΕΕΤ ζητήθηκε η αποσαφήνιση ως προς την άρση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών στοιχείων για λόγους ενημέρωσης του ισοζυγίου πληρωμών αναφορικά με τις διασυνοριακές μεταφορές πίστωσης σε ευρώ μέχρι του ύψους των 12.500 ευρώ, καθώς και για το ισότιμό τους σε άλλα εκτός ευρώ νομίσματα, δυνάμει του άρθρου 6 του Κανονισμού 2560/2001.

Η Διεύθυνση Νομισματικής Πολιτικής και Τραπεζικών Εργασιών της Τράπεζας της Ελλάδος, σε απαντητικές της επιστολές, επιβεβαίωσε την άρση της υποχρέωσης υποβολής στατιστικών στοιχείων για διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων εκφρασμένες σε ευρώ μέχρι του ποσού των 12.500 ευρώ. Ωστόσο κάτι αντίστοιχο δεν έγινε αποδεκτό και για τις διασυνοριακές συναλλαγές σε λοιπά, εκτός ευρώ, νομίσματα, αν και εκδηλώθηκε η πρόθεση αποδοχής του σχετικού αιτήματος της ΕΕΤ το συντομότερο δυνατό, μέσω της τροποποίησης των ΠΔ/ΤΕ 2302/94 και 2344/44, μετά και την αναγκασία προς τούτο τροποποίηση του άρθρου 4 του Προεδρικού Διατάγματος 96/93.

Στο ίδιο πλαίσιο ο Γενικός Γραμματέας της ΕΕΤ απέστειλε επιστολή προς τον Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε σχέση με την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικών δικαιολογητικών για πληρωμή υποχρεώσεων στο εξωτερικό. Με την εν λόγω επιστολή ζητήθηκε η συμβολή του Υπουργείου Οικονομικών στην τροποποίηση ή και κατάργηση των υφιστάμενων υποχρεώσεων προσκόμισης από τον εντολέα μιας διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης δικαιολογητικών φορολογικής φύσης, συλλογής και διατήρησής τους από τα πιστωτικά ιδρύματα, στο πλαίσιο και των όσων προβλέπει το άρθρο 6 του Κανονισμού 2560/2001/ΕΚ για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ, τουλάχιστον μέχρι ποσού 12.500 ευρώ. Μέχρι το τέλος του έτους δεν υπήρξε απαντητική επιστολή από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση Φορολογίας του Υπουργείου.

3. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών

Η ΕΕΤ συμμετέχει με εκπροσώπους της στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών και στο όργανο λήψης των αποφάσεών του, δηλαδή την Ολομέλεια του ΕΣΠ, που ενεργοποιήθηκε το 2003. Ταυτόχρονα ενημερώνεται για όλα τα παραδοτέα των βασικών ομάδων εργασίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών και για τις ομάδες δράσης που συστήνονται από αυτές.

Κατά τη διάρκεια του 2003 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών ανέδειξε το δυναμισμό του με ανάληψη δράσεων, οι οποίες αφορούσαν το σύνολο των μέσων και των συστημάτων πληρωμών που χρησιμοποιούνται σήμερα πανευρωπαϊκά από την πελατεία των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθιστώντας το το βασικό φορέα εκπροσώπησης των ευρωπαϊκών τραπεζών στη διαδικασία διαμόρφωσης του ενιαίου χώρου πληρωμών στην εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι ομάδες εργασίας του ΕΣΠ διαμόρφωσαν τους βασικούς άξονες, στους οποίους θα κινηθούν τα επόμενα χρόνια, και από το 2004 θα αρχίσει η διαδικασία υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων, προκειμένου να οικοδομηθεί μια λειτουργική και ρυθμιζόμενη κυρίως από τους κανόνες της αγοράς και της αυτορρύθμισης ενιαία αγορά πληρωμών.

4. Σχέδιο ρύθμισης της Τράπεζας της Ελλάδος για την απόσυρση φθαρμένων τραπεζογραμματίων ονομαστικής αξίας 5 και 10 ευρώ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, με αφορμή τους προβληματισμούς που έχουν εκφραστεί από την αρχή κιόλας της κυκλοφορίας του ενιαίου νομίσματος σχετικά με τη διακίνηση – μέσω των εμπορικών τραπεζών – τραπεζογραμματίων ευρώ που βρίσκονται σε κακή κατάσταση (φθαρμένα), ζήτησε τη συμβολή της ΕΕΤ και των μελών της στη διαμόρφωση ενός σχεδίου ρύθμισης για την απόσυρση φθαρμένων τραπεζογραμματίων μικρής αξίας 5 και 10 ευρώ.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, συντονίζοντας τη δράση των μελών της, στο πλαίσιο της αρμόδιας ομάδας εργασίας, συμμετείχε καταρχήν σε συνάντηση με τους εκπροσώπους της Τράπεζας της Ελλάδος και εν συνεχεία διαμόρφωσε κείμενο θέσεων του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, το οποίο διαβιβάστηκε στον Υποδιοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

5. Εθνικό σχέδιο δράσης για τη μείωση της κυκλοφορίας των μετρητών

Η Επιτροπή για Θέματα Μετρητών – που δραστηριοποιείται στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών με αντικείμενο την εκπόνηση, παρακολούθηση και υλοποίηση μακροχρόνιας στρατηγικής της ευρωπαϊκής τραπεζικής κοινότητας στον τομέα των μετρητών – δημοσίευσε τον Ιανουάριο 2003 εννέα συστάσεις (Findings & Recommendations) και το Δεκέμβριο 2003 δύο επιπλέον αποφάσεις, οι οποίες εγκρίθηκαν από την Ολομέλειά του.

Με αφετηρία τις συστάσεις αυτές, οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση της κυκλοφορίας του φυσικού χρήματος και του κόστους διαχείρισης και διακίνησής τους, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών ζήτησε από τις εθνικές ενώσεις τραπεζών την κατάθεση ενός “εθνικού σχεδίου δράσης για τα μετρητά”, το οποίο θα υιοθετεί τις προαναφερόμενες συστάσεις.

Η ανάπτυξη εθνικού σχεδίου δράσης για τα μετρητά αποσκοπεί στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των λειτουργιών των ευρωπαϊκών τραπεζών σε σχέση με τα μετρητά, μέσω νέας και βελτιωμένης τεχνολογίας.

Η μείωση των πληρωμών σε μετρητά και η ανάπτυξη κοινών στρατηγικών για τη χρήση μετρητών και καρτών έτσι ώστε να μειωθεί ο όγκος μετρητών που έχουν οι ίδιες στην κατοχή τους, αποτελούν το βασικό αντικείμενο μελέτης του εν λόγω σχεδίου. Επισημαίνεται ότι το εθνικό σχέδιο δράσης για θέματα μετρητών συμπεριλαμβάνεται στους Δείκτες Ολοκλήρωσης της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς Πληρωμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών.

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με τα μέλη της, βρίσκεται ήδη στη διαδικασία επεξεργασίας του θέματος, με στόχο την εκπόνηση του σχετικού ελληνικού σχεδίου δράσης.

6. Προσαρμογή του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στις αλλαγές του διεθνούς οργανισμού SWIFT

Η ΕΕΤ, συνεχίζοντας τη συνεργασία της με το διεθνή οργανισμό SWIFT, διοργάνωσε κατά τη διάρκεια του 2003 τις τακτικές εξαμηνιαίες ημερίδες του SWIFT, στις οποίες συμμετείχαν όλες οι τράπεζες που αποτελούν την ομάδα χρηστών της χώρας μας (User Group). Η πρώτη ημερίδα πραγματοποιήθηκε στις 13 Μαΐου και η δεύτερη στις 13 Νοεμβρίου.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το έτος 2003 υπήρξε εξαιρετικά σημαντικό για τον οργανισμό SWIFT σε σχέση με την ανάπτυξη και προώθηση νέων υπηρεσιών και τεχνολογικής υποδομής για την υποστήριξή τους, οι ελληνικές τράπεζες είχαν μια εξαιρετική ευκαιρία να ενημερωθούν και να προετοιμαστούν έγκαιρα για τις επερχόμενες αλλαγές, που θα επηρέασουν σημαντικά τους προϋπολογισμούς και τις εσωτερικές τους λειτουργίες, σε ολόκληρο το φάσμα εργασιών τους.

Ε. Νομικά θέματα

1. Συνεργασία με νομοπαρασκευαστικές επιτροπές

- ▶ Ο πρόεδρος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της απόφασης-πλαίσίου του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 “Για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών” (2001/413/ΔΕΥ), ζήτησε τη συνδρομή της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών. Η ΕΕΤ συνέστησε ομάδα εργασίας αποτελούμενη από υπευθύνους για τα μέσα πληρωμής και νομικούς των τραπεζών και απέστειλε στον πρόεδρο της ανωτέρω επιτροπής σημείωμα εργασίας και αρχικών παρατηρήσεων για την απόφαση-πλαίσιο, με παράρτημα τυπολογίας αδικημάτων που σχετίζονται με μέσα πληρωμής, καθώς και σχετικό πληροφοριακό υλικό.
- ▶ Εκπονήθηκε σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2002/47/ΕΚ για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Το εν λόγω σχέδιο διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και τέθηκε υπόψη της αρμόδιας νομοπαρασκευαστικής επιτροπής.

2. Ευρωπαϊκή Σύμβαση-Πλαίσιο για Χρηματοπιστωτικές Συναλλαγές (European Master Agreement- EMA)

Μετά την εκπόνηση της ανωτέρω Σύμβασης και των Παραρτημάτων της (Δανεισμός κινητών αξιών, Συναλλαγές με σύμφωνο επαναγοράς και Τήρηση περιθωρίου ασφαλείας

στις συναλλαγές με σύμφωνο επαναγοράς και δανεισμό κινητών αξιών) από την ΕΤΟ, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών και τα Ταμειυτήρια, και τη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, ολοκληρώθηκε και η απαιτούμενη ανά κράτος-μέλος γνωμοδότηση ως προς την εφαρμογή των εν λόγω συμβατικών κειμένων υπό το πρίσμα της εσωτερικής νομοθεσίας. Αξιοσημείωτη στη γνωμοδότηση αυτή είναι η αναφορά στην πρόσφατη διάταξη του Ν. 3156/2003 για τα “Ομολογιακά δάνεια, την τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα και άλλες διατάξεις”, με την οποία ρυθμίστηκε το ζήτημα του συμψηφισμού απαιτήσεων που προκύπτουν από συναλλαγές σε εξωχρηματιστηριακά παράγωγα.

3. Ομολογιακά δάνεια, τιτλοποίηση απαιτήσεων και απαιτήσεων από ακίνητα

Η ΕΕΤ και κατά τη διάρκεια του 2003 συμμετείχε στην επεξεργασία του αντίστοιχου νομοσχεδίου, υποβάλλοντας επιμέρους παρατηρήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στις διατάξεις του νέου θεσμού της τιτλοποίησης, σε συνδυασμό με τις φορολογικές διατάξεις, όπως ενδεικτικά τη μη επιβολή ΦΠΑ και την εξαίρεση της εταιρείας ειδικού σκοπού από τον ειδικό ετήσιο φόρο (3%), που προβλέφθηκε από το Ν. 3091/2002. Αξιοσημείωτη υπήρξε η συμβολή της για την υιοθέτηση της νέας διάταξης για το επιτρεπτό του συμψηφισμού στο πλαίσιο των συμβάσεων εξωχρηματιστηριακών παράγωγων προϊόντων, η οποία αποτέλεσε πάγιο αίτημα της συναλλακτικής πρακτικής, με στόχο την αναρμόνιση με τα διεθνώς ισχύοντα.

4. Ενέχυρο επί μετοχών ιδιοκτητών εφημερίδων ή περιοδικών

Η ΕΕΤ πρότεινε, για λόγους ευχερέστερης λειτουργίας της αγοράς και μείωσης των σχετικών εξόδων και δαπανών, την απαλλαγή των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρειών ιδιοκτητών εφημερίδων ή περιοδικών από την υποχρέωση τήρησης του συμβολαιογραφικού τύπου στις συμβάσεις ενεχυρίασης μετοχών, εταιρικών μεριδίων, σημάτων ή άλλων διακριτικών γνωρισμάτων τους. Η σχετική ρύθμιση περιλήφθηκε στο Ν. 3166/2003 για την “Οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Τύπου και Επικοινωνίας του Υπουργείου Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και ρυθμίσεις για τον ευρύτερο τομέα των μέσων ενημέρωσης”.

5. Θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου

Η επιτροπή της EET για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου συνέστησε ομάδα εργασίας για τη μετάφραση των ακόλουθων εκδόσεων του ΔΕΕ:

- α) eUCP (Supplement to UCP for Electronic Presentation) και
- β) ISBP (International Standard Banking Practice for the examination of documents under documentary credits), έκδοση No 645.

Επίσης ολοκληρώθηκε η μετάφραση της έκδοσης του ΔΕΕ No 458 “Uniform Rules for Demand Guarantees”, η οποία προγραμματίζεται να κυκλοφορήσει από την EET εντός του 2004.

Η Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του ΔΕΕ, στην οποία η EET εκπροσωπεί την ελληνική εθνική επιτροπή του ΔΕΕ, προχωρεί στην αναθεώρηση των ομοιομορφων κανόνων για τις Ενέγγυες Πιστώσεις No 500 (UCP 500), με τη δημιουργία δύο ομάδων εργασίας. Η Επιτροπή της EET για θέματα του ΔΕΕ έχει σκοπό την επεξεργασία, ανάλυση και διαμόρφωση θέσεων των τραπεζών σε θέματα που εξετάζει η ανωτέρω επιτροπή του ΔΕΕ.

6. Εναρμόνιση του Αστικού Δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέστησε ομάδα εμπειρογνομόνων για την εκπόνηση μελέτης στο εμπράγματο δίκαιο και στο δίκαιο της εξωσυμβατικής ευθύνης σε σχέση με το δίκαιο των συμβάσεων. Ο καθηγητής Christian von Bar, απέστειλε επιστολή στην EET, με την οποία παρακάλεσε για τη συνεισφορά της στην εν λόγω μελέτη. Η επιστολή περιλάμβανε ερωτηματολόγιο αποτελούμενο από 14 ερωτήσεις, διατυπωμένες με τρόπο ώστε να μην απαιτούνται ιδιαίτερες νομικές γνώσεις για να απαντηθούν, αφορούσαν δε προβλήματα διασυνοριακών συναλλαγών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτό η EET απέστειλε επιστολή σε όλα τα μέλη των επιτροπών της, ώστε να καταγραφούν τα σχετικά προβλήματα κατά αρμοδιότητα και ειδικότητα και να διατυπωθεί η θέση της. Στη συνέχεια, βάσει των συνεισφορών που ελήφθησαν, απεστάλη σχετική απάντηση στην ομάδα εμπειρογνομόνων.

7. Ζητήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων

Αναφορικά με το ζήτημα της ασφάλισης των εξαγωγικών πιστώσεων μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης διάρκειας που τυγχάνουν δημόσιας στήριξης, η EET έλαβε μέρος στην έρευνα-μελέτη που διενεργείται σε ετήσια βάση από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία μεταξύ των εθνικών ενώσεων τραπεζών, προκειμένου να συλλεγούν στοιχεία ως προς την εφαρμογή των όρων χορήγησης των πιστώσεων αυτών (“Survey on Current trends in officially supported medium- and long-term export credit in the EU”).

ΣΤ. Φορολογικά θέματα

1. Οδηγία για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα

Αναφορικά με την ανωτέρω Οδηγία η ΕΕΤ, σε όλη τη διάρκεια του 2003, με αφορμή τις σχετικές εξελίξεις σε κοινοτικό επίπεδο (επίτευξη πολιτικής συμφωνίας τον Ιανουάριο 2003 στο πλαίσιο του Συμβουλίου EcoFin για την προώθηση της πρότασης, πολιτική συμφωνία τον Ιούνιο 2003 ως προς το “φορολογικό πακέτο”) και αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα των νέων ρυθμίσεων, προέβη στις ακόλουθες ενέργειες:

- ▶ Απέστειλε επιστολές στον Υφυπουργό Οικονομίας, στη Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, με τις οποίες, επισημαίνοντας την προβλεπόμενη προθεσμία ενσωμάτωσης της Οδηγίας στην εσωτερική έννομη τάξη (1η Ιανουαρίου 2004), ζήτησε ενημέρωση ως προς την προετοιμασία και τις ενέργειες που έχουν γίνει για την ορθή και ομαλή ενσωμάτωσή της, ιδίως όσον αφορά το μορφότυπο που θα εφαρμοστεί από τις τράπεζες για την ανταλλαγή των πληροφοριών. Επισημάνε δε την ανάγκη συνεργασίας για τη διασφάλιση της εμπρόθεσμης και απρόσκοπτης εφαρμογής του νέου συστήματος.
- ▶ Απήυθυνε επιστολή στην αρμόδια Φορολογική Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, από την οποία ζήτησε ενημέρωση ως προς το στάδιο προετοιμασίας των λοιπών κρατών-μελών, τα οποία θα εφαρμόσουν το σύστημα της ανταλλαγής των πληροφοριών και ιδίως ως προς την προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων τους.
- ▶ Με στόχο την πληρέστερη και συντονισμένη προετοιμασία των κρατών-μελών ως προς την ενσωμάτωση της ανωτέρω Οδηγίας, η ΕΕΤ έλαβε μέρος στη συμπλήρωση ερωτηματολογίου, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Φορολογικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας. Αντικείμενο του ερωτηματολογίου ήταν η συλλογή από κάθε κράτος-μέλος πληροφοριών αναφορικά με τη μέθοδο που ισχύει για την απόδειξη και συγκέντρωση των στοιχείων ταυτότητας και κατοικίας του πραγματικού δικαιούχου των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις, τα οποία θα αποτελέσουν το αντικείμενο ανταλλαγής των πληροφοριών, σύμφωνα με το νέο σύστημα. Η συγκέντρωση των συγκριτικών αυτών πληροφοριών αποσκοπεί στη διευκόλυνση των κρατών-μελών κατά το στάδιο ενσωμάτωσης της εν λόγω Οδηγίας και υιοθέτησης του προβλεπόμενου συστήματος.

2. Έκδοση ειδικών τίτλων αποταμίευσης (ΕΤΑ), εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) και ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)

Στο πλαίσιο της εξαγγελθείσης από το Ελληνικό Δημόσιο έκδοσης των ανωτέρω τίτλων (ΕΤΑ, ΕΓΕΔ και ΟΕΔ) η ΕΕΤ πραγματοποίησε πρωτοβουλιακά συσκέψεις με την παρουσία αφενός εκπροσώπων των οικονομικών διευθύνσεων και των διευθύνσεων διαχείρισης διαθεσίμων των τραπεζών και αφετέρου των βασικών εκπροσώπων του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), της Τράπεζας της Ελλάδος, του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών και του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, με στόχο την έγκαιρη διευκρίνιση βασικών θεμάτων, ουσιαστικών και τεχνικών, για την ευχερέστερη διάθεση των εν λόγω τίτλων στο ευρύ επενδυτικό κοινό.

3. Φορολόγηση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Με αφορμή τα επιμέρους ζητήματα που ανακύπτουν από τη φορολόγηση των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, σε συνδυασμό με την ενσωμάτωση της Οδηγίας για τη φορολόγηση των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις, η ΕΕΤ πραγματοποίησε ειδική σύσκεψη με τη συμμετοχή και του Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Το ενδιαφέρον εστιάστηκε στα ζητήματα φορολόγησης των εισοδημάτων από πράξεις *vero* και *reverse vero* και στην αυτοτελή φορολόγηση των ΟΕΔ, σε συνδυασμό με το φόρο εισοδήματος των τραπεζών. Κατέστη σαφές ότι το θέμα αυτό συνδέεται με το γενικότερο ζήτημα της ανάπτυξης κατάλληλων συστημάτων για την παρακολούθηση των ΟΕΔ και κρίθηκε σκόπιμη, μέχρι την οριστική αντιμετώπισή του, η χορήγηση από το Υπουργείο παράτασης εφαρμογής της διάταξης του Ν. 2819/2000, με την οποία προβλέπεται ότι ο παρακρατούμενος για τους τίτλους αυτούς φόρος εκπίπτει εξ ολοκλήρου από το φόρο που αναλογεί στο φορολογούμενο εισόδημα των τραπεζών. Η παράταση αυτή χορηγήθηκε με σχετική νομοθετική διάταξη και αφορά τα έτη 2003 και 2004.

4. Επιτροπή διαβούλευσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων της αγοράς σε φορολογικά και τελωνειακά θέματα

Η ανωτέρω Επιτροπή συστήθηκε με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, με αντικείμενο τη μελέτη των υφιστάμενων ή δημιουργούμενων προβλημάτων της “αγοράς”, όπως πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες και καθυστερήσεις ή υπερφορολόγηση, που προκύπτουν από την εφαρμογή υφιστάμενων διατάξεων ή προωθούμενων μέτρων στη φορολογική και τελωνειακή νομοθεσία. Στην Επιτροπή αυ-

τή, μεταξύ των λοιπών εκπροσώπων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών και επαγγελματικών φορέων και οργανώσεων, μετέχει και εκπρόσωπος της ΕΕΤ. Στη διάρκεια του 2003 η Επιτροπή επεξεργάστηκε και το θέμα της “απλούστευσης των φορολογικών διαδικασιών για τη διευκόλυνση της επιχειρηματικότητας”, για το οποίο από την πλευρά των τραπεζών συγκεντρώθηκαν ζητήματα που αφορούν τη φορολογία εισοδήματος, το φόρο προστιθέμενης αξίας, το μητρώο και την τήρηση των βιβλίων, τις συναλλαγές με το δημόσιο ταμείο, καθώς και θέματα διοικητικής επίλυσης διαφορών.

5. Αναγραφή στοιχείων λογιστή-φοροτέχνη στις βεβαιώσεις αποδοχών ή συντάξεων

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και σχετική εγκύκλιο καθορίστηκαν ο τύπος και το περιεχόμενο της οριστικής δήλωσης του φόρου μισθωτών υπηρεσιών, καθώς και το υπόδειγμα βεβαιώσεων που θα έπρεπε να χορηγηθούν στους απασχολούμενους. Σύμφωνα με αυτό, πέραν των λοιπών στοιχείων απαιτείτο και η αναγραφή των στοιχείων του λογιστή-φοροτέχνη. Κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΕΕΤ, εκδόθηκε εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, με την οποία έγινε δεκτό για τις τράπεζες ότι στις βεβαιώσεις αποδοχών ή συντάξεων του έτους 2003, που αφορούσαν το χρονικό διάστημα από 1.1.2002 μέχρι 31.12.2003 δεν ήταν υποχρεωτική η αναγραφή των στοιχείων του λογιστή.

6. Σύσταση ομάδας εργασίας

Η ΕΕΤ, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα επιμέρους φορολογικών θεμάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη σε κοινοτικό επίπεδο (όπως η Οδηγία για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα, Ζητήματα ΦΠΑ, η διαμόρφωση ενιαίας φορολογικής βάσης σε συνδυασμό με την υιοθέτηση των ΔΛΠ), συνέστησε στο πλαίσιο της Φορολογικής Επιτροπής ομάδα εργασίας με αντικείμενο την επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων προκειμένου να καταστεί εφικτή η διατύπωση κατά τρόπο ενιαίο εμπειρισταωμένων απόψεων και η κατάλληλη προώθησή τους τόσο σε εσωτερικό, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο.

7. Φορολογικά ζητήματα του "sale and lease back"

Σχετικά με το ανωτέρω θέμα και σε συνέχεια της προβλεπόμενης από το Ν. 3091/2002 απαλλαγής από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων, η ΕΕΤ ζήτησε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών την πρόβλεψη της αναστολής φορολόγησης του κέρδους που προκύπτει από την πώληση του ακινήτου από το χρηματοδοτικό μισθωτή στην εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης. Συγκεκριμένα η ρύθμιση θα αφορά την περίπτωση

αγοράς ακινήτου από εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης με σκοπό τη χρηματοδοτική μίσθωση του πωλητή του ακινήτου, ο οποίος καθίσταται με τον τρόπο αυτό χρηματοδοτικός μισθωτής. Η προτεινόμενη ρύθμιση κρίθηκε σκόπιμη για την περαιτέρω ενίσχυση της δραστηριότητας των επιχειρήσεων μέσω της δυνατότητας χρηματοδότησης που παρέχεται με το θεσμό αυτό.

8. Φορολογικές εκκρεμότητες με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Σε συνέχεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Φορολογικής Επιτροπής της ΕΕΤ και στην οποία έλαβε μέρος και ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, κρίθηκε σκόπιμη και αποφασίστηκε η εκπόνηση και αποστολή στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών Υπομνήματος με τα κύρια φορολογικά θέματα, τα οποία έχουν επανειλημμένα τεθεί, αλλά παραμένουν σε εκκρεμότητα. Επιγραμματικά, τα θέματα αυτά είναι: (α) η αυτοτελής φορολόγηση των Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) και ο φόρος εισοδήματος των τραπεζών, σε συνδυασμό με το γενικότερο θέμα της ανάπτυξης συστημάτων παρακολούθησης των ΟΕΔ, (β) η φορολόγηση των εισοδημάτων από πράξεις *gero* και *reverse gero*, (γ) ο συμψηφισμός αναλογούντων φόρων επί των διαγραφόμενων ποσών τόκων δυνάμει του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000 και (δ) η απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος των τόκων ομολογιακών δανείων του Δημοσίου με διάρκεια άνω των δύο ετών (αρ. 12 Ν. 2238/1994).

9. Σχέδιο νόμου "Απλούστευση και αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις"

- ▶ Αναφορικά με το ανωτέρω σχέδιο νόμου, που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και το οποίο αποσκοπεί στην αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος φορολογικού ελέγχου με ένα αντικειμενικό σύστημα, που θα βασίζεται στη μοριοδότηση των παραβάσεων της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας, η ΕΕΤ απέστειλε τις παρατηρήσεις της Φορολογικής Επιτροπής της. Οι παρατηρήσεις διακρίνονται σε γενικές, με τις οποίες τίθενται κυρίως ζητήματα συνταγματικότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων, και σε ειδικές, που αφορούν τη δυνατότητα και τις συνέπειες εφαρμογής συγκεκριμένων συντελεστών στα πιστωτικά ιδρύματα.
- ▶ Η ΕΕΤ έλαβε μέρος στην ειδική ομάδα εργασίας που συνέστησε το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών στο πλαίσιο επεξεργασίας του ανωτέρω νομοσχεδίου, με στόχο τη μελέτη, τον προσδιορισμό και την καταγραφή των δαπανών που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, τα οποία συλλέγονται είτε με βάση τη μέχρι σήμερα νομολογία είτε με βάση τις ατομικές λύσεις που η Διοίκηση έχει δώσει – μεταξύ των λοιπών επιχειρήσεων – και στις τράπεζες.

10. Επιστροφή παρακρατηθέντος φόρου επί τόκων ΟΕΔ, των οποίων δικαιούχοι είναι μόνιμοι κάτοικοι αλλοδαπής

Η ΕΕΤ ζήτησε με έγγραφό της από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών τη διευθέτηση του ζητήματος της επιστροφής σε ξένους θεσμικούς επενδυτές αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων επί τόκων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου. Η ρύθμιση του θέματος αναμένεται να επιδράσει θετικά στην αξιοπιστία της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και την προσέλκυση ξένων θεσμικών επενδυτών.

11. Λοιπή δραστηριότητα

Η ΕΕΤ στη διάρκεια του 2003 συμμετείχε σε επιμέρους ερωτηματολόγια φορολογικού ενδιαφέροντος, τα οποία εκπονήθηκαν είτε με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας είτε με πρωτοβουλία εθνικών ενώσεων τραπεζών. Ενδεικτικά, αντικείμενο των ερωτηματολογίων ήταν ζητήματα φορολόγησης εισοδημάτων φυσικών προσώπων από καταθέσεις και τίτλους, ζητήματα ειδικής φορολόγησης τόκων που προκύπτουν από τυχόν ειδικά χορηγούμενα επιτόκια στους εργαζομένους τραπεζών, ζητήματα φορολόγησης καταθέσεων συμπληρωματικών συντάξεων, δυνάμει προαιρετικής ασφάλισης σε επαγγελματικά ταμεία.

Ζ. Θέματα τραπεζικής λογιστικής

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

- ▶ Στο πλαίσιο των νομοθετικών εξελίξεων για τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα η Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ζήτησε από τους επαγγελματικούς και οικονομικούς φορείς, μεταξύ αυτών και από την ΕΕΤ, την υποβολή απόψεων και προτάσεων επί των ζητημάτων που αναμένεται να ανακύψουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ, τόσο σε επίπεδο φορολογικό όσο και σε επίπεδο λογιστικής, καθώς και εφαρμογής της τραπεζικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιρειών. Για το λόγο αυτό συγκροτήθηκε ειδική ομάδα εργασίας, αποτελούμενη από μέλη της Φορολογικής και της Λογιστικής Επιτροπής της ΕΕΤ, με αντικείμενο εργασίας την εκπόνηση κειμένου, στο οποίο θα παρατίθενται οι γενικές παρατηρήσεις και θέσεις του τραπεζικού κλάδου επί της εισαγωγής των ΔΛΠ, σχόλια για τα επιμέρους ΔΛΠ, καθώς και παρατηρήσεις επί των επιπτώσεων στη φορολογική και τραπεζική νομοθεσία.
- ▶ Επί της προωθούμενης από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών τροπολογίας για την προσθήκη ιδιαίτερου κεφαλαίου στον Κ.Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων

εταιρειών, η EET – κατόπιν σχετικής επεξεργασίας από την αρμόδια επιτροπή της – υπέβαλε στο Υπουργείο κείμενο κατ' άρθρον παρατηρήσεων. Οι παρατηρήσεις αφορούσαν την επέκταση της υποχρεωτικής εφαρμογής των ΔΛΠ και στις συνδεδεμένες με τη μητρική εταιρείες, στους όρους δημοσιότητας των συντασσόμενων σύμφωνα με τα ΔΛΠ οικονομικών καταστάσεων, στους κανόνες αποτίμησης και την τήρηση των λογιστικών βιβλίων, καθώς και στον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών ή ζημιών.

H. Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

1. Κοινωνικός διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους των υπό ένταξη χωρών

Στα μέσα Φεβρουαρίου 2003 πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο Στρογγυλή Τράπεζα για τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους των υπό ένταξη χωρών. Στόχος ήταν αφενός η ενημέρωση για τις εργασιακές και κοινωνικές σχέσεις στον τραπεζικό κλάδο κάθε υπό ένταξη κράτους και αφετέρου η παρουσίαση της ευρωπαϊκής και των εθνικών εμπειριών. Επισημαίνεται ότι, ειδικά για την Κύπρο, από τις σχετικές συζητήσεις καταδείχθηκε ότι το τραπεζικό της σύστημα διαθέτει και την παράδοση και την εμπειρία στις εργασιακές σχέσεις και πληροί τα κριτήρια ένταξής του στον ευρωπαϊκό τραπεζικό χώρο.

2. Ευρωπαϊκά συμβούλια εργαζομένων

Στο πλαίσιο της Στρογγυλής Τράπεζας, που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Φεβρουαρίου 2003 στην Κύπρο, ενόψει της επακόλουθης ένταξης του Εργοδοτικού Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Θεμάτων της ΕΤΟ, ανέκυψε το ζήτημα της δημιουργίας ευρωπαϊκών συμβουλίων εργαζομένων (European Works Councils), δεδομένου του αριθμού των υφιστάμενων κυπριακών τραπεζών. Ήδη η Ένωση Τραπεζοϋπαλλήλων Κύπρου προωθεί το θέμα μέσω της Ευρωπαϊκής Εργατικής Συνομοσπονδίας (UNI-Euro). Το μέτρο αυτό καταλαμβάνει όχι μόνο τις κυπριακές τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, αλλά και τις ελληνικές τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο και απασχολούν πάνω από 150 υπαλλήλους. Για την προώθηση του σημαντικού αυτού θέματος πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες σύσκεψη μεταξύ των μελών της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Θεμάτων, στην οποία μετείχε και η EET.

3. Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας

Η ΕΕΤ εκπόνησε σε συνεργασία με τα μέλη της αρμόδιας Επιτροπής Εργασιακών και Κοινωνικών Θεμάτων, κείμενο αναφορικά με τα προβλήματα που ανακύπτουν για τις τράπεζες από την εφαρμογή της νομοθεσίας για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων. Το κείμενο αυτό υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εργασίας.

4. Συνέδριο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την "Κοινωνικά Υπεύθυνη Αναδιάρθρωση Επιχειρήσεων" ("Socially responsible enterprise restructuring")

Τον Απρίλιο 2003 η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε συνέδριο με θέμα την "Κοινωνικά Υπεύθυνη Αναδιάρθρωση Επιχειρήσεων". Στόχος του συνεδρίου ήταν η προώθηση του διαλόγου και η ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων αναφορικά με το συγκεκριμένο θέμα, μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών και καλών πρακτικών ("best practices"). Στο συνέδριο συμμετείχαν, πέραν των εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας και του ελληνικού Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ανώτατα διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων και ανώτατα στελέχη των εργοδοτικών οργανώσεων και των οργανώσεων των εργαζομένων. Οι παρουσιάσεις και συζητήσεις αφορούσαν τρεις θεματικές ενότητες: (α) πρόβλεψη και διάλογος, (β) διαχείριση των αλλαγών: αναδιάρθρωση και μείωση προσωπικού – απασχολησιμότητα, και (γ) διαχείριση των αλλαγών: διάλογος και ολοκλήρωση. Η ΕΕΤ συμμετείχε με εκπροσώπους της στο συνέδριο, οι οποίοι εκπόνησαν σχετική έκθεση με τα πορίσματα του συνεδρίου, την οποία υπέβαλαν προς ενημέρωση στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας.

5. Κλαδική Επιτροπή Ισων Ευκαιριών

Αναφορικά με την Κλαδική Επιτροπή Ισων Ευκαιριών, η σύσταση της οποίας προβλέφθηκε με το άρθρο Β. 4 της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας Τραπεζών - ΟΤΟΕ 1996, ολοκληρώθηκε η διαδικασία ορισμού των νέων τακτικών και αναπληρωματικών μελών από την πλευρά των τραπεζών. Σημειώνεται ότι το Σεπτέμβριο 2003 πραγματοποιήθηκε και η πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής με τη νέα σύνθεσή της.

6. Παρατηρητήριο Απασχόλησης

Στο πλαίσιο της περαιτέρω δραστηριοποίησης του Κλαδικού Παρατηρητηρίου Απασχόλησης και σε συνέχεια της συνεδρίασης της Διοικούσας Επιτροπής του, η ΕΕΤ προέβη σε σχετική ενημέρωση των Διοικήσεων των μελών της και απέστειλε το Εντυπο Κοινωνικού Απολογισμού, προκειμένου να συμπληρωθεί από τις αρμόδιες διευθύνσεις των τραπεζών με τα στοιχεία του έτους 2002. Η συλλογή των στοιχείων αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2003.

7. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) - Corporate Social Responsibility (CSR)

Στο πλαίσιο επεξεργασίας του θέματος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης με τη μορφή Γνώμης Πρωτοβουλίας από ειδική ομάδα εργασίας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ), η ΕΕΤ προέβη σε σχετική ενημέρωση των μελών της Διατραπεζικής Επιτροπής της Κοινωνικών και Εργασιακών Θεμάτων και πραγματοποίησε έρευνα μεταξύ των μελών της για την έκταση και το βαθμό δραστηριοποίησης και τις πρωτοβουλίες τους σε σχέση με το θέμα αυτό. Η πλειονότητα των τραπεζών ανταποκρίθηκε και κατέστη σαφές ότι οι τράπεζες έχουν αναπτύξει έντονα πρωτοβουλιακή δράση, τόσο σε επίπεδο εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας τους, όσο και έναντι του κοινωνικού συνόλου.

Το θέμα της ΕΚΕ εξετάστηκε και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, η οποία ζήτησε από τα μέλη της να πληροφορηθεί κατά πόσον οι τράπεζες-μέλη των εθνικών ενώσεων τραπεζών γνωρίζουν και σε ποιο βαθμό το θέμα αυτό. Η ΕΕΤ, ανταποκρινόμενη στο αίτημα, ενημέρωσε ότι οι τράπεζες-μέλη της γνωρίζουν το συγκεκριμένο θέμα και τα αντίστοιχα κοινοτικά κείμενα (COM(2001)366 και COM(2002)346), ασκούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα σύμφωνα με τις αρχές της ΕΚΕ, αναγνωρίζοντας ότι το θέμα πρέπει να αντιμετωπίζεται σε εθελοντική βάση, ενώ παράλληλα γνωρίζουν ότι στην Ελλάδα έχει συσταθεί και λειτουργεί το Ελληνικό Δίκτυο για την Κοινωνική Συνοχή.

Στο ανωτέρω πλαίσιο η ΕΕΤ προέβη στη συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου, που εκπονήθηκε με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας. Το ερωτηματολόγιο διακρινόταν σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορούσε τη δραστηριοποίηση και ανάληψη πρωτοβουλιών από τις ίδιες τις εθνικές ενώσεις τραπεζών και την τυχόν συμμετοχή τους σε κάποιο δίκτυο ή πρόγραμμα για την ΕΚΕ, ενώ το δεύτερο μέρος απευθυνόταν στις τράπεζες-μέλη (ποιες τράπεζες έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες ΕΚΕ και σε ποιους τομείς, αν συμμετέχουν σε κάποιο δίκτυο για την ΕΚΕ και ποιες είναι οι τυχόν επιδράσεις των πρωτοβουλιών τους στην εταιρική τους εικόνα (προφίλ) και τις σχέσεις τους με τους πελάτες.

8. Επιτροπή Συνδέσμων για Ευρωπαϊκά Κοινωνικά Θέματα (Liaison Committee for Social Affairs)

Τον Οκτώβριο 2003 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα η συνεδρίαση της Επιτροπής Συνδέσμων για ευρωπαϊκά κοινωνικά θέματα, στα μέλη της οποίας έγινε παρουσίαση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, των συστημάτων επίλυσης ατομικών και συλλογικών εργατικών διαφορών, καθώς και των συνταξιοδοτικών συστημάτων των τραπεζών, σε συνδυασμό με τη λειτουργία των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης. Από τα θέματα αυτά, ο Έλληνας εκπρόσωπος ανέλαβε την επεξεργασία και εκπόνηση συγκριτικής παρουσίασης αναφορικά με το θέμα των συστημάτων επίλυσης ατομικών και συλλογικών εργατικών διαφορών που ισχύουν στα κράτη-μέλη. Σημειώνεται ότι την επεξεργασία του θέματος των συνταξιοδοτικών συστημάτων των τραπεζών έχει αναλάβει η Ιταλική Ένωση Τραπεζών.

9. Λοιπή δραστηριότητα

Η ΕΕΤ στη διάρκεια του 2003 συμμετείχε σε επιμέρους ερωτηματολόγια, τα οποία εκπονήθηκαν είτε με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας είτε με πρωτοβουλία μεμονωμένων ενώσεων τραπεζών. Ενδεικτικά, αντικείμενο των ερωτηματολογίων ήταν:

- Ο χρόνος εργασίας και συγκεκριμένα το ισχύον ανά κράτος-μέλος καθεστώς αναφορικά με το χρόνο εργασίας των τραπεζοϋπαλλήλων και ιδίως τη δυνατότητα εφαρμογής ευέλικτου ωραρίου.
- Η συλλογή πληροφοριών αναφορικά με τη σύναψη συμφωνιών για τη σύσταση Ευρωπαϊκών Συμβουλίων Εργαζομένων στο χρηματοπιστωτικό τομέα, κατ' εφαρμογήν της Οδηγίας 94/45/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το ΠΔ 40/1997. Στόχος ήταν να διαπιστωθεί η μέχρι σήμερα εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, στο πλαίσιο διερεύνησης σε κοινοτικό επίπεδο της σκοπιμότητας αναθεώρησης της εν λόγω Οδηγίας.
- Τα επίπεδα συνταξιοδοτικής κάλυψης των τραπεζοϋπαλλήλων. Ειδικότερα, τέθηκαν αφενός γενικά ζητήματα (εφαρμογή των τριών (3) Πυλώνων, βασική ασφαλιστική νομοθεσία και πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές) και αφετέρου ειδικότερα ζητήματα ανά Πυλώνα (εισφορές, συστήματα εφαρμογής, προϋποθέσεις κάλυψης).

<http://www.hba.gr>

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Α. Εκσυγχρονισμός τραπεζών και τραπεζικών συναλλαγών

1. Τυποποιήσεις

► Τυποποίηση των συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή ξένου νομίσματος

Στη διάρκεια των τελευταίων μηνών του 2002 ολοκληρώθηκε το έργο της τυποποίησης των γραμματίων και συναλλαγματικών σε διαταγή ξένου νομίσματος. Το Φεβρουάριο 2003 ενημερώθηκαν οι διοικήσεις των τραπεζών, προκειμένου να δώσουν τις απαραίτητες οδηγίες για τη χρήση του νέου τύπου συναλλαγματικών και γραμματίων προς τις αρμόδιες υπηρεσίες των τραπεζών τους. Το νέο πρότυπο καταχωρήθηκε στην ιστοσελίδα της ΕΕΤ.

► Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος

Κατά τη διάρκεια του 2003 συνεχίστηκε η τριμηνιαία ενημέρωση του Ευρετηρίου του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος και η αποστολή του, σε ηλεκτρονική μόνο μορφή, στις τράπεζες-μέλη της, καθώς και στις εταιρείες ΔΙΑΣ, Τειρεσίας και στον Τραπεζικό Μεσολαβητή.

► Φυλλάδιο για την εκ των προτέρων ενημέρωση της πελατείας αναφορικά με τις μεταφορές πιστώσεων

Ολοκληρώθηκε το περιεχόμενο του ως άνω φυλλαδίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Κανονισμού 2560/2001, και διανεμήθηκε στις τράπεζες το σχετικό υλικό (μακέτες και φιλμ) για την παραγωγή του. Επίσης, κατόπιν σχετικού αιτήματος των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ, το εν λόγω φυλλάδιο διατίθεται πλέον και στην αγγλική γλώσσα.

► Εφαρμογή του προτύπου για την εκτύπωση της code line των επιταγών

Από την 1η Ιουλίου 2003 τέθηκε σε εφαρμογή απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΕΤ για την εκτύπωση της code line στις επιταγές σε ευρώ. Η υιοθέτηση της τυποποίησης δεν προσκρούει σε ουσιαστικά προβλήματα εφαρμογής από τις τράπεζες.

Ταυτόχρονα προγραμματίστηκε συνάντηση ΔΙΑΣ – τραπεζών για τον καθορισμό των νέων προδιαγραφών του συστήματος DiasCheque, κατά τη διάρκεια της οποίας ορίστηκε η ημερομηνία εφαρμογής των νέων προδιαγραφών από το συγκεκριμένο σύστημα.

► **Ηλεκτρονική Οδηγία Πληρωμής (Electronic Payment Initiator - ePI)**

Σε συνέχεια της Διεθνούς Οδηγίας Πληρωμής (IPI), η οποία τυποποιήθηκε και υποστηρίζεται από τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας από το 2002, ολοκληρώθηκε το έργο της απόδοσης στα ελληνικά της ορολογίας που χρησιμοποιείται στις διαδικασίες του προτύπου ePI. Αντίγραφο της μετάφρασης των όρων του ePI διαβιβάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Προτύπων, η οποία και παρακολουθεί την υιοθέτησή του σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον αποφασίστηκε η δημιουργία από την ΕΕΤ ενημερωτικού εντύπου για τις επιχειρήσεις, καθώς και η ανάληψη κάθε αναγκαίας δράσης προκειμένου το πρότυπο να γίνει γνωστό στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Ωστόσο, όπως ισχύει και για την περίπτωση της Διεθνούς Οδηγίας Πληρωμής, η προώθηση των δύο αυτών προϊόντων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την υιοθέτησή τους στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό.

2. Ηλεκτρονική τραπεζική

► **Διατραπεζική συνεργασία**

Οι τράπεζες, στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν την παραγωγικότητα των μονάδων ηλεκτρονικής τραπεζικής και να αυξήσουν τις συναλλαγές μέσω αυτού του εναλλακτικού δικτύου, ανέθεσαν στην ΕΕΤ τη συγκρότηση τριών ομάδων εργασίας με τα εξής αντικείμενα:

- Συνεργασία για τα ψηφιακά πιστοποιητικά και τις ψηφιακές υπογραφές. Στόχος της ομάδας είναι η καθιέρωση κοινά αποδεκτών διαδικασιών και κοινής αντιμετώπισης των τεχνικών προδιαγραφών, ώστε να είναι δυνατή η αμοιβαία αναγνώριση των ψηφιακών πιστοποιητικών μεταξύ των τραπεζών. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας εκλήθη από την ΕΕΤ εκπρόσωπος της εταιρείας IDENTRUS και ενημέρωσε τις τράπεζες σχετικά με τις διεθνείς εξελίξεις στο αντικείμενο.
- Συλλογή στατιστικών πληροφοριών σχετικά με την ηλεκτρονική τραπεζική. Αντικείμενο της εν λόγω ομάδας, η οποία ολοκλήρωσε το έργο της, ήταν ο προσδιορισμός της μεθοδολογίας και του είδους των πληροφοριών που επιθυμούν οι τράπεζες να συλλέγει η ΕΕΤ. Ήδη μέχρι το τέλος του έτους οι τράπεζες απέστειλαν τα στοιχεία των τριών τριμήνων του 2003 στην ΕΕΤ, η οποία τα επεξεργάστηκε και τα διαβίβασε στα μέλη της.
- Μελέτη και προσδιορισμός προωθητικών ενεργειών για την ηλεκτρονική τραπεζική. Πρώτο προϊόν της ομάδας εργασίας αποφασίστηκε να είναι ένα ενημερωτικό CD-ROM για το e-banking. Σε τακτικές συνεδριάσεις της ομάδας, κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2003, διαμορφώθηκε το τελικό περιεχόμενο και η εικαστική παρουσίαση του CD-ROM. Η δημοσιοποίηση του σχετικού υλικού από την ΕΕΤ τοποθετείται στις αρχές του 2004.

► Πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τραπεζικών Προτύπων

Η ΕΕΤ συμμετέχει στις εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Τραπεζικών Προτύπων (ECBS) και διαβιβάζει στις τράπεζες-μέλη της τα τεχνικά εγχειρίδια και τις μελέτες που εκδίδονται από αυτήν. Σε σχέση με την ηλεκτρονική τραπεζική η Επιτροπή δημοσίευσε:

- ❑ Εγχειρίδιο με τίτλο “Security guidelines for e-Banking: Application of the Basel Risk Management Principles”, στο οποίο περιγράφονται μια σειρά από κατευθυντήριες αρχές για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής σε ένα πλαίσιο ασφάλειας, τις οποίες η ECBS συστήνει στις ευρωπαϊκές τράπεζες να υιοθετήσουν. Οι θεμελιώδεις αυτές αρχές βέλτιστης πρακτικής για τη διαχείριση των ιδιαίτερων κινδύνων, στους οποίους εκτίθενται τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την άσκηση δραστηριοτήτων ηλεκτρονικής τραπεζικής, ευθυγραμμίζονται με θέματα που περιγράφονται στο έγγραφο “Risk Management Principles for e-Banking” της Επιτροπής της Βασιλείας για την εποπτεία των τραπεζών.
- ❑ Μελέτη για τις πληρωμές μέσω κινητών τηλεφώνων. Η μελέτη περιγράφει τα προβλήματα και τις απαιτήσεις μιας τυπικής ευρωπαϊκής τράπεζας, η οποία θέτει σε εφαρμογή συστήματα πληρωμών μέσω κινητών τηλεφώνων (mobile payments). Τα συμπεράσματα και οι διαδικασίες υλοποίησης των πληρωμών που περιγράφονται στο κείμενο, σύμφωνα με το οποίο όλοι οι συμμετέχοντες στις m-payments μπορούν να αποκομίσουν κέρδος, πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως κατευθυντήρια γραμμή για τις τράπεζες και τους συνεργάτες τους (π.χ. εταιρείες τηλεπικοινωνίας, κατασκευαστές συσκευών).

3. Στατιστικά στοιχεία

Για την καταγραφή των εξελίξεων του τραπεζικού κλάδου στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν τα εξής:

1. Συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων που αφορούν:
 - ❑ τις ελληνικές τράπεζες στο εξωτερικό και το σύνολο των απασχολουμένων,
 - ❑ το δίκτυο των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα και το σύνολο των απασχολουμένων,
 - ❑ το δίκτυο των ATM.
2. Δημιουργία αρχείου στατιστικών πληροφοριών που αφορά την παρουσίαση σε ευρώ των βασικών οικονομικών μεγεθών των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα, των τραπεζικών ομίλων και των συνεταιριστικών τραπεζών, βάσει των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 1998, 1999, 2000, 2001, 2002.

Τα παραπάνω στοιχεία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της ΕΕΤ, στα ελληνικά και στα αγγλικά.

Επίσης πραγματοποιήθηκε ανάλυση και επεξεργασία των στοιχείων της παραγράφου 2 και συντάχθηκε σχετική έκθεση που περιλαμβάνει:

- ❑ ανάλυση βασικών μεγεθών ισολογισμού και ανάλυση λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης ανά τράπεζα και ανά όμιλο,
- ❑ χρηματοοικονομικούς δείκτες επί των οικονομικών καταστάσεων ανά τράπεζα και ανά όμιλο,
- ❑ μερίδια αγοράς στο σύνολο των ελληνικών τραπεζών, στο σύνολο των τραπεζικών ομίλων και στο σύνολο των συνεταιριστικών τραπεζών.

4. Εκσυγχρονισμός συναλλαγών

Κατά τη διάρκεια του 2003 εντατικοποιήθηκε η συνεργασία της EET με την εταιρεία ΔΙΑΣ και τις τράπεζες για την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό των διατραπεζικών συστημάτων και την προσέλκυση νέων πελατών σε αυτά. Ειδικότερα:

- ❑ Κατόπιν σχετικού αιτήματος του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος προς τη ΔΙΑΣ και τις τράπεζες για την εξόφληση των λογαριασμών σταθερής τηλεφωνίας με χρέωση των τραπεζικών λογαριασμών των πελατών του μέσω του συστήματος DiasDebit – με παράλληλη κατάργηση των διμερών συμφωνιών που έχουν ήδη υπογράψει με τον Οργανισμό ορισμένες τράπεζες – οι τράπεζες, η εταιρεία ΔΙΑΣ και ο ΟΤΕ υπέγραψαν τον Ιανουάριο σχετική σύμβαση, η οποία έχει ήδη τεθεί σε ισχύ.
- ❑ Σύμφωνα με τη σύμβαση που υπέγραψαν ο EOMMEX, η ΔΙΑΣ και οι τράπεζες, η καταβολή των αποζημιώσεων για λογαριασμό του ελληνικού Δημοσίου σε επιχειρήσεις όλης της χώρας που υφίστανται ζημιές από θεομηνίες και άλλες αιτίες, θα πραγματοποιείται μέσω του EOMMEX, με πίστωση τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων-επιχειρήσεων σε τράπεζες της επιλογής τους, με τη βοήθεια του διατραπεζικού συστήματος DiasPay.
- ❑ Υπογράφηκε η σύμβαση ανάπτυξης συστήματος ανανέωσης χρόνου ομιλίας (για καρτοκινητά) μεταξύ των τραπεζών, της ΔΙΑΣ και της εταιρείας VODAFONE, μέσω του συστήματος DiasDebit.
- ❑ Υπογράφηκε και έχει ήδη τεθεί σε ισχύ σύμβαση, με την οποία θα πραγματοποιείται μέσω του συστήματος DiasPay η καταβολή των οικονομικών υποχρεώσεων του ΙΚΑ προς τα φαρμακεία, για τις συνταγογραφήσεις του ΙΚΑ που εκτελούνται από αυτά.
- ❑ Αποφασίστηκε η διερεύνηση της δυνατότητας εξόφλησης οφειλών σε Αυτόματες Ταμειολογιστικές Μηχανές (ATM).

5. Ασφάλεια τραπεζών και συναλλαγών

► Φυσική ασφάλεια καταστημάτων

Το θέμα αυτό επανήλθε στο προσκήνιο και απασχόλησε σε σημαντικό βαθμό την EET. Με αφορμή την αύξηση των ληστειών κατά το 2003, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης ανακοίνωσε την πρόθεσή του να τροποποιήσει την υφιστάμενη απόφαση 3015/97 και προς το σκοπό αυτό διαβίβασε στην EET σχέδιο νέας υπουργικής απόφασης για παρατηρήσεις.

Το σχέδιο αυτό που τροποποιεί προς το επαχθέστερο την υφιστάμενη απόφαση, διότι καθιστά υποχρεωτικά μέτρα και συστήματα ασφαλείας, με τα οποία δεν συμφωνούν οι τράπεζες, καθώς είναι αναποτελεσματικά και εγκυμονούν κινδύνους για την ασφάλεια του προσωπικού και της πελατείας, τέθηκε υπόψη τόσο της αρμόδιας διατραπεζικής επιτροπής της ΕΕΤ, όσο και των καταστατικών οργάνων της. Οι τελικές παρατηρήσεις της ΕΕΤ διαβιβάστηκαν στην ηγεσία του Υπουργείου και αναμένεται πλέον η σχετική απόφασή του.

▸ Ασφάλεια συναλλαγών στα ATM

Η ασφάλεια συναλλαγών στα ATM και η αποτροπή της εξαπάτησης των πελατών των τραπεζών από τους κακοποιούς, αναδείχθηκε σε σημαντικό θέμα δραστηριοποίησης της ΕΕΤ κατά το 2003. Με αφορμή περιορισμένο αριθμό περιστατικών υποκλοπής κάρτας ανάληψης και αριθμού PIN, συγκροτήθηκε διατραπεζική επιτροπή, η οποία διερεύνησε και μελέτησε το ζήτημα. Ειδικότερα καταγράφηκαν και αναλύθηκαν οι τρόποι δράσης των κακοποιών (ghost ATM, lebanese loop, skimming, τακτική προσέλκυσης προσοχής κ.λπ.) και έγιναν επαφές με τις κατασκευάστριες εταιρείες, για την κοινή αντιμετώπιση των περιστατικών αυτών με τη χρήση συστημάτων αναγνώρισης της εισαγωγής ξένων ή αντιγραφικών μηχανημάτων. Παράλληλα υιοθετήθηκαν κοινές οδηγίες προς τους χρήστες-πελάτες για την ενδεδειγμένη χρήση της κάρτας ανάληψης και την απόκρυψη του αριθμού PIN. Οι οδηγίες αυτές συμπεριλήφθηκαν και σε δελτίο τύπου της ΕΕΤ που δημοσιεύτηκε το Σεπτέμβριο 2003.

▸ Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του Ν. 2331/95

Η ΕΕΤ συμμετέχει στις συνεδριάσεις της εν λόγω εθνικής επιτροπής, η οποία έχει ως αντικείμενο τη συγκέντρωση, διερεύνηση και αξιολόγηση των αναφορών και πληροφοριών που διαβιβάζονται σ' αυτήν από τους υπόχρεους φορείς (πιστωτικά ιδρύματα, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, χρηματιστηριακές εταιρείες κ.λπ.) για συναλλαγές ύποπτες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Σε περίπτωση που μία αναφορά αξιολογηθεί ως ύποπτη και με σχετικό αιτιολογημένο πόρισμα, η υπόθεση παραπέμπεται στις αρμόδιες δικαστικές αρχές για τις δέουσες ενέργειες.

▸ Ενημέρωση τραπεζών

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της με τις αρμόδιες δικαστικές, αστυνομικές και άλλες κρατικές αρχές και φορείς, η ΕΕΤ ενημερώνει συστηματικά τα μέλη της για όλες τις σχετικές αποφάσεις τους που της διαβιβάζουν και άπτονται της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος. Η ενημέρωση αυτή αφορά διατάξεις ανακριτικών και άλλων αρχών για δέσμευση λογαριασμών και θυρίδων θησαυροφυλακίου, αιτήματα διάφορων αρχών για παροχή πληροφοριών για λογαριασμούς πελατών και την κίνηση αυτών, διασφαλίσεις των συμφερόντων του Δημοσίου και άρσεις αυτών, αποφάσεις υπουργείων σχετικές με τραπεζικά προϊόντα και εργασίες, καθώς και λοιπή πληροφόρηση από διάφορους άλλους φορείς.

B. Στήριξη επιχειρήσεων

1. Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ)

Το ΤΕΜΠΜΕ συστήθηκε με το Ν. 3066/02, θα λειτουργεί συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά προς τον τραπεζικό τομέα και θα παρέχει εγγυήσεις στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις σε ποσοστό από 40-70% επί του ύψους της πίστωσης. Οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των εγγυήσεων εξειδικεύονται στον οικείο Κανονισμό Εγγυήσεων, που εγκρίθηκε με την ΚΥΑ 12882/867/31.7.03.

Το αρχικό κεφάλαιο του Ταμείου ανέρχεται σε 100.000.000 ευρώ, το οποίο καλύπτεται από το ελληνικό Δημόσιο και συγχρηματοδοτείται κατά 67% από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα μέσα Δεκεμβρίου 2003 ο Πρόεδρος του ΤΕΜΠΜΕ, κ. Ι. Δασκαλόπουλος, απέστειλε με έγγραφό του στις Διοικήσεις των τραπεζών σύμβαση συνεργασίας και ζήτησε την υπογραφή της από αυτές, προκειμένου να ξεκινήσει ουσιαστικά η λειτουργία του Ταμείου.

Πρόσθετα, με στόχο τη μέγιστη αποτελεσματικότητα του νεοσύστατου για τη χώρα μας εγγυοδοτικού αυτού θεσμού, συμφωνήθηκε η σύσταση διμερούς επιτροπής ΤΕΜΠΜΕ – τραπεζών, με αντικείμενο την επεξεργασία και επίλυση διαδικαστικών και άλλων θεμάτων που θα προκύπτουν στην πορεία της συνεργασίας τους.

2. Συνεργασία ΕΕΤ - ΤΑΝΕΟ

Το Ταμείο Ανάπτυξης Νέας Οικονομίας (ΤΑΝΕΟ), που συστήθηκε με το Ν. 2843/2000, έχει ως σκοπό τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχημάτων, Venture Capital Funds (VCF), τα οποία θα επενδύουν σε καινοτόμες επιχειρήσεις με έδρα την Ελλάδα (ενδεικτικά: τηλεπικοινωνίες, πληροφορική, ηλεκτρονικό εμπόριο, βιοτεχνολογία κ.λπ.).

Με δεδομένο ότι η δημιουργία VCF παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον τραπεζικό τομέα, η ΕΕΤ, σε συνεργασία με το ΤΑΝΕΟ, διοργάνωσε το Δεκέμβριο 2003 ημερίδα με θέμα: “Δυνατότητες χρηματοδότησης από το ΤΑΝΕΟ επιχειρημάτων των ελληνικών τραπεζών στο χώρο του venture capital”.

Σημειώνεται ότι το ΤΑΝΕΟ θα αναλαμβάνει ποσοστό μέχρι 50% του κεφαλαίου των σχημάτων στα οποία θα επενδύει και δεν θα αναμιγνύεται σε θέματα διαχείρισής τους. Βασικά κριτήρια για την επιλογή των επενδυτικών σχημάτων, στα οποία θα συμμετάσχει το Ταμείο, είναι η αξιοπιστία των επενδυτικών προτάσεων και των διαχειριστών, καθώς και η συμβολή των χρηματοδοτούμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην ανάπτυξη των τομέων της Νέας Οικονομίας.

Το ύψος των κεφαλαίων που πρόκειται να επενδύσει το Ταμείο ανέρχεται σε 150.000.000 ευρώ. Από τα κεφάλαια αυτά, τα 105.000.000 ευρώ προέρχονται από ιδιώτες επενδυτές (έκδοση ομολογιακού δανείου με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου) και τα 45.000.000 ευρώ αποτελούν επένδυση του ελληνικού Δημοσίου.

Γ. Εκπαιδευτική δραστηριότητα

1. Εκπαιδευτικά προγράμματα

Το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, ανταποκρινόμενο στη διαρκή ζήτηση για έγκυρη, επίκαιρη, αλλά και ευέλικτη επαγγελματική κατάρτιση, διοργάνωσε κατά τη διάρκεια του 2003 εκπαιδευτικά προγράμματα βραχείας διάρκειας, καθώς και πιστοποίησης στελεχών από θεσμικούς φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού, τόσο με τη μέθοδο της διδασκαλίας στην αίθουσα, όσο και με τις μεθόδους κατάρτισης από απόσταση (distance learning και e-book).

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στα προγράμματα προέρχεται από τον τραπεζικό χώρο, ενώ μικρό μόνο ποσοστό (βλ. διάγραμμα 1) προέρχεται από άλλους χώρους ή από τραπεζικούς που καλύπτουν οι ίδιοι τη συμμετοχή τους. Η αύξηση του αριθμού των ιδιωτών το 2003 οφείλεται στα προγράμματα Πιστοποίησης Στελεχών Κεφαλαιαγοράς, τα οποία παρακολούθησε μεγάλος αριθμός εργαζομένων σε χρηματιστηριακές εταιρείες.

Το 2003 σταθεροποιήθηκε η ήδη διαφαινόμενη από το 2002 τάση αύξησης του αριθμού των συμμετεχόντων στα προγράμματα της κατάρτισης από απόσταση (βλ. διάγραμμα 2), που αποτελούν πλέον το 66% του συνόλου των συμμετεχόντων στα προγράμματα του ΕΤΙ.

Το σύνολο των εκπαιδευτικών διοργανώσεων και των προσώπων που συμμετείχαν σε αυτές κατά το έτος 2003, καθώς και τα αντίστοιχα μεγέθη του έτους 2002, απεικονίζονται με αριθμούς στους πίνακες 1 και 2.

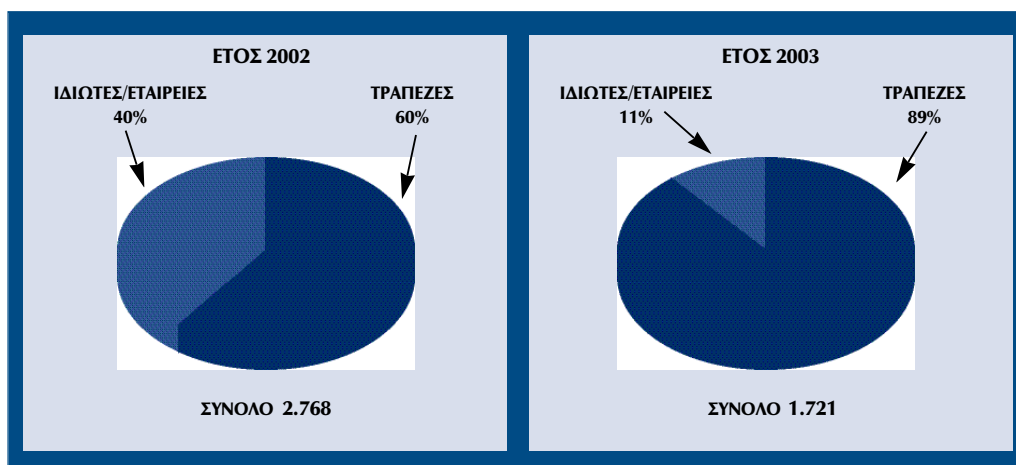
ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

	2003	2002
1. Σεμινάρια στην αίθουσα		
Σεμινάρια παραγωγής ΕΤΙ	69	73
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	47	59
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος τραπεζών/άλλων φορέων	28	44
Μερικό σύνολο	144	176
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση	23	13
Σύνολο προγραμμάτων	167	189

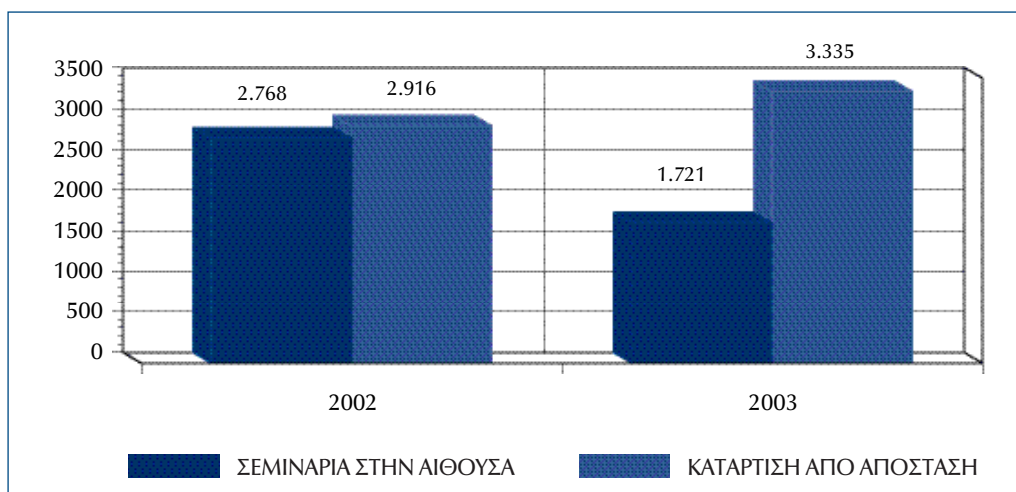
ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

	2003	2002
1. Σεμινάρια στην αίθουσα		
Σεμινάρια παραγωγής ΕΤΙ	762	973
Σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς	561	960
Σεμινάρια κατόπιν αιτήματος τραπεζών/άλλων φορέων	398	835
Μερικό σύνολο	1.721	2.768
2. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση	3.335	2.916
Σύνολο συμμετοχών	5.056	5.684

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ-ΙΔΙΩΤΩΝ/ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΣΤΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

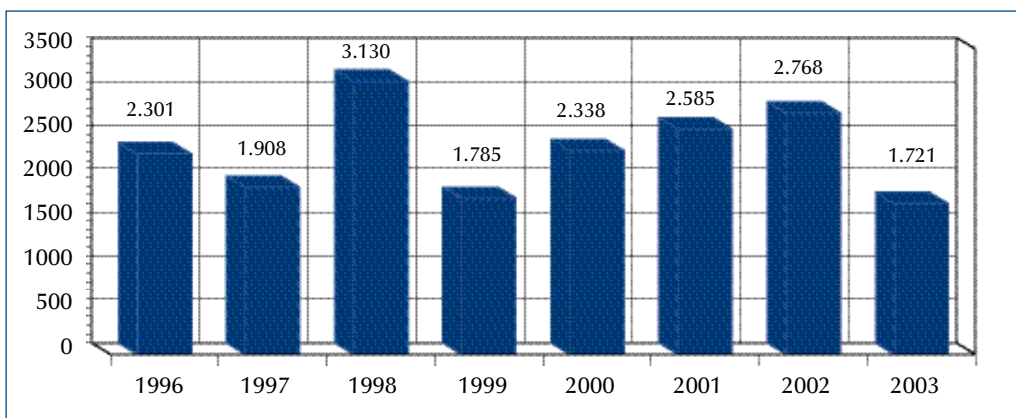
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ

Α. Σεμινάρια στην αίθουσα

Στο διάγραμμα 3 εμφανίζεται ο αριθμός των συμμετοχών στα σεμινάρια στην αίθουσα από το 1996 μέχρι το 2003.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3 ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

Τα προγράμματα που πραγματοποιήθηκαν το 2003 διακρίνονται και πάλι σε 3 βασικούς κύκλους:

α. Προγράμματα πιστοποίησης στελεχών

- Πρόγραμμα προετοιμασίας για τον τίτλο Chartered Financial Analyst (CFA), επίπεδο Α και Β.
- Προγράμματα για πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων.

β. Εξειδικευμένα προγράμματα

- Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων.
- Αγγλικά για στελέχη χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

γ. Σεμινάρια βραχείας διάρκειας

Θεματικές ενότητες:

☐ Εποπτεία τραπεζών / Διαχείριση κινδύνων	☐ Τραπεζικές εργασίες
☐ Μέσα και συστήματα πληρωμών	☐ Νομικά – θεσμικά
☐ Κεφαλαιαγορές – χρηματαγορές	☐ Θέματα καταναλωτή
☐ Οργάνωση και διοίκηση	☐ Φορολογικά – λογιστικά
	☐ Microsoft Office Automation

Ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες που αποτυπώνουν τη θεματολογία των σεμιναρίων του έτους 2003, την κατανομή τους στην Αθήνα και την περιφέρεια, τη διάρκειά τους, τον αριθμό των προσώπων που συμμετείχαν κατά φύλο, καθώς και την προέλευσή τους. Στον πίνακα 3 παρουσιάζονται τα σεμινάρια αποκλειστικής παραγωγής του ETI, στον πίνακα 4 όσα πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με άλλους φορείς και στον πίνακα 5 τα σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν για μεμονωμένες τράπεζες και οργανισμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΕΤΙ

Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΕΠΙΧΡΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΙΔΙΩΤΕΣ
1	Ο πλήρης κύκλος της καταναλωτικής πίστης	2	2	4	14	17	14	31	56	27	4
2	Διαχείριση πιστωτικών κινδύνων και προβληματικών δανείων	1	1	2	18	12	11	23	36	18	5
3	Σύγχρονα επενδυτικά χρηματοοικονομικά προϊόντα & υπηρεσίες	2		2	16	15	23	38	32	35	3
4	Προγράμματα χρηματοοικονομικών αγγλικών	8	2	10	60	26	17	43	600	42	1
5	Microsoft office automation	5	1	6		22	20	42	106	40	2
6	Νομικά θέματα παραγωγών	1		1	4	7	11	18	4	18	
7	Συστήματα έγκαιρης διάγνωσης - διασφάλιση πιστωτικού κινδύνου	2	1	3	21	25	7	32	63	25	7
8	Πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων	1		1	30	2	6	8	30	7	1
9	Νέες προτάσεις Βασιλείας για κεφαλαιακή επάρκεια τραπεζών	2		2	4	21	15	36	8	35	1
10	Αντιμετώπιση χρηματοδοτικών αιτημάτων & επίλυση προβλ. ρευστότητας	2		2	21	13	12	25	42	24	1
11	Επιχειρηματικές χορηγήσεις	2		2	21	14	12	26	42	24	2
12	Σενάρια χρηματοοικονομικής εξυγίανσης επιχειρήσεων	1		1	21	5	5	10	21	10	
13	Γραπτή επικοινωνία & έκφραση-σύνταξη επαγγελματικού κειμένου	2		2	16		15	15	32	15	
14	Διαχείριση λειτουργικού κινδύνου	1		1	4	7	11	18	4	18	
15	Επιχειρήσεις & τραπεζικές χρηματοδοτήσεις	2		2	20	10	5	15	40	14	1
16	Τραπεζικές υπηρεσίες & προστασία του Καταναλωτή	2		2	7	7	24	31	14	30	1
17	Διαχείριση χαρτοφυλακίου	2		2	16	11	7	18	32	18	
18	Internet banking: Νομικές πτυχές	1		1	8	16	10	26	8	25	1
19	Κανονιστικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας τραπεζών στην Ελλάδα	2		2	4	43	22	65	8	62	3
20	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα	1		1	21	3	6	9	21	7	2
21	Καθυστερήσεις χορηγήσεων (εμπλοκές)	2	1	3	21	18	21	39	63	39	
22	Παράγωγα πιστωτικού κινδύνου	1		1	8	9	9	18	8	18	
23	Ο τραπεζικός δανεισμός για κατοικία και επαγγελματική στέγη	1	1	2	14	4	7	11	28	11	
24	Εξελίξεις στο χώρο των αμοιβαίων κεφαλαίων	2		2		5	7	12	24	10	2
25	Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων	1		1	84	4	5	9	84	9	
26	Ασφάλεια πληροφοριακών & τηλεπικοινωνιακών συστημάτων	1		1	21	12	5	17	21	14	3
27	Εύρεση στοιχείων & μέθοδοι διαχείρισης δεδομένων	1		1	16	4	2	6	16	5	1
28	Ηλεκτρονικό έγκλημα & διακυβέρνηση πληροφορικής	1		1	4	7	6	13	4	12	1
29	Σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος για επιθεωρητές	1		1	36	3	8	11	36	11	
30	Οργάνωση εργασιών & έλεγχος οικονομικών υπηρεσιών τραπεζών	1		1	24	2	5	7	24	6	1
31	Τεχνολογίες αιχμής & αυτοματισμός γραφείου	1		1	15	3	5	8	15	7	1
32	Αξιολόγηση ναυτιλιακών δανείων	1		1	36	8	6	14	36	7	7
33	Νομικά θέματα διασυνοριακού δανεισμού	1		1	4	7	11	18	4	16	2
34	Τιτλοποίηση και διαχείριση ενεργητικού - παθητικού	1		1	14	6	5	11	14	10	1
35	Ο ενιαίος χρηματοπιστωτικός χώρος	1		1	4	11	10	21	4	21	
36	Διεθνές & κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο συστημάτων πληρωμών	1		1	4	5	13	18	4	18	
	Σύνολα	60	9	69		384	378	762	1584	708	54

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΙΔΙΩΤΕΣ
1	Εισαγωγή στον έλεγχο συστημάτων πληροφορικής	2		2	19	20	5	25	38	12	13
2	Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων: Ειδικά θέματα	1		1	10	8	3	11	10	10	1
3	Διεθνή λογιστικά πρότυπα	6		6		53	41	94	134	87	7
4	Αποτίμηση εταιρειών	1		1	20	8	9	17	20	15	2
5	Σχέδιο επαναλειτουργίας μετά από καταστροφικό γεγονός	1		1	14	13	2	15	14	11	4
6	Χρηματοοικονομικές εξελίξεις στο χώρο του Real Estate	1		1	6	6	1	7	6	7	
7	Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων	5		5	25	40	38	78	125	62	16
8	Τραπεζικές υπηρεσίες διαχείρισης κεφαλαίων ασφαλιστικών οργανισμών	1		1	16	4	6	10	16	3	7
9	Swift classroom courses	13		13		86	81	167	133	151	16
10	Swift virtual classroom courses	10		10	2	16	26	42	20	42	
11	Εκπαίδευση τραπεζικών στελεχών στο on line σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ	3	1	4	4	39	34	73	16	70	3
12	Αποτίμηση & διαχείριση χαρτοφυλακίου ομολόγων	1		1	20	5	2	7	20	4	3
13	Chartered financial analyst	1		1	56	8	7	15	56	8	7
	Σύνολα	46	1	47		306	255	561	608	482	79

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

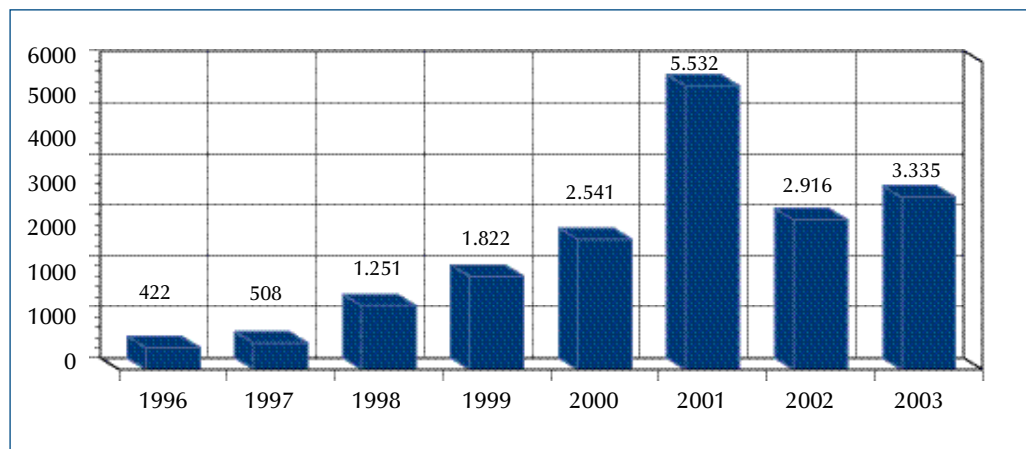
Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ	
		ΚΕΝΤΡΟ	ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ		ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΙΔΙΩΤΕΣ
1	Πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων	11	1	12	30	78	73	151	360	151	
2	Project finance	1		1	24	7	3	10	24	10	
3	Πωλητές αμοιβαίων κεφαλαίων	3	2	5	20	25	25	50	100		50
4	Αρχές γενικής λογιστικής	2		2	8	10	20	30	16	30	
5	Χορηγήσεις	1		1	10	3	5	8	10	8	
6	Το treasury & η λειτουργία του στην εποχή του ευρώ	1		1	16	10	14	24	16	24	
7	Βασικές αρχές λιανικής τραπεζικής	2	1	3	16	30	28	58	48	58	
8	Βασική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων	2		2	84	11	36	47	168	47	
9	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα	1		1	21	7	13	20	21	20	
	Σύνολα	24	4	28		181	217	398	763	348	50

Β. Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση

Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση με χρήση εγχειριδίου

Τα προγράμματα αυτά στηρίζονται σε ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και στην απευθείας επικοινωνία με τους εκπαιδευτές σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Η συνεχής αύξηση του αριθμού των εκπαιδευομένων (βλ. διάγραμμα 4) αναδεικνύει την απήχηση των προγραμμάτων αυτών και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που η ευέλικτη αυτή μορφή κατάρτισης προσφέρει στους εργαζομένους, για τους οποίους η πρόσβαση σε συμβατικές μορφές κατάρτισης παρουσιάζει δυσκολίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

Στη διάρκεια του 2003 πραγματοποιήθηκαν διοργανώσεις σε όλα τα θέματα που έχουν ήδη αναπτυχθεί και διεξαχθεί και τις προηγούμενες χρονιές, ενώ πρώτη φορά υλοποιήθηκε ένα νέο εκπαιδευτικό πακέτο με αντικείμενο “Καταθετικά προϊόντα”. Στον πίνακα 6 παρατίθενται αναλυτικά τόσο η θεματολογία και ο αριθμός διοργανώσεων για κάθε αντικείμενο, όσο και στοιχεία για τους συμμετέχοντες.

Τη χρονιά αυτή συνεχίστηκε επίσης η ανοδική τάση της συμμετοχής των γυναικών στα προγράμματα κατάρτισης από απόσταση σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη των σεμιναρίων στην αίθουσα. Πιο συγκεκριμένα ο αριθμός συμμετοχών των γυναικών είναι υπερδιπλάσιος αυτού των ανδρών (2.242/1.093). Αντίθετα παρατηρήθηκε μικρή μείωση του ποσοστού συμμετοχής των γυναικών στα σεμινάρια στην αίθουσα (βλ. διαγράμματα 5 και 6).

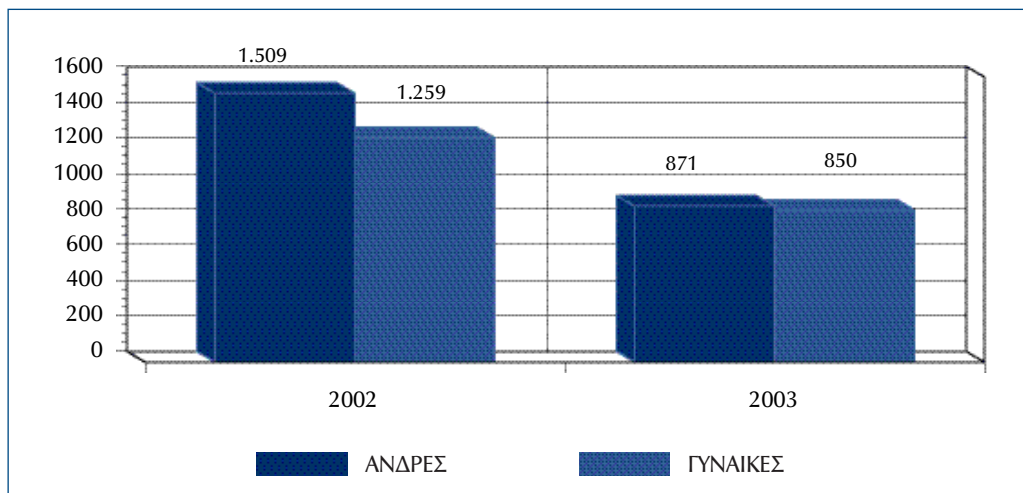
Προγράμματα κατάρτισης από απόσταση μέσω του διαδικτύου (e-book)

Το e-book είναι η ηλεκτρονική εκδοχή υφιστάμενων προγραμμάτων κατάρτισης από απόσταση. Αποσκοπεί στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων με το περιβάλλον του διαδικτύου και της ηλεκτρονικής διαχείρισης κειμένων και στοχεύει στη δημιουργία βασικών δεξιοτήτων για τη μετάβαση σε πιο σύνθετες μορφές ηλεκτρονικής εκπαίδευσης. Το e-book αποτελεί μια ευέλικτη μορφή αυτοεκπαίδευσης με συνεχή υποστήριξη από τον εκπαιδευτή, όπου ο εκπαιδευόμενος έχει την ευχέρεια να επιλέγει το χρόνο και το χώρο μελέτης του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΕΤΟΥΣ 2003

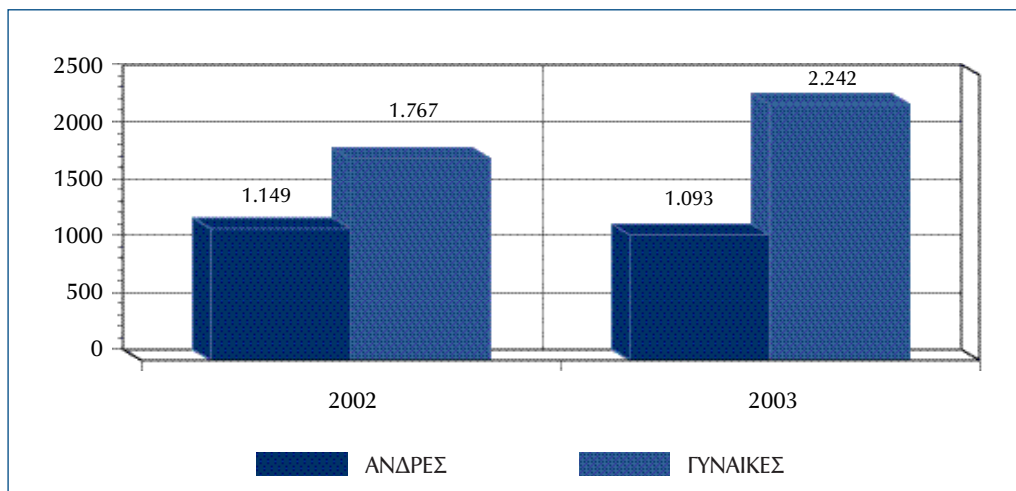
Α.Α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	ΩΡΙΑΙΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΡΩΝ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ			ΤΡΑΠΕΖΕΣ	ΙΔΙΩΤΕΣ	ΚΕΝΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
					Α	Γ	ΣΥΝΟΛΟ				
1	Αξιόγραφα	4	75	300	588	249	837	837	0	353	484
2	Εγγυητικές επιστολές	4	50	200	895	339	1.234	1.224	10	488	746
3	Καταθετικά προϊόντα	1	75	75	39	23	62	61	1	29	33
4	Λογιστική	2	100	200	121	73	194	190	4	73	121
5	Μάρκετινγκ	2	100	200	134	76	210	202	8	97	113
6	Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος	2	50	100	77	63	140	137	3	72	68
7	Συνάλλαγμα	2	75	150	121	81	202	201	1	103	99
8	Τραπεζικό απόρρητο	2	40	80	60	23	83	83	0	36	47
9	Τραπεζικό απόρρητο & Ξέπλυμα	2	90	180	26	33	59	59	0	21	38
10	Χρηματοδοτήσεις	2	100	200	181	133	314	299	15	155	159
	Σύνολο	23	755	1.685	2.242	1.093	3.335	3.293	42	1.427	1.908

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΔΡΩΝ - ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ

Το Α' εξάμηνο 2003 εφαρμόστηκε πιλοτικά, μέσω της ιστοσελίδας της ΕΕΤ, το πρόγραμμα e-book με θέμα "Εγγυητικές επιστολές (εσωτερικού – εξωτερικού)". Το Β' εξάμηνο υλοποιήθηκε με την ίδια μέθοδο και το σεμινάριο με θέμα "Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος". Τα δύο σεμινάρια παρακολούθησε μικρός αριθμός συμμετεχόντων. Στην αξιολόγηση που έγινε στο τέλος των προγραμμάτων οι συμμετέχοντες διατύπωσαν θετικές κρίσεις, ωστόσο σε σχετικό ερώτημα δήλωσαν την προτίμησή τους σε προγράμματα έντυπης μορφής.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΝΔΡΩΝ - ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ

2. Διεθνείς / κοινοτικές δραστηριότητες

A. European Foundation Certificate in Banking (EFCB)

Τον Απρίλιο 2003 ολοκληρώθηκε η μελέτη για τη δημιουργία του EFCB, ενός κοινού ευρωπαϊκού πιστοποιημένου προγράμματος που καλύπτει τη βασική τραπεζική εκπαίδευση. Στη μελέτη αυτή, που χρηματοδοτήθηκε από το Leonardo da Vinci Programme, συμμετείχαν 19 τραπεζικά ινστιτούτα από το σύνολο σχεδόν των ευρωπαϊκών χωρών.

Ο μεγάλος αριθμός των ινστιτούτων-εταίρων, σε συνδυασμό με τις διαφορετικές συνθήκες – οικονομικές, εκπαιδευτικές κ.λπ. – που επικρατούν στις χώρες τους, οδήγησαν στη δημιουργία ενός προγράμματος-πλαίσιου. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται ευελιξία προσαρμογής στις ανάγκες των επιμέρους ινστιτούτων, ενώ συγχρόνως εισάγονται διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας, της σύγκλισης των προγραμμάτων όλων των ινστιτούτων, αλλά και της εξεταστικής διαδικασίας με το κοινό μοντέλο που συμφωνήθηκε μέσω ειδικής επιτροπής (Accreditation Committee).

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε νεοπροσλαμβανόμενους υπαλλήλους και σε υπαλλήλους με εμπειρία 2-3 ετών, οι οποίοι δεν έχουν ακολουθήσει σπουδές οικονομικής κατεύθυνσης. Στόχος του είναι να δώσει μια βασική γενική εικόνα του συνόλου των τραπεζικών θεμάτων. Οι ενότητες που περιλαμβάνει είναι: Οικονομικό και νομισματικό περιβάλλον (20%), Προϊόντα (60%), Μάνατζμεντ και μάρκετινγκ (20%). Αντίστοιχος με την αναλογία αυτή θα είναι και ο αριθμός των ερωτήσεων στις εξετάσεις.

Το ΕΠΙ επεξεργάστηκε το πρόγραμμα, προσαρμόζοντάς το στις ανάγκες των τραπεζών και στις συνθήκες της ελληνικής αγοράς. Ανατέθηκε σε διατραπεζική ομάδα εισηγητών η συγγραφή του εκπαιδευτικού υλικού, σε μορφή κατάλληλη και για κατάρτιση από απόσταση. Η υλοποίησή του προβλέπεται να αρχίσει το Β' εξάμηνο του 2004. Σημειώ-

νεται ότι στους επιτυχόντες θα απονέμεται διπλή πιστοποίηση, τόσο από το ETI, όσο και από το European Bank Training Network.

B. Συνέδριο του European Bank Training Network

Το ETI συμμετέχει ενεργά στις δραστηριότητες του European Bank Training Network (EBTN), φορέα εκπροσώπησης του συνόλου των ευρωπαϊκών τραπεζικών ιδρυμάτων. Τον Οκτώβριο 2003 πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη συνέδριο του EBTN με θέμα: "A New Risk Culture in Banks: Basel II, HR and Knowledge Management". Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο γεγονός ότι οι νέες ρυθμίσεις της Επιτροπής της Βασιλείας σχετικά με την τραπεζική εποπτεία θα αποτελέσουν πηγή πιέσεων για ουσιαστικές αλλαγές στις εσωτερικές διαδικασίες διοίκησης και εσωτερικού ελέγχου. Η υλοποίηση δε των αλλαγών αυτών προϋποθέτει διαφορετική αντιμετώπιση των ζητημάτων ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και διαχείρισης της γνώσης.

Ενα μέρος των ομιλητών παρουσίασε τις νέες λειτουργικές και διοικητικές απαιτήσεις που συνεπάγονται οι νέες ρυθμίσεις της Επιτροπής της Βασιλείας, οι οποίες αναμένεται να δημοσιοποιηθούν εντός του 2004. Οι περισσότερες από τις υπόλοιπες ομιλίες εξειδίκευσαν το γενικό πλαίσιο των νέων κανόνων τραπεζικής ρύθμισης και εποπτείας σε διαδικασίες ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων, οργανωσιακών διαδικασιών και επομένως σε διαδικασίες ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και διαχείρισης γνώσης.

Γ. International Banking Summer School 2004

Το International Banking Summer School (IBSS) είναι διεθνής διοργάνωση τραπεζικής εκπαίδευσης, που ξεκίνησε το 1948 από το Chartered Institute of Bankers του Λονδίνου και έκτοτε διεξάγεται κάθε καλοκαίρι υπό την αιγίδα των τραπεζικών ενώσεων, σε διαφορετική χώρα και με διαφορετικό κεντρικό θέμα. Μετά από μια διαδρομή μισού και πλέον αιώνα έχει αποκτήσει μεγάλο κύρος και ασκεί σημαντική επιρροή στη διεθνή τραπεζική και χρηματοοικονομική κοινότητα.

Η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών έχει αναλάβει τη διοργάνωση του 57ου IBSS, το οποίο θα γίνει στην Κω, στις 20-30 Ιουνίου 2004, με θέμα Credit Risk Management and Regulation. Στόχος της EET είναι η αξιοποίηση του διεθνούς αυτού γεγονότος για την προβολή της χώρας μας και του ελληνικού τραπεζικού συστήματος στους δεκάδες συμμετέχοντες, οι οποίοι κατά κανόνα είναι ανώτερα και ανώτατα στελέχη τραπεζών από όλον τον κόσμο. Στο πλαίσιο του προγράμματος του IBSS 2004 θα αναδειχθούν η σπουδαιότητα των διάφορων μοντέλων διαχείρισης κινδύνων, οι συνέπειες της απορρύθμισης του χρηματοπιστωτικού τομέα στην τραπεζική πρακτική και η ανάγκη για επαναρρύθμιση, ενώ ιδιαίτερα θα τονιστούν επιμέρους ζητήματα που ανακύπτουν από το Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια. Διακεκριμένοι επιστήμονες του διεθνούς ακαδημαϊκού και τραπεζικού χώρου θα αναλύσουν το εννοιολογικό πλαίσιο και

θα διεξαγάγουν πρακτικές ασκήσεις και προσομοιώσεις, ενώ ειδικά καταρτισμένο επισημονικό προσωπικό θα διευκολύνει τους συμμετέχοντες στο έργο τους.

Οι συμμετέχοντες θα φιλοξενηθούν κοντά στην πόλη της Κω, σε ξενοδοχειακό συγκρότημα που παρέχει μεγάλη ποικιλία υπηρεσιών και διαθέτει πολυλειτουργικό συνεδριακό κέντρο. Το πρόγραμμα κοινωνικών δραστηριοτήτων, που παραδοσιακά συμπληρώνει την εκπαιδευτική διάσταση του IBSS, στοχεύει στον άριστο συνδυασμό γνώσης, εξειδίκευσης, επικοινωνίας και ψυχαγωγίας. Αποτελεί δε εξαιρετική ευκαιρία για την ανάδειξη του ελληνικού πολιτισμού στο πλαίσιο ενός τεχνοκρατικού προγράμματος.

3. Πρόγραμμα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης εργαζομένων ΕΕΤ

Στο πλαίσιο σχετικής απόφασης του Γενικού Γραμματέα και σε συνεργασία με το Σύλλογο Εργαζομένων της ΕΕΤ ξεκίνησε, το Δεκέμβριο 2003, η υλοποίηση μιας σειράς προγραμμάτων ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης για τους εργαζομένους. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η επικαιροποίηση και ο εμπλουτισμός των γνώσεων του προσωπικού της ΕΕΤ σε θέματα που άπτονται των αντικειμένων της εργασίας τους. Ο πρώτος κύκλος του πρώτου προγράμματος, με τίτλο “Βασικά ζητήματα σύνταξης κειμένου: θεωρία και εφαρμογές”, πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή 15 εργαζομένων, ενώ δεύτερος κύκλος προγραμματίστηκε για τον Ιανουάριο 2004, με 20 συμμετέχοντες. Επίσης, για το Φεβρουάριο προγραμματίστηκε σεμινάριο για την “Υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας”, με τη συμμετοχή 81 εργαζομένων.

**III. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2003
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ**

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003 (ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΣ)
38η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2003)
(Ποσά σε ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Αξία κτήσεως	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2003 Αποβέσεις	Αξία κτήσεως	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2002 Αποβέσεις	Αντισφαιση Αξία	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2003	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2002
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
<i>III. Ενσώματες ακινητοποιήσεις</i>							
1. Οικόπεδα - Κτίρια	423.817,73	423.817,63	423.015,33	423.015,23	0,10	520.886,69	423.843,02
4. Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός εξοπλισμός	91.253,17	91.252,34	91.253,17	91.252,34	0,83	160.471,01	383.464,39
5. Μεταφορικά μέσα	57.294,85	57.294,85	67.398,98	67.398,94	0,04	681.357,70	807.307,41
6. Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.130.189,64	1.130.169,67	1.078.001,45	1.077.982,69	18,76	301.357,30	301.357,30
	1.702.555,43	1.702.534,49	1.659.668,93	1.659.649,20	19,73		
<i>III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις</i>							
1. Συμμετοχές σε ΝΠΔΔ μη κερδοσκοπικά						301.357,30	301.357,30
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις						301.357,30	301.357,30
Σύνολο παγίου ενεργητικού (ΠI+ΠII)						35.216,43	35.216,43
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
<i>II. Απαιτήσεις</i>							
1. Εισφορές τραπεζών	664.569,92	664.569,92	664.569,92	664.569,92		61.012,93	101.825,78
3α. Επιστολές εισπρακτέες	375.783,29	375.783,29	375.783,29	375.783,29		1.249.286,12	969.428,00
11. Χρεώσεως διάφοροι	271.970,69	271.970,69	271.970,69	271.970,69		118.469,79	137.832,29
12. Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων	52.657,53	52.657,53	52.657,53	52.657,53		100.387,18	105.542,11
	1.364.981,43	1.364.981,43	1.364.981,43	1.364.981,43		7.254,23	1.325.274,16
<i>IV. Διαθέσιμα</i>							
1. Ταμείο	13.827,76	13.827,76	13.827,76	13.827,76		1.571.826,68	1.360.490,59
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίες	2.194.523,29	2.194.523,29	2.194.523,29	2.194.523,29		238.491,90	330.901,28
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	2.208.351,05	2.208.351,05	2.208.351,05	2.208.351,05		912.666,97	945.064,06
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ							
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	3.573.332,48	3.573.332,48	3.573.332,48	3.573.332,48		1.151.158,87	1.275.965,34
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ							
1. Έσοδα επίδομων χρήσεων	68.544,26	68.544,26	68.544,26	68.544,26		3.705.700,55	3.745.120,64
2. Εισφορές χρήσεως εισπρακτέες	0,00	0,00	0,00	0,00			
	68.544,26	68.544,26	68.544,26	68.544,26			
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Γ+Δ+Ε)	3.705.700,55	3.705.700,55	3.705.700,55	3.705.700,55		3.745.120,64	3.745.120,64
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ							
2. Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	373.353,10	373.353,10	373.353,10	373.353,10		373.353,10	391.049,23

Σημείωση: Στα κονδύλια των λογαριασμών του Ισολογισμού καθώς και των αποτελεσμάτων χρήσης περιλαμβάνονται και οι ανάλογες μεταβολές των χρεωστικών κονδυλίων απεικονιζόμενα στην Λογιστική κατάσταση της 31.12.2003 του Τραπεζικού Μεσοληφτή.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΥΤΣΟΣ

Αθήνα 3 Φεβρουαρίου 2004

Ο ΔΙΕΥΤΗΡΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

Ο ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΟΚΚΑΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003 (ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΑ)
(Ποσά σε ευρώ)

	2003	2002	ΔΑΠΑΝΕΣ	2003	2002
ΕΙΣΦΟΡΕΣ					
Εισορές Τακτικού Προϋπολογισμού					
Εισορές μελών:					
Τακτικών	3.397.100,00	3.482.400,00	Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού	1.421.631,43	1.386.201,18
Συνδεδεμένων	241.462,00	274.000,00	- Διατραπεζικές Συνεργασίες	503.038,84	518.585,64
Εσοδα Κεφαλαιών	3.838.562,00	3.756.400,00	- Εκδοτικής Δραστηριότητας	553.170,53	537.838,13
Λοιπές εισορές - Διάφορα έσοδα	20.700,65	33.426,16	- Διοικητικές Δαπάνες	1.336.939,80	1.261.231,57
Χρήση ειδικού αποθεματικού	104.014,35	328.279,27	- Λοιπές Δαπάνες	158.726,71	3.905.856,52
Σύνολο	4.068.307,00	4.118.105,43	Δαπάνες Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου	1.081.215,93	1.145.224,19
			- Εκπαιδευτική Δραστηριότητα	858.971,53	859.892,83
Εσοδα Ελληνικού Τραπεζικού Ινστιτούτου	1.096.351,54	1.212.582,13	Δαπάνες Ειδικών Προϋπολογισμών	0,00	408.022,53
- Εκπαιδευτικών προγραμμάτων			- Υφιστάτης Εθνικής Σημιασίας	0,00	408.022,53
Εισορές Τακτικού Προϋπολογισμού			- Σκοπούς - Χορηγίες	1.581.537,06	1.194.137,53
Εισορές μελών	775.459,28	798.835,54	- Δωρεά τεχνικού εξοπλισμού στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (α' δόση)	0,00	3.000.000,00
Συνδεδεμένων	30.573,00	35.220,00	- Χορηγία για την ανέγερση Ιερού Ναού στα Τίρανα	0,00	760.170,22
Εσοδα κεφαλαίων - Λοιπά έσοδα	103.474,96	117.228,01	951.283,55		
Εισορές Ειδικών Προϋπολογισμών			Δαπάνες Μελετών		
- Εισορές για Υφιστάτης Εθνικής Σημιασίας			Κατασκευή του εθνικού ΕΜΥ προτύπου για τα chip των καρτών	0,00	383.464,39
- Δωρεά τεχνικού εξοπλισμού στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (α' δόση)			1.194.137,53		
- Χορηγία για την ανέγερση Ιερού Ναού στα Τίρανα			3.000.000,00		
Εισορές Μελετών			ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΜΕΝΟ για κάλυψη εξόδων της επόμενης χρήσης	160.471,01	
Κατασκευή του εθνικού ΕΜΥ προτύπου για τα chip των καρτών			767.659,57		
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	0,00	11.656.768,21	11.656.768,21		
	7.655.702,84				

Αθήνα 3 Φεβρουαρίου 2004

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΤΣΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΚΚΑΣ

Ο ΠΡΟΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΚΚΑΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κύριοι,
Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών της Διαχειριστικής Περιόδου που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2003. Ο έλεγχός μας έγινε σύμφωνα με τις ελεγκτικές διαδικασίες που κρίναμε κατάλληλες, βάσει των αρχών και κανόνων Ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και που είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων. Τέθηκαν στη διάθεσή μας τα βιβλία και στοιχεία που τήρησε η Ένωση και μας δόθηκαν οι αναγκαίες πληροφορίες και επεξηγήσεις που ζητήσαμε. Δεν τροποποιήθηκε η μέθοδος απογραφής σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία του περιεχομένου της Εκθέσεως Διαχείρισεως του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μελών, με τις Οικονομικές Καταστάσεις.

Από τον έλεγχό μας διευκρινίζουμε τα εξής:

1. Η Ένωση κατά πάγια τακτική αποσβένει συνολικώς τα πάγια της στη χρήση που αποκτώνται. Έτσι, η αναπόσβεστη αξία των παγίων απεικονίζει την αριθμητική ποσότητα αυτών.

2. Στο λογαριασμό του Ενεργητικού ΔΙΙ1 "Εισφορές Τραπεζών" περιλαμβάνεται και ποσό € 176.000 περίπου παλαιότητας πέραν του έτους. Η Ένωση θα πρέπει να διερευνήσει το βέβαιο ή μη της είσπραξης αυτού και να διενεργήσει ανάλογα εγγραφές τακτοποίησής του.

3. Η Ένωση έχει διενεργήσει σωρευμένη πρόβλεψη, ποσού ύψους € 301.357,30, για αποζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την Υπηρεσία για συνταξιοδότηση. Κατά τη γνώμη μας, το σωρευμένο ύψος αυτής έπρεπε να ανερχόταν στο ποσό των € 446.000 περίπου.

4. Στην παρούσα χρήση από το υπόλοιπο του λογαριασμού του Ισολογισμού της προηγούμενης χρήσης (ΑV) "Αποτελέσματα σε νέο" ύψους € 383.464,39, ποσό € 97.043,67 μεταφέρθηκε στο λογαριασμό του Ισολογισμού (ΑΙV) "Αποθεματικά κεφάλαια" και το υπόλοιπο ύψους € 286.420,69 μεταφέρθηκε στα Αποτελέσματα της χρήσεως.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις οι οποίες προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία της Ένωσης απεικονίζουν, αφού ληφθούν υπ' όψη οι παραπάνω διευκρινίσεις μας, καθώς και η σημείωση της ΕΕΤ κάτω από τον Ισολογισμό, την περιουσιακή διάρθρωση και την Οικονομική Θέση της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών κατά την 31η Δεκεμβρίου 2003 καθώς και τα αποτελέσματα της χρήσης που έληξε αυτή την ημερομηνία, βάσει των σχετικών διατάξεων που ισχύουν και λογιστικών αρχών, οι οποίες έχουν γίνει γενικά παραδεκτές και δεν διαφέρουν από εκείνες που η Ένωση εφάρμοσε στην προηγούμενη χρήση.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2004

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Γεώργιος Ι. Βαρθαλίτης

Α.Μ.Σ.Ο.Ε.Λ. 10251

Σ.Ο.Λ. Α.Ε.Ο.Ε.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ: ΦΩΚΙΟΝΟΣ ΝΕΓΡΗ 3 • 112 57 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 86.91.100 • FAX: 86.17.328
ΑΘΗΝΑ: Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 36 • 104 32 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 86.91.100 • FAX: 52.25.940
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: ΦΡΑΓΚΩΝ 6-8 • 546 26 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. (031) 544.150/1 • FAX: (031) 544.152
ΠΑΤΡΑ: ΑΜΕΡΙΚΗΣ 44 • 261 41 ΠΑΤΡΑ
ΤΗΛ.: (061) 431.938 • FAX: (061) 436.867
ΚΕΡΚΥΡΑ: ΛΕΩΦ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 7 • ΤΗΛ. (0661) 42.037

HEAD OFFICE: 3, FOKIONOS NEGRI STR. • 112 57 ATHENS
TEL.: (+301) 86.91.100 • FAX: (+301) 86.17.328
ATHENS BRANCH: 36, 3rd SEPTEMBER STR. • 104 32 ATHENS
TEL.: (+301) 86.91.100 • FAX: (+301) 52.25.940
THESSALONIKI BRANCH: 6-8, FRAGON STR. • 546 26 THESSALONIKI
TEL.: (+3) 031 544.150/1 • FAX: (+3) 031 544.152
PATRAS BRANCH: 44, AMERIKIS STR. • 261 41 PATRAS
TEL.: (+3) 061 431.938 • FAX: (+3) 061 436.867
CORFU BRANCH: 7, DEMOKRATIAS AVE. • TEL.: (+3) 0661 42.037

BRUSSELS OFFICE: c/o JEAN ECONOMIE, EXPERT COMPTABLE, I.E.C. RUE PAUL LAUTERS 33, BTE 2, B-1050, BRUXELLES, • Tel.: (+322) 646.2261 • FAX: (+322) 649.0394

ANWERPEN: COMPAGNIE FIDUCIAIRE de l'U.E., (c/o W. VERBUNT) • CAMILLE HUYSMANSLAAN 45A, Bus3, B-2018, ANTWERPEN, • BELGIË • Tel.: (+323) 205.2870

GENEVE OFFICE: c/o FABIENNE BRUNET • Tel. (+4122) 755.6221 • Fax: (+4122) 779.2028

e-mail: Solaeoe @ otenet. gr.

ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Μασσαλίας 1, 106 80 Αθήνα • Τηλ. 210.3386.500 • Fax: 210.3615.324 • E-mail: hba@hba.gr

Αθήνα, Φεβρουάριος 2004